

ERICH KÄSTNER
AZ EMBERKE

FORDÍTOTTA
BOR AMBRUS

TARTALOM

1. FEJEZET

Első találkozásom az Emberkével - Zónakő meg a zónakövek - Matyi szülei kivándorolnak - Wu-Fu és Csin-Csin - Születési helye: Stockholm - Akiket elfűjt a szél az Eiffel-toronyról - Két kínai varkocs temetése - Mágus Márkus professzor szép szónoklatot tart

2. FEJEZET

Gyufásdoboz az éjjeliszekrényen - Minna, Emma és Alba - Mindenestől hat deka, de egészséges, mint a makk - Emberkénk iskolába akar járni - Bosszúságok Athénban és Brüsszelben - Lecke és létramászás - Bélyeg nagyságú könyvek

3. FEJEZET

Matyi artista akar lenni - Magas ember még nem biztos, hogy nagy ember - Strasbourgi beszélgetés - Milyen dolog tolmácsnak lenni? - A professzor terve megbukik Matyi konokságán

4. FEJEZET

Emberkénk állatszelídítőnek készül - Lehet, hogy az oroszán nem macska? - Kaland vagdalt hússal és ostorral - Matyi a fogmosó pohárban - Beszámoló egy szokatlan futballmeccsről - Márkus átugrik az égő karikán

5. FEJEZET

Kirakatnézés egy kirakatbabával - Egy boltos elájul - Férfidivatüzlet végtére mégse kórház - Mi a különbség a fejes meg a tejes közt?

6. FEJEZET

Izgalom a Kempinszki-szállóban - Hoppházi úrnak hirtelen semmije sincs meg, aztán mindenét visszakapja, és elmenekül - Mi volt Márkus, mielőtt bűvész lett belőle? - És miért vette meg a kirakatbábut?

7. FEJEZET

Pékinasok, hentesinasok, ananásztortácskák és bűvészinasok - A bábu neve: Fafejú Valdemár - Márkus kidolgozza a tantervet, az Emberke pedig megjegyzi - Dal a Mákszem Hadnagyáról

8. FEJEZET

Márkus magányos ember - Matyi mint sziklamászó - Az elcserejt frakk - A három Marcipán nővér - Mi az a trambulin? - Galoppinszki lóháton bűvészkedik - Mágus Márkus nem akar fellépni

9. FEJEZET

Zegernyei direktor megnyugtatja a közönséget - „A Nagy Tolvaj meg az Emberke”: egy korai bemutató - A kövér Nyeszlett urat és Ökörfői doktort kizsebelik - Barna és fekete cipőzsinórok - Matyi kétezer embernek integet

10. FEJEZET

Az URH-kocsi beavatkozik - Emberkénk előlép, és bűvészsegéd lesz - A taps két dolgon múlik - Galoppinszkinak új ostor kell - Marcipán Rózsa a professzor nyakába borul - Matyi üdvözlését küldi

11. FEJEZET

Matyi a gyöngyvirágos cserépben - Buckó néni többször tüsszent - A bánatgyógyásznál - Az Emberke nőni kezd, és óriás lesz - Meglátja magát a tükörben - A második varázssital - Egy teljesen szabályos kisfiú

12. FEJEZET

„Ni, hogy illegeti magát a majom!” - Különös plakátok városszerte - Zegernyei direktor neve hirtelenül Zsigernyei - Galoppinszkit Ügetőczkinek hívják - Matyit mindenki kineveti - Még Márkus se ismer rá - Mátyás és Matyi - Csak álom volt

13. FEJEZET

Csak álom volt - Beszélgetés elalvás előtt - Aki feltalálta a cipzárat - Mi az, hogy „sok”? - Matyi még egyáltalán nem álmos - Vagány cimborák és igaz barátok

14. FEJEZET

Délelőtt: hírnév - Csöngenek a telefonok - Az első látogató: Zegernyei direktor - A pénz nem földolgoz, de a legfőbb mellékes - A nyuszi nem ebbe a cylinderbe való - Vastag betűs címek és szóbeszéd

15. FEJEZET

A második fellépés és a második szenzáció: Matyi mint pilóta - A Csillag-archívum - Hollywoodi filmajánlat - Levélváltás a zónakövekkel - Királyi ajándék érkezik Bombodzsából

16. FEJEZET

Az Emberke maga főz - A hírnév megerőltető - És a hírnév fárasztó is - Újabb levél érkezik Zónakőről - Nürnbergi játékszer - Egy dal népszerűvé válik - Márkus rettentő felfedezése: Matyi nyomtalanul eltűnt!

17. FEJEZET

Izgalom a szállodában - Az álszobapincér - Kórházzag van - Megérkezik Szimath detektív-főfelügyelő - Matyi felébred - Fontos közlemény a rádióban - Ottó és Bernát - Az Emberke taxit rendel, mire Ottó nevetőgörcsöt kap

18. FEJEZET

Ki vásárolta a fehér pincérkabátot? - Az Arany Sódarban nagy az izgalom - Az esti lap híre - A kopasz Ottó ordít - Üres a ház - Bernát a veszélyesebb - Matyi éjjel átkutatja az elátkozott szobát

19. FEJEZET

Részletes tájékoztatás Señor Lopezt illetően - A dél-amerikai vár - Rumbrand és Inkasszó képei - A repülőjegy péntekre érvényes - A gyomorgörcs nem egészen igazi - A kopasz Ottó patikába vágat - Matyi egy kapuozlopon üldögel

20. FEJEZET

A cseresznyeköpködő mérgelődik, és Jakabnak hívják - Matyi telefonál, aztán várja, hogy mi lesz - Az 1-es, 2-es és 3-as számú kocsik - A tar fejű Ottó autókázik - Matyi is autókázik - Jakab is autókázik - A csendes utca újra csendes

21. FEJEZET

Izgalom a Csámpás Kockában - Jakabnak rokonszenvesebb lenne egy borjúláb- szálloda - Könnyesen és könnyeden - Libabőrös marcipán - Csípős a mustár - Kié a jutalom? - Matyi a kopasz Ottót utánozza - Melyik a legkisebb ötjegyű szám?

22. FEJEZET

Miért tartott huszonhét perccel tovább az ünnepi díszelőadás? - Zegernyei direktor felolvas három sürgönyt - Jakab egy kicsit mérgelődik - A rendőrség sokáig hajlong - Fellépnek a főszereplők - A tapsviharnak nem szakadt vége
VÉGE

1. FEJEZET

Első találkozásom az Emberkével - Zónakő meg a zónakövek - Matyi szülei kivándorolnak - Wu-Fu és Csin-Csin - Születési helye: Stockholm - Akiket elfűjt a szél az Eiffel-toronyról - Két kínai varkocs temetése - Mágus Márkus professzor szép szónoklatot tart

Emberkének hívták, és gyufaskatulyában szokott aludni. Igazában Zónakövi Mátyás volt a neve. De ezt kevesen tudták. Én se tudám, ha ő maga el nem mondta volna. Ha nem tévedek, Londonban mondta el. A Garland Hotelban. Még hozzá abban a reggelizőteremben, ahol tarka madárkalitkák függnek a mennyezeten. Azt a csivitelést! Saját szavát alig értette az ember.

Vagy Rómában történt? A Hotel Ambassadoréban, a Via Venetón? Vagy a Hotel Excelsior éttermében, Amszterdamban? Tartok tőle, hogy gyengül az emlékezőtehetségem. Kár. Néha olyan a fejem, mint egy játékpóló, amelyen senki se csinál rendet.

Egy dolog biztos: Matyi szülei meg a nagyszülei meg az ükszülei, de még az ük-ük-ükszülei is mind a Morva-erdőből származtak, onnan, ahol a legerdősebb. Van ott egy magas hegy, meg van egy kicsi falu, és mind a kettőt Zónakőnek hívják. Óvatosságból megnéztem az én régi jó lexikonomat. Abban világosan és érthetően meg van írva:

Zónakő. Morva kisközség. Lélekszám: 412. Parányi emberek. Legnagyobb testmagasság: 51 centiméter. Oka ismeretlen. Híres a tornaegylete (Zónakövi T. C., alapítva 1872-ben), valamint a községről elnevezett „Zónapörkölt” (Lásd a negyedik kötetben: „Egytálételek” alatt). Családi név általánosan, évszázadok óta: Zónakövi. (Ajánlott irodalom: „Zónakő és a zónakövek”, írta: Majoros Özséb plébános, 1908, a szerző saját kiadása. Elfogyott.)

Majd azt mondjátok: furcsa egy falu. De nem tehetek róla. Amit az én régi lexikonom ír, az majdnem mindig igaz.

Matyi szülei esztendősz házas korukban elhatározták, hogy szerencsét próbálnak. Amilyen pirinyók voltak, olyan nagy terveket forgattak a fejükben. És mert Zónakő kisközség a Morva-erdőben, igen kicsi volt a terveikhez és a vágyaikhoz mérten, hát fogták a cuccot, azaz a cuccoskát fogták, s nekivágtak a nagyvilágnak.

Akárhol jártak, roppantul megbámulták őket. A nép eltátotta a száját, alig tudta megint becsukni. Mert igaz, hogy Matyi édesanyja bájos fiatalasszony, édesapja meg pompás fekete bajszos úr volt, mégsem voltak nagyobbak két ötéves gyerekénél. Nem csoda, hogy mindenki csodálkozott!

Mit terveztek? Mivel olyan jól tornázott mind a kettő, akrobaták akartak lenni. És csakugyan, miután Zegernyei úrnak, a Csillag Cirkusz igazgatójának nyújtón és gyűrűn bemutatták a tudományukat, az lelkesen összeverte fehér glazékesztyűs kezét, s így kiáltott fel:

- Bravó, hüvelykmatyik! Szerződtek benneteket!

Ez Koppenhágában történt. A Tivoliban. Egy délelőtt. Egy olyan cirkuszsátorban, amit négy óriási rúd tartott. És Matyi akkor még a világon se volt.

Hanem a szülők hiába voltak Zónakövön előtornászok, még sokat kellett tanulniuk, keményen gyakorolniuk. Csak egy negyedév múlva állhattak be a Bambusz Család nevű kínai akrobata-csoportba, mely tulajdonképpen nem volt igazi család. Igazi kínai pedig egyáltalán nem. Az a

tizenkét befont varkocs, ami tizenkettőjük fejéről lecsüngött, olyan valódi volt, akár a hamis pénz. Mint artisták azonban a legjobbak közé tartoztak, nem lépett fel soha cirkuszban náluk ügyesebb zsonglőr meg akrobata.

Törékeny tányérokat és csészéket egyensúlyoztak vékony, hajladozó sárga bambuszbotok hegyén, olyan tüneményesen, hogy a nézőnek elállt a lélegzete. A legnagyobb és legizmosabb kínaiak karvastagságú, sima bambuszbudákat emeltek a magasba, a kisebbek úgy másztak fel rajtuk, mint a mókusok, aztán odafenn a magasban kézállást mutattak be, s tompa dobpergés közepette fejre álltak. De még szaltóztak is, tízméteres magasságban a porond fölött! Úgy bukfenceztek a levegőben, mintha gyerekjáték volna az ilyesmi, azzal máris két lábbal álltak megint az ingó-bingó bambuszok csúcsán, és mosolyogva integettek le a nézőseregnek. A zenekar háromszoros tust húzott, az emberek meg addig tapsoltak, amíg vörösre nem dagadt a tenyerük!

Matyi szüleit most a plakátokon és a műsorfüzetekben Wu-Funak és Csin-Csinnek hívták, s hamis varkocsot viseltek meg tarka hímzésű kimonót, ropogós selyemből. Utazgattak az összecsomagolt cirkuszsátorral, az elefántokkal és vadállatokkal, a tűznyelőkkel, bohócokkal és trapézművészekkel, az arabs paripákkal, lovászfűekkel, idomárokkal, balett-táncosnőkkel, gépészekkel, zenészekkel és Zegernyei igazgató úrral egyik nagyvárosból a másikba, sikerük volt, pénzt kerestek, és naponta legalább hússzor örültek annak, hogy nincsenek már Zónakövön.

Matyi Stockholmban született. Olyan borzasztóan picike volt, hogy a nővérke hajsza hóján a kiöntőbe lötytyintette a fürdetővízzel együtt. Matyi szerencsére ordított, mint akit nyúznak, így hát ez egyszer nem történt semmi baj. A doktor hosszasan szemlélte, nagyítóüvegen keresztül, mosolygott, és végül azt mondta:

- Milyen ügyes, egészséges kisfiú! Gratulálok!

Matyi hatéves korában elvesztette a szüleit. Ez Párizsban történt, nagyon hirtelen és váratlanul. Az Eiffel-toronyra mentek fel a szülők, megcsodálni a szép kilátást. De alig léptek ki a legfelső teraszra, amikor vihar kerekedett, felkapta őket a levegőbe, és egy pillanat alatt elsodorta magával!

A többi látogató nagyobb termetű volt, meg tudott kapaszkodni a mellvéd rácsában.

De Wu-Funak és Csin-Csinnek vége volt. Annyit még láttak az emberek, hogy szorosan fogták egymás kezét. Aztán eltűntek a szemhatáron.

Másnap ezt írták a lapok: „Két kis kínait elfűjt a szél az Eiffel-toronyról! Eredménytelenül kutattak a helikopterek! A Csillag Cirkusz súlyos vesztesége!”

Legsúlyosabban persze Matyit érintette a veszteség, hiszen nagyon, de nagyon szerette a szüleit. Számtalan pici könnyel sírt tele pici zsebkendőit. Két hét múlva pedig, amikor a temetőben leeresztettek a földbe egy elefántcsont ládikát, benne két kis kínai varkoccsal, amit egy portugál gőzös halászott ki az óceánból, valahol a Kanári-szigeteken túl, akkor Matyi bánatában maga is legszívesebben meghalt volna.

Különös temetés volt az. Mind ott voltak a cirkuszbeliek: a Bambusz Család kimonóban, az oroszlanok és tigrisek idomára, ostorán gyászfátyollal, Galoppinszki műlovar Néró nevű fekete ménjén, a tűznyelők lobogó fáklyákkal, Zegernyei direktor úr cylinderben, a kezén fekete glaszékesztyű, a bohócok, most komolyra kifestett arccal, s mindannyiuk élén mint szónok, Mágus Márkus professzor, a híres bűvész.

Ünnepi beszéde végén a professzor ezt mondta:

- Kedves kis kollégáink, akiktől itt búcsúzunk, ránk hagyták az ő Matyijukat. Közvetlenül azelőtt, hogy végzetes kirándulásukra, az Eiffel-torony felé elindultak, szállodai szobámba hozták a kisleányt, és arra kértek, vigyázzak rá nagyon, míg vissza nem térnek. Ma tudjuk már, hogy nem fognak többé visszatérni. Nekem tehát vigyáznom kell rá, amíg csak élek, és én jó szívvel vállalom is ezt. Akarod-e, hogy így legyen, kisleány?

Matyi, aki a bűvészfrakk szivarzsebéből nézett ki, zokogva kiáltotta:

- Akarom, kedves Márkus! Akarom!

A többiek mind sírtak, bánatukban is, örömükben is. A bohócok képén meg szétfolyt a festék a könnytől. Aztán a professzor öt nagy virágcsokrot varázsolt elő a levegőből, s letette a szülők kicsi sírjára. A tűznyelők szájukba dugták az égő fáklyákat, amiktől azok kialudtak. A cirkusz zenekara a Gladiátorok indulóját játszotta. Aztán már szaladtak is valamennyien, élükön Galoppinszki műlovar, szénfekete Néró paripája hátán, vissza a cirkuszsátorba. Mert szerda volt aznap.

Szerdán, szombaton és vasárnap pedig, mint ez köztudomású, délután is van előadás. Gyerekeknek. Mérsékelt helyárakkal.

2. FEJEZET

*Gyufásdoboz az éjjeliszekrényen - Minna, Emma és Alba - Mindenestől hat deka,
de egészséges, mint a makk - Emberkénk iskolába akar járni - Bosszúságok
Athénban és Brüsszelben - Lecke és létramászás - Bélyeg nagyságú könyvek*

Hogy Matyi éjjel gyufaskatulyában aludt, azt alighanem elmondtam már. A skatulyában a szokásos hatvan szál gyufa helyett egy pirinyó vattamatrac volt, egy darabka teveszőr pokróc meg egy akkorka párna, mint a középső ujjam körme. A skatulya egyébként félig nyitva maradt, különben a gyerek nem kapott volna levegőt.

A gyufásdoboz az éjjeliszekrényen állt, a bűvész ágya mellett. És minden este, ha Mágus Márkus professzor a fálnak fordult, és halkan hortyogni kezdett, Matyi oltotta el a kislámpát az éjjeliszekrényen, s aztán elaludt ő is.

Kettőjükön kívül ott aludt a szállodai szobában Minna meg Emma, a két gerle, és fűrészpontos kosarában Alba, a fehér nyuszi. A két galamb a szekrény tetején ült. Csőrüket a begyük tollzatába dugták, s turbékoltak álmukban.

A három állatka a professzoré volt, cirkuszi műsorának segítőtársai. Ha fellépett, hol a galambok röppentek ki váratlanul a frakkja ujjából, hol a nyuszt varázsolt elő üres cilinderéből. Minna, Emma és Alba jól megvoltak a bűvésszel, a kisfiúba meg valósággal beleszerettek. Reggelente, ha mind az öten megreggeliztek már, Matyi néha még fel is ülhetett Emma hátára, aztán repültek egy kört a szobában. Egy gyufaskatulya hat centiméter hosszú, négy centiméter széles és két centiméter magas. Ennyi éppen megfelelt Matyinak. Matyi ugyanis tíz-tizenkét esztendőskorában is csak szűken volt öt centiméter magas, és éppen elfért a dobozban. A hotelportás levélmérlegén mérve hat deka súlyúnak bizonyult, mindig jó étvággal evett, és sohase betegeskedett. Igaz, kanyarója volt. De a kanyaró tulajdonképpen nem számít. Azon minden második gyerek átesik.

Hétéves korában persze szeretett volna iskolába járni. De ennek túl sok akadályja merült fel. Először is az, hogy ahányszor a cirkusz elköltözött, Matyinak más iskolába kellett volna átiratkozni. És milyen nyelven tanult volna? Hiszen Németországban németül folyik a tanítás, Angliában angolul, Franciaországban franciául, Olaszországban olaszul, Norvégiában meg norvégül. Ezt ugyan talán még bírta volna a mi Emberkénk. Mert okosabb volt, mint a legtöbb vele egykorú gyerek. Hanem ehhez járult még az, hogy az iskolatársai mind sokkal, de sokkal nagyobbak voltak nála, s azt képzelték, ha valaki nagyobb a másiknál, az már valami. Szegény Matyi eleget szenvedett emiatt.

Athénban, például, egyszer három görög kislány a nagytízpercben beledugta egy tintatartóba. Brüsszelben meg a függönyrúdra ültette föl két belga ebadta. Igaz, hogy Matyi rögvest lemászott róla. Mert mászni már akkor bárkinél jobban tudott. De tetszeni aztán igazán nem tetszett neki az efféle butaság. Mondta is egy nap a bűvész:

- Tudod mit? Legjobb lesz, ha én tanítalak.

- Hű de jó! - kiáltott Matyi. - Ez ám az ötlet! Mikor kezdjük?

- Holnapután kilenckor - mondta Mágus Márkus professzor. - Hanem előre ne örülj, azt megmondom!

Beletelt egy időbe, amíg kettesben rájöttek, hogyan lesz a legjobb. Apránként rendeződött a tanulás dolga, s akkor már napról napra mulatságosabb lett számukra. Az olvasókönyvön meg az irkán kívül a legfontosabb volt a kétágú, ötfokú létra meg egy erős nagyítóüveg. Ha olvasni tanultak, Matyi felmászott a létra legfelső fokára, hiszen ha a könyv közvetlenül az orra előtt volt, borzasztó nagynak látta a betűket. Csak a létra tetején kuporogva tudta kényelmesen áttekinteni a nyomtatást.

Az írással egészen más volt a helyzet. Ehhez parányi padocskába ült Matyi. A padocska az asztalon állt. A professzor meg ott ült az asztal mellett, és a nagyítón keresztül nézte Matyi krikszkrakszait. A nagyító hétszeresére nagyította az írását, csak így ismerte fel a professzor a betűket meg a szavakat. Ha nincs a nagyító, a szobapincér meg a szobalány tintapöttyöcskének vagy légypiszoknak nézhette volna az írást. Holott, ahogy a nagyító igen szépen megmutatta, csinos és takaros írásjelek voltak azok.

A számolást se csinálhatták másképp. A számokhoz is kellett a létra meg a nagyító. Így hát Matyi, akármit tanult, szüntelenül mászkálhatott. Hol a létrán csücsült odafenn, hol az asztalon álló padjában ült.

Egy délelőtt mondta is a szobapincér, ahogy éppen a reggelizőedényt szedte össze:

- Ha nem tudnám biztosan, ez a gyerek olvasni meg írni tanul, bizony azt hinném, tornaórája van éppen.

Ezen aztán jót nevettek mind. Minna és Emma is velük nevetett, a szekrény tetején ültében. Talán nem is galambok voltak, hanem kacagógerlék.

A betűvetéssel keveset bajlódott Matyi. Hamarosan olyan gyorsan tudott olvasni is, mintha ki tudja, mióta gyakorolta volna. Bújta is aztán a könyveket. Az első könyve, amit Mágus Márkustól kapott, a Grimm-mesék volt. El is olvasta volna egy kerek hét alatt, ha nem lett volna az az átok létra!

Ahányszor csak lapoznia kellett, nem tehetett mást, mint lemászott a létrán, leugrott az asztalra, megfordította a lapot, azzal megint föl a létrára. Csak akkor tudta meg a mese folytatását. A lap végén meg újra csak le a könyvhöz! Így ment ez egyfolytában: lapozni, létrára föl, két oldalt olvasni, létráról le, asztalra, gyorsan lapozni, létrára föl, elolvasni a következő két oldalt, le a létrán, lapozni, föl - rémesen unta ezt!

Egy délután épp akkor ért haza a professzor, mikor a gyerek huszonnegyedszer mászott fel a létrán, dühében a haját borzolta, és így kiabált:

- Rémes! Miért is nincs, az istenért, kisebb könyv? Mákszemnyi betűkkel!

A professzor eleinte csak nevetett Matyi mérgén. Utóbb mégis elgondolkozott, s azt mondta:

- Tulajdonképpen igazad van. És ha ilyen könyvet nem kapni, majd nyomtatunk neked.

- De van-e, aki kinyomtatja? - kérdezte a fiú.

- Fogalmam sincs - mondta a bűvész. - De márciusban Münchenben játszik a cirkusz. Münchenben él Tikitak órásmester. Majd nála érdeklődünk.

- És miért tudná Tikitak órásmester?

- Nem tudom, tudja-e. De lehet, hogy tudja majd, mert néha foglalkozik ilyen dolgokkal. Tíz éve, például, egy postabélyeg hátára ráírta Schiller *Ének a haragról* című versét. És az a vers mégiscsak 425 sor.

- Barátom! - kiáltott Matyi lelkesedéssel. - Akkora könyv, ami nem nagyobb egy bélyegnél: ez kellene nekem!

Hogy hosszú-ra ne nyújtsuk: Tikitak órá-s csakugyan ismert egy nyomdát, ahol készült olyan kicsi könyv! Igaz: drága multság volt. Viszont a professzor rengeteg pénzt keresett a bűvészkedéssel, és Matyi szüleitől is maradt a takaréokban. Így nem is tellett sok időbe, s a fiúnak ügyes kis könyvtára gyűlt össze picike könyvekből.

Nem kellett többé föl-le rohangász-nia a létrán, hanem kényelmesen olvashatott. Legjobban szeretett este olvasni, amikor a gyufaskatulyában feküdt, s a professzor aludt, és halkan hortyogott. Az volt csak finom! A szekrény tetején turbékolt a két galamb. Matyi pedig kedvenc meséinek egyikét bújta, az *Orros törpét*, a *Hüvelyk Matyit*, a *Nils Holgerssont* vagy legszívesebben *Gulliver utazásait*.

A professzor néha félálomban rá-mordult:

- Oltod el a villanyt, ebadta!

Mire Matyi odasúgta:

- Mindjárt, Márkus! - A „mindjárt” néha fél órába tellett. De végül csak eloltotta a fiú a lámpát, elaludt, és Gulliverről álmodott, akit a liliputiak országának lakói óriásnak néztek.

Az óriás meg, aki keresztüllépett a városfalon, és cérnára fűzte az ellenséges hadiflottát, ki más lehetett volna, mint Zónakövi Matyi?

3. FEJEZET

*Matyi artista akar lenni - Magas ember még nem biztos, hogy nagy ember -
Strasbourggi beszélgetés - Milyen dolog tolmácsnak lenni? - A professzor
terve megbukik Matyi konokságán*

Minél idősebb lett a mi Emberkénk, annál gyakrabban esett szó róla, hogy mi is akarna lenni.

- A cirkuszhoz akarok menni - jelentette ki mindig. - Artista leszek.

A professzor pedig ilyenkor mindig csak a fejét rázta, és azt mondta:

- Nem lehet az, fiam! Ahhoz túl kicsi vagy!

Matyi duzzogott.

- Egyszer így beszélsz, máskor úgy. Egyre azt magyarázod, hány híres ember volt kis termetű. Napóleon meg Julius Caesar meg Goethe meg Einstein meg még egy jó tucat másik. És azt is mondtad, hogy a magas ember csak nagyon ritkán nagy ember! Hosszú szalma, kis kalász, azt mondtad, és hogy ha két méterre megnő egy ember, akkor alig marad neki, amiből agyveleje legyen.

A professzor a fejét vakarta. Végül így magyarázta meg a dolgot:

- Mégse lett volna Caesar meg Napóleon meg Goethe meg Einstein jó artista. Caesarnak olyan kurta volt a lába, hogy alig tudta megülni a lovat!

- Nem is akarok én lovagolni - felelte a fiú bosszankodva. - A szüleim talán rossz artisták voltak?

- Ugyan! Első osztályúak voltak!

- És magasak voltak talán?

- Nem. Nagyon is kicsik.

- Hát akkor, kedves Márkus?

- Nincs semmi „hát akkor” - mondta a bűvész. - A szüleid kicsik voltak, de te tizedrésze vagy a szüleidnek. Túl kicsi vagy! A közönség egyáltalán meg se látta, ha kiállnál a porondra!

- Hozzon magával látcsövet - vélekedett az Emberke.

- Tudod, mi vagy? - kérdezte Márkus mérgesen. - Csökönyös számár vagy.

- Nem. Nem vagyok csökönyös számár, és...

- És? - kérdezte a professzor kíváncsian.

- És artista leszek! - kiabálta Matyi olyan hangosan, hogy Alba, a fehér nyuszi, ijedtében kiejtette a szájából azt a zöld salátalevelet, amit éppen majszolt.

Egy este, a cirkuszi előadás után, strasbourggi szállodájuk éttermében ültek, és Mágus Márkus professzor élvezettel eddegélte a gombás libamájpástétomot. A professzor rendszerint csak előadás után evett, mert ha előtte evett volna, szorította volna a frakkja. Az meg zavarja a bűvészetet.

Mert az ő frakkja meg volt ám tömve mindenféle holmival. Lapult benne például négy csomag kártya, öt csokor virág, húsz borotvapenge és nyolc égő cigaretta. A frakkban hordta Minnát és Emmát, a galambokat, Albát, a fehér nyuszt, s minden egyebet még, amire a mutatványaihoz szüksége volt. Ilyen körülmények között jobb, ha vár az ember a vacsorával.

Most hát az asztalnál ült a bűvész, strasbourgi libamájpástétomot evett, pirítós kenyérrel, Matyi pedig közvetlenül a tányér mellett ült, az asztal tetején, és pici morzsákat kapott az ételből. A pástétomra bécsi szelet következett, gyümölcssaláta és feketekávé. Negyedkörtynyit még a feketéből is kapott az Emberke. Végül aztán jóllakottan nyújtóztatták a lábukat, a professzor az asztal alatt, Emberkénk meg az asztal tetején.

- Tudom már, mi lesz belőled - mondta Márkus, miután a magasba fűjt egy csudaszép füstkarikát.

Matyi ámulattal nézte a gyűrűző füstöt, amely egyre tágult és vékonyodott, míg el nem foszlott a csilláron. Aztán így felelt:

- Csak most tudod? Én régóta tudom. Artista leszek.

- Nem az leszel - mordult rá a professzor. - Tolmács leszel.

- Tolmács?

- Nagyon érdekes foglalkozás. Máris tudsz németül, meglehetősen jól beszélsz angolul és franciául, valamicskét olaszul meg spanyolul, aztán...

- Aztán hollandul meg svédül meg dánul - folytatta Emberkénk.

- No, lám, lám - helyeselt buzgón a professzor. - Ha még egy-két évig járjuk Európát a cirkusszal, ezt a sok nyelvet még sokkal jobban fogod tudni. Akkor Genfben, a híres tolmácsiskolában leteszed a vizsgát. És ha letetted, akkor elutazunk Bonnba. Él nekem ott egy jó barátom.

- Az is bűvész?

- Nem, az valami sokkal jobbat csinál. Hivatalnok. Sajtófőnök a Szövetségi Kancelláriában. Megmutatom neki a genfi okleveledet, aztán, ha minden jól alakul, a külügyminisztérium tolmácsa leszel, vagy talán éppen magáé a kancellaré. A kancellár ott a legfontosabb és leg-hatalmasabb ember. És mert gyakran jár külföldre, hogy más kancellárokkal tárgyaljon, kitűnő tolmácsra van szüksége.

- De nem ilyen apróra!

- Éppen hogy ilyenre! - erősítette a professzor. - Minél kisebb a tolmács, annál jobb! Elvisz, mondjuk, Párizsba, mert meg akar valamit beszélni a francia elnökkel. Valami szigorúan titkos dolgot. Valami borzasztó fontosat. De mert a német kancellár nemigen érti a francia nyelvet, fordítóra van szüksége, aki megmagyarázza neki, mit mond a francia elnök.

- És ez éppen én legyek?

- Bizony, kisöreg, te! - jelentette ki a professzor. Roppantul lelkesedett a gondolatától. - Odaülsz a kancellár füléhez, aztán csak súgod, súgod neki németül, amit az elnök franciául mond.

- Aztán leesek - mondta Matyi.

- Dehogyan esel. Először is lehet, hogy akár bele is ülhetsz a fülkagylójába, akkora a füle.

- És másodszor? Ha pici fülecskéje van?

- Akkor a füle köré teker egy finom, vékony aranyláncot, aztán arra ülsz rá. Zónakövi Mátyás, miniszteri tanácsos leszel, és a világ tisztelettudóan emleget, mint „azt a hivatalnokot, aki legközelebb van a kancellár füléhez”. Hát nem lenne ez szép?
- Nem! - mondta Matyi határozottan. - Rémes lenne! Nem leszek senki fülében kisember. Se Németországban, se Franciaországban, se az Északi-sarkon. A legfontosabbról megfeledkezel.
- Mi az a legfontosabb?
- Hogy én artista leszek.

4. FEJEZET

*Emberkénk állatszelídítőnek készül - Lehet, hogy az oroszlán nem macska? -
Kaland vagdalt hússal és ostorral - Matyi a fogmosó pohárban - Beszámoló
egy szokatlan futballmeccsről - Márkus átugrik az égő karikán*

A Csillag Cirkusz éppen Milánóban tartotta megint vendégjátékát, amikor Matyi, ottlétük harmadik napján, roppant izgatottan közölte:

- Márkus, figyelj csak rám: a szálloda macskája megkölykezett. Négy kicsinye van. Nyolchete-
sek, ott szökdécselnek a 228-as szobában, fölugranak a székről az asztalra, s ha fönn vannak,
leugranak megint.

- Helyes - vélekedett a professzor -, ez szerintem így rendjén is van. Nem lehetnek, ki tudja,
meddig, fönn az asztalon.

Hanem a mi Emberkénknek aznap kevés érzéke volt a tréfa iránt.

Izgatottan magyarázta:

- Megmutatta őket a szobalány. Csíkos a bundájuk, olyanok, mint a nagyon picire sikerült
tigrisek.

- Megkarmoltak?

- Egyáltalán nem! - bizonygatta a fiú. - Nagyon is barátságosak voltunk egymáshoz. Dorom-
boltak, én meg megettettem őket egy kis vagdalt hússal.

A professzor szeme sarkából méregette a fiút. Aztán megkérdezte:

- Mit találtál ki? Mi? Miben mesterkedsz? Hadd hallom!

Matyi mélyet lélegzett, aztán kisvártatva kibökte:

- Betanítom őket, és fellépünk a cirkuszban.

- Kivel? A szobalánnyal?

- Nem! - kiáltott dühösen a fiú. - A cicákkal!

Mágus Márkus elképedve huppant le a székre, s két-három percig hallgatott. Végül sóhajtva
rázta meg a fejét, és így szólt:

- Macskát nem lehet idomítani. Azt hittem, tudod.

Matyi diadalmaskodva mosolygott. Azt kérdezte:

- Az oroszlán nem macska?

- Az az. A ragadozó macskafélékhez tartozik. Ebben igazad van.

- Hát a tigris? Hát a leopárd?

- Az is ragadozó macska meg nagymacska. Ebben megint csak igazad van.

- És ha az idomár úgy akarja, felülnek-e magas bakokra? Ugrálnak-e karikákon keresztül?

- Égő karikákon keresztül is - toldotta meg a professzor.

A fiú élvezettel dörzsölte össze a kezét.

- Na, látod! - kiáltotta győztesen. - Ha olyan óriási macskákat lehet idomítani, akkor cicákat idomítani még inkább lehet!

- Nem - mondta a professzor határozottan -, éppen ez az, amit nem lehet.

- És miért nem lehet?

- Fogalmam sincs.

- Én tudom az okát - jelentette ki Matyi büszkén.

- Halljuk!

- Nem próbálta még senki!

- És te meg akarod próbálni?

- Meg bizony! Nevet már találtam a számomnak! A plakátokon ez fog állni: „Zónakövi Matyi, négy cicájával - lélegzet-elállító, páratlan mutatvány!” Lehet, hogy fekete álarcban fogok felépni! Kell különben egy ostor, amit majd pattogtathatok. Az ugyan már van. A régi játék kocsimról leveszem az ostort.

- Na, akkor csak mulass jól, fiatal barátom! - mondta Mágus úr, azzal fellapozta az újságját.

Mindjárt másnap reggel négy alacsony padot állított be a szobalány a 228-as számú szobába. A négy kiscica kíváncsian szimatolta a padokat, de aztán visszaugráltak a kosarukba, és lustán összegömbölyödtek.

Akkor jött az emeleti szobapincér. Bal kezében egy tányér vagdalt húst hozott, jobb kezében fogta Matyit. Annak a jobb kezében lakkozott játék ostor volt, a balban meg egy hegyes fogpiszkáló.

- Védekezésül a vadállatok ellen - magyarázta. - Ha megtámadnák az idomítójukat. Meg az eleséget felszurkálni.

- Maradjak? - kérdezte barátságosan a pincér.

- Nem, köszönöm - felelt a kicsi ember. - Csak nehezíti az idomítást. Eltereli az állatok figyelmét.

A pincér tehát távozott. Az idomár magára maradt négy áldozatával. Az állatok ráhunyorogtak, hangtalanul ásítottak, nyújtózkodtak, s nyalogatni kezdték egymást, mintha egy hete nem mosdatta volna őket senki.

- Ide figyel az egész! - kiáltott rájuk mokányan a fiú. - A lustálkodásnak vége. Mától kezdve dolgozunk. Értjük egymást?

A macskák folytatták a mosdást, és mintha nagyothallottak volna. A fiú fütttyentett. Csettintett a nyelvével. Hóna alá szorította a lakkozott ostort, és az ujjával csettintett. Másik hóna alá szorította a fogpiszkálót, és tapsolt. Pattogtatta az ostort. Dobbantott. A macskák a fülük botját se mozdították.

Csak amikor Matyi a fogpiszkáló segítségével odalökött a padokhoz néhány húsdarabot, elevenedett fel a négy cica. Kiugrottak a kosárból, fel a padokra, elnyelték a vagdalékot, megnyalogatták a szájukat, és várakozással néztek az idomítójukra.

- Így jó! - kiáltott az vidáman. - Pompás! Most pedig álljatok két lábra! Allez, hopp! Mellső lábakat föl! - Ostorával beledöfött a levegőbe.

De a cicák alighanem félreértették. Vagy megszimatozták, hogy a 228-as szobában van még vagdalt hús több is. Annyi biztos, hogy nagy ívben leugrottak a padokról, nyílegyenesen odaszaladtak a tányérhoz, és úgy vetették rá magukat, mintha éppen éhen akartak volna pusztulni.

- Állj! - kiabált a mi Emberkénk felháborodottan. - Abbahagyni! Azonnal! Nem halljátok?

Nem hallották. Ha akarták volna, se hallották volna. De hiszen egyáltalán nem akarták hallani. Úgy faltak, hogy remegett bele a tányér.

Matyi még sokkal jobban remegett. De ő mérgében remegett.

- Fasírtot csak később kaptok! Előbb tessék szolgálni! És körbefutni, libasorban! És padról padra ugrálni! Megértettétek? - Ostorával rávágott a tányérra.

Erre az egyik macska elkapta a szép lakkostort, és kettéharapta. Mikor a gondolataiba mélyedt Mágus Márkus professzor végigment a szállodai folyosón, a 228-as szobából vékony, éles segélykiáltásokat hallott. Feltépte az ajtót, kutatva nézett körül, és nevetni kezdett.

A négy macska a mosdókagyló előtt ült a padlón, s feszülten bámult felfelé. Bajuszkáik kétfelé meredtek. Kis farkuk a padlót csapkodta. Fönt pedig, a mosdó peremén, ott kuporgott egy fogmosó pohárban Matyi, és sírt.

- Segíts rajtam, kedves Márkus! - kiáltozott. - Föl akarnak falni!

- Ugyan már, micsoda szamárság! - mondta a professzor. - Nem vagy te vagdalt hús! Egér se vagy! - Azzal kiemelte a fiút a fogmosó pohárból, s minden oldalról gondosan megnézegette. - A ruhád kicsit szakadt, a bal arcodon meg van egy karmolás. Ennyi az egész.

- Micsoda csürhe! - szitkozódott Matyi. - Előbb az ostoromat törték el, és a fogpiszkálót rágták meg, aztán futballoztak!

- Mivel futballoztak?

- Velem! Jaj, kedves Márkus! Földobtak a levegőbe, meg elkaptak, meg belöktek az ágy alá, aztán megint előkotortak, végiggurítottak a padlón, és megint feldobtak a magasba, és megint berúgtak az ágy alá, és kihúztak, és bedugtak a szőnyeg alá, és onnan újra kihalásztak, rémes volt! Ha el nem kapom a törülközőt, és fel nem mászom a mosdóra, bele a fogmosó pohárba, ki tudja, élnék-e még!

- Szegénykém! - mondta a professzor. - No, de túl vagyunk rajta. Mosakodj meg, aztán lefektetlek.

A négy cica kedvetlenül nézett a professzor után. Bántotta őket, hogy az a nagy ember elvette a kicsi labdájukat, pedig milyen kedvesen ordított a kis labda, ha játszottak vele. Aztán a hátsó lábaikat nyújtogatták a cicák, odasétáltak a tányérhoz, megszaglászták. Hanem a tányéron, egy morzsa nem sok, de annyi se maradt.

A négy közül az, amelyik a legokosabb volt, azt gondolta: „Nincs: nincs!” - azzal összegömbölyödött az ágyelőn, olyanra, mint egy diós tekercs. Mielőtt elbóbiskolt volna, még ezt is gondolta: „Enni csak akkor lehet, ha valaki hoz ennivalót. Aludni egyszerűbb. Ahhoz nem kell senki.”

Matyi ezenközben komoran üldögélt a gyufaskatulyában, tapasszal a képén, s egy picike meisseneni porcelán csészéből forró kakaót ivott.

A professzor nagyítót szorított a szemére, és a lyukakat varrogatta Matyi ruháján.

- Igazán biztosan és jól tudod, hogy macskát nem lehet idomítani? - kérdezte Emberkénk.

- Biztosan tudom.

- Butábbak volnának, mint az oroszlán meg a tigris?

- Szó sincs róla! - mondta a professzor meggyőződéssel. - Egyszerűen nincs hozzá kedvük. Meg is értem. Nekem se lenne hozzá kedvem, hogy lángoló karikákon ugráljak keresztül.

Matyinak nevetni kellett.

- Tulajdonképpen kár! Képzeld csak el: csupa állat lenne a néző! Kenguru és medve, rozmár, ló meg pelikán! Képzeld csak el! Telt ház! - Örömeiben a haját cibálva biztatta Márkust: - No! Most te folytasd a hazudást!

- Legyen - mondta a professzor. - A zenekarban elefántok húznak tust. Erre kilép a porondra az oroszlán. A mancsában ostor, sárga sörényes fején cylinder. Pisszenést se hallani. Négy mord tigris begurít a porondra egy ketrecet. A ketrecben frakkos úr kuporog morogva.

- Gyönyörű! - Matyi a kezét dörzsölgette. - Az az úr, az te vagy!

- Világos. Az oroszlán meglegeti a cylinderét, meghajolva mondja: „Most pedig, tisztelt állat-publikum, következik műsorunk attrakciója! Sikerült egy embert idomítanom. Roppant művelt ember. Mágus Márkus professzor a neve. Az önök szeme láttára fog lángoló és papírral be-ragasztott karikákon átugrálni! A zenekari harkályoktól tompa dobpergést kérek!” A harkályok dobolnak. Kinyílik a ketrec. Két tigris feltart egy karikát. Az oroszlán pattint az ostorával. Én felmászom egy zsámolyra, és még dühösebben morgók. Egy szentjánosbogárka meggyújtja a karikát. A karika lángolni kezd. Az oroszlán a nadrágomra húz az ostor nyelével. Üvöltök a dühtől. Megint megüt. És most egyetlen ugrással keresztülvetem magam az égő karikán. A papír cafatokra szakad. A lángok lobognak. Sikerült! Az elefántok trombitálnak. A harkályok pergetik a dobokat. Feltápázkodom a homokból, leporolom a nadrágomat, és mély meghajlással bókolok.

- A sok állat pedig vadul tapsol körös-körül - lelkesedett Emberkénk -, az oroszlán meg jutalmul odaad neked egy borjúszeletet!

- Te viszont most alszol, fiatal barátom! - parancsolta a professzor. Egy pillantást vetett a karórájára. - Ma szerda van, mennem kell a délutáni előadásra.

- Jó bűvészkedést! - mondta Matyi. - És egyet még!

- Mit?

- A macskákkal, sajnos, nem ment a dolog.

- Nem.

- De egy mégis biztos. Artista leszek!

5. FEJEZET

*Kirakatnézés egy kirakatbabával - Egy boltos elájul - Férfidivatüzlet
végtére mégse kórház - Mi a különbség a feles meg a tejes közt?*

Két barátunk egy forró júliusi napon Berlin utcáin kószált ráérősen, s a kirakatokat nézte. Vagyis csak a professzor kószált. Matyi nem kószált, hanem a professzor szivarzsebéből kukucskált vidáman kifelé.

Rákönyökölt a zseb szegélyére, mintha egy erkélyen álldogált volna, s főleg a játékboltok, cukorka üzletek és könyvkereskedések iránt érdeklődött. A nézelődés persze nem igazodott kizárólag az ő érdeklődéséhez. A professzort cipőkkel, ingekkel, nyakkendőkkel, szivarral, borospalackokkal és eyebekkel megrakott kirakatok is vonzották.

- Ne állj már annyi ideig ennél a drogériánál - kérte a fiú. - Menjünk tovább!

- Menjünk? - kérdezte Márkus. - Hogyhogy: menjünk? Amennyire tudom, csak egyikünk megy, és az én vagyok. Te is mennél? Szó sincs róla, galambom. Te nem mégy. Téged visznek. Teljesen a kezemben tartalak.

- Nem tartasz - mondta a csöppség. - Ámbár, hogy a zsebedben tartasz, az igaz!

Ezen aztán nevetni kellett. Mire az emberek utánuk fordultak.

Egy kövér berlini megbökte a feleségét, s odadünnyögte neki:

- Milyen fura, te Malvin! Ez az ember két szólamban nevet!

- Hadd nevéssen - felelte Malvin. - Lehet, hogy hasbeszélő.

Egy férfiruhaüzlet előtt ismét jó ideig álldogált a professzor. A jól öltözött kirakatbabákat nézegette, majd arrébb lépett, visszafordult, újból vizsgálni kezdte a kirakatot, elgondolkozott, aztán háromszor hevesen bólintott, s hangosan azt mondta magának:

- Nem is butaság!

- Mi nem butaság? - kíváncsiskodott Matyi.

Hanem a professzor nem válaszolt: már be is lépett az üzletbe, s még mielőtt a kikent-kifent eladó szóhoz jutott volna, közölte vele:

- Azt a tengerészkek öltönyt kérem a kirakattól. Az egysorosát, ami 295 márkába kerül.

- Készséggel, uram. De nem hiszem, hogy az az ön mérete volna.

- Nem is szükséges - dünnyögte a professzor.

- Esetleg megigazítjuk - udvariaskodott az eladó. - Azonnal lehívom a műhelyből a szabászt.

- Maradjon csak odafönn a szabász.

- Percek alatt megvan, uram.

- Ha nem jön a szabász, még hamarabb megvan.

- Cégünk legfőbb törekvése viszont az, hogy vevőink meg legyenek elégedve - jegyezte meg kedvetlenül az eladó.

- Dicséretes törekvés - mondta a professzor. - Csakhogy én azt a tengerészkék öltönyt egyáltalán nem akarom felvenni! Csak megvenni akarom!

- Ebben az esetben ajánlani bátorzkodnánk, hogy az illető úr, akié a ruha majd lesz, fáradjon be hozzánk - javasolta az eladó. - Esetleg ide méltóztatik adni a címét, és mi kiküldjük hozzá egyik szabásunkat. Még ma délután ki tudjuk küldeni. - S már elő is húzta a noteszát, hogy a címet felírja. A professzor energikusan megrázta a fejét.

- Az a tengerészkék egysoros öltöny, ott a kirakatban, az se az enyém nem lesz, se senki eleven emberé.

Az eladó sápadtan hőkölt hátra.

- Senki eleven emberé, uram? - nyögte. - Akkor netán... egy halotté? Ó! - Levegő után kapkodva folytatta: - Milyen magas is volt, kérem, a drága megboldogult? Hiszen, ugyebár, neki is valamelyest illő öltönyre van szüksége! És, ha tetszik, szabásaink egyikét készségről...

- Szamárság! - mondta a professzor nyersen. De aztán megenyhült: - Maga persze nem tudja, miről van szó.

- Tartok tőle - vallotta be az eladó megtörten, s a pultba fogódzott, mert reszketni kezdett a térde. Szegény pasas úgy remegett, mint a kocsonya.

- Az a fontos, hogy a kirakatbabának jól áll az öltöny. Annak jól áll, nem?

- Természetesen, uram.

- Az öltönyt ugyanis babástól akarom megvenni - magyarázta udvariasan a professzor. - Az öltönyt viselő baba nélkül az öltöny se érdekel.

Az alkalmazott magához se térhetett, amikor egy addig nem hallott hang szólalt meg:

- Minek neked az a nagy bábu, azzal a szőke bajszával?

Az eladó elhűlve meredt a különös vevő szivarzsebére. Matyi barátságosan integetett felé, s azt mondta:

- Ne ijedjen meg, kérem!

- Muszáj! - nyögte az eladó. - Előbb egy hullának adjak öltönyt, babástul, a kirakattól, aztán egy manó ül a szivarzsebben, ez túl sok! - Azzal fölfelé fordult szemgolyókkal a szőnyegre rogyott.

- Ez meghalt? - kérdezte a fiú.

- Nem, csak elájult - felelte Márkus, és intett az üzletvezetőnek.

- És mire jó nekünk igazában a kirakatbábu? - kérdezte a csöppség.

- Később elmondom - mondta Márkus.

Miután az odasiető üzletvezető egy székre ültette a kiszolgálót, hogy magához térjen, a professzor újra előadta, mit kíván.

- A tengerészkék egysoros öltönyt akarom megvenni, babástól. Továbbá a rajta levő inget, nyakkendőt, nadrágtartót, cipőt és zoknit. Mibe kerül az egész?

Az üzletvezető bizonytalanul válaszolt:

- Nem tudom pontosan, uram.

Az eladó elfehéredett szájjal dadogta feléjük:

- 512 márka. Kápé fizetve, egy százalék engedmény. Marad 506 márka 88 pfennig.

Láthatjuk, hogy kitűnő eladó volt. Aztán lefordult a székről.

- Megint elájult - állapította meg Matyi tárgyilagosan.

Mikor az üzletvezető meghallotta a másik hangot, és a nagy zakó zsebében megpillantotta a parányi fiút, kocsányon lógó szemmel, rémülten kapaszkodott meg a szék támlájában.

- Most ez az úr is el fog ájulni? - érdeklődött Matyi izgatottan.

- Remélem, mégse - vélekedett a professzor. - Egy férfidivatüzlet végeredményben nem kórház!

Az üzletvezető meg az eladó aztán magához is tért. A vétel megtörtént. Taxit hívtak. Felgöngyölték a taxi vászontetejét, s a bábu állva utazott a kocsiban, a professzor tartotta hátulról.

- Ez a fickó valami külföldi politikus lehet! - rikkantotta egy jó berlini, mikor a taxi arra haladt.

- Nem lehet az politikus - vélekedett egy másik.

- Miért nem lehet? - kérdezte az első. - Kik szoktak úgy állni az autóban, mintha nem volna benne ülés?

- Ez biztosan nem politikai fejes - ismételte a másik makacsul. - Nem mosolyog, nem is integet. Ha politikai fejes volna, integetni kellene neki. Pontosan látni kellene rajta, milyen pokolian örül, hogy Berlinben lehet, és nem szabad neki leülni. Különben nem politikai fejes.

A kocsi megállt egy keresztezésnél, mire a két berlini nekilódult, hogy odaügessen. De mire odaértek volna, zöldre váltott a lámpa, s hoppon maradtak.

- Politikai fejes különben se furikázik közönséges taxin - vélekedett az egyik ember. - Se ülve, se állva.

- Én se taxiztam még - mondta a másik.

- Nocsak, kolléga úr! Talán bizony maga is valami fejes?

- Fejes nem. Tejes.

6. FEJEZET

Izgalom a Kempinszki-szállóban - Hoppházi úrnak hirtelen semmije sincs meg, aztán mindenét visszakapja, és elmenekül - Mi volt Márkus, mielőtt bűvész lett belőle? - És miért vette meg a kirakatbábut?

A Kempinszki-szállóban, ahol Mágus Márkus professzor lakott, szintén nagyot nézett mindenki. Az Emberkét, aki gyufaskatulyában alszik az éjjeliszekrényen, valahogy megszokták már. De hogy most még egy kirakatbábut is átcipeljen a hallon két hordár, és általános elképedésre beállítsa a liftbe, az láthatóan idegessé tette a szálloda igazgatóját is, a portást is.

S alig állították a szoba közepére a bábut, már jött is rohanva az igazgató, szemrehányóan pislogott nagy szarukeretes szemüvege mögül, s érdeklődött, hogy mit jelentsen a dolog.

- Micsoda dolog mit jelentsen? - kérdezne nyájasan a professzor, mint aki nem érti, miért a nagy izgalom.

- A kirakatbábu!

- Munkaeszköz - közölte Márkus. - Hangversenyző zongoristák meg énekesek még zongorát is visznek magukkal a hotelokba, ha körúton vannak, s órák hosszat muzsikálnak meg lármáznak. Művészek, tehát gyakorolniuk kell. A bűvészet is művészet: nekem is kell gyakorolnom! És ami azt illeti, sokkal kevesebb ricsajt csapok, mint muzsikus kollégáim. - Karon fogta az igazgatót, aztán barátságosan rávert a vállára. - Mi nyugtalanítja annyira, drága barátom?

- Sok ez, kérem - siránkozott az igazgató. - Ez az ön Matyija meg a két galamb meg a fehér nyúl és most még egy fabábu, tengerészkék ruhában...

A professzor atyaián magához ölelte a teljesen megtört úriembert, és vigasztalóan simogatta meg a fejét.

- Ne vegye annyira a szívére! Az én kirakatbábumnak nem kell ágy. Nincs szüksége törülközőre. Az abroszba se éget lyukat a cigarettájával. A szobalánnyal nem veszekszik...

- Hiszen ez mind szép, professzor úr - ismerte el az igazgató. - Viszont ön végeredményben csak egyágyas szobát bérelt! Holott most benne lakik ön, ez az Emberke, a három állat és a bábu! Ami, akárhogy számolom, hat személy!

- Persze, innen fúj a szél - mosolygott a bűvész. - Tudomásul tudná venni barátságos, déli fekvésű szobájának túlnépesedését, ha naponta öt márkával többet fizetnék?

- Tárgyalhatunk ilyen értelemben - felelt óvatosan az igazgató - Közölhetem netán nagybecsű ajánlatát számlázási osztályunkkal?

- Közölheti! - mondta a professzor, s miközben hosszasan rázogatta az igazgató kezét, hozzátette: - Legjobb, ha mindjárt felírja magának. Adom a tollamat.

- Köszönöm, golyóstoll és notesz mindig van nálam. Hozzá tartozik a foglalkozásomhoz. Úgy szólván szerszámom. - Az igazgató nagy lendülettel nyúlt a zsebébe. Keresgélt, keresgélt, s nem talált benne semmit. - Különös - dünnyögte. - Se blokk, se golyóstoll! Az irodában felejtettem volna? Ez még nem esett meg velem. - S csak keresgélt tovább. Hirtelen olyan fehér lett, mint a kréta, s ezt suttogta: - A levéltárcám sincs nálam! Rengeteg pénz van benne.

- Nyugalom - csillapította Márkus. - Legjobb, ha először rágyújt. Engem is megkínálhat. Éppen megkívántam.

- Boldogan - szólt az igazgató, s készségesen kapott a jobb zsebéhez. Aztán a balhoz. Aztán a nadrágzsebéhez. Nyúlni kezdett az arca, hosszúra nyúlt. - Ezt is lenn hagytam - motyogta. - A tárcámat, az arany öngyújtómat. Egyik sincs...

- Kisegíthetem. - S a professzor elővett egy cigarettatárcát meg egy arany öngyújtót.

A szállodaigazgató elképedve meredt a professzorra.

- Valami baj van? Rosszul érzi magát?

- Elnézést kérek - mondta az igazgató félénken -, de lehetséges volna, professzor uram, hogy a tárca meg az öngyújtó, amit a kezében tart, egyáltalán nem az öné? Hanem az enyém?

Márkus gondosan megnézegette a két tárgyat, aztán ámulva mondta:

- Csakugyan?

- A tárcába bele van vésve a monogramom. H. G. Hoppházi Gusztáv. Nevem ugyanis Hoppházi Gusztáv.

- H és G? - A professzor megvizsgálta a tárcát. - Helyes, Hoppházi úr! - S gyorsan visszaadta a két tárgyat.

- Ezer bocsánat, hogy bátorkodom jelezni, miszerint... - szabódott zavartan az igazgató.

- Ugyan, ugyan, Hoppházi úr! Ha kettőnk közül valaki hibázott, akkor csakis én hibáztam! Elnézését kérem tehát. De néha olyan szórakozott vagyok, hogy zsebre vágok ezt-azt, ami pedig nem is az enyém. - A professzor gondosan megtapogatta a zsebeit. - Nicsak, hiszen van itt még más is! - kiáltott fel csodálkozva, azzal előhúzott egy noteszt meg egy golyóstollat. - Lehet, hogy ez is az öné?

- Persze hogy az enyém! - csapott le buzgón Hoppházi úr a két tárgyra, s villámgyorsan eltette. - Megfoghatatlan volt, hogy a blokkom ne legyen nálam. - Aztán elhallgatott, s némi töprengés után gyanakodva kérdezte: - Szórakozottsága folytán netán ön vágta zsebre a levéltárcámat is?

- Remélem, nem! - válaszolta a professzor, s megtapogatta magát. - Vagy ez volna mégis? - Bal kezében fekete szattyánbőr tárcát mutatott fel.

- Az az! - kiáltott az igazgató, elkapta a tárcát, s úgy ugrott az ajtóhoz, mintha attól félne, hogy a tárca újra eltűnhet.

- A pénz még megvan? - derült Márkus.

- Meg!

- Jó volna megszámolni! Nem szeretném, ha később azt állítaná, híja volt. Tegye csak fel a szemüvegét, és számoljon utána pontosan!

- A szemüvegemet? Az rajtam van! - mondta Hoppházi úr.

Csak amikor Emberkénk nevetni kezdett, s egyre hangosabban, szívből kacagott, hökkent meg Hoppházi, orrához nyúlt, aztán döbbsen ejtette le a kezét:

- Ez meg hova lett?

- Hm, hát hova is dugja az ember a szemüvegét, ha gondolatban leveszi? - firtatta a professzor, hogy segítsen. - Én, sajnos, ebben járatlan vagyok. Sose szorultam még éltemben szemüvegre. Talán a tokjába tette?

Emberkénk szinte csuklott a nevetéstől.

- Hagyd abba, drága Márkus! - visította. - Nem bírom már! Annyira kell nevetni, hogy mindjárt kipottyanok a zsebedből!

Az igazgató sötéten nézett.

- Mi olyan vicces ebben? - dohogott. Hirtelen jött rá: a professzor orrán volt a szemüvege! Egy ugrással a szoba közepén termett, elkapta a szemüveget, azzal vissza az ajtóhoz, s ott csattant fel: - Az ördöggel cimborál maga!

- Dehogy, Hoppházi úr. Csak bűvészkedem.

Hanem a szállodaigazgató nem bírta tovább. Még szóval se. Felrántotta az ajtót, azzal elporzott. (Ámbár az olyan jobb szállodákban, mint az is volt, nemigen porzik semmi.)

Matyi, mikor a nagy móka után valamelyest lecsillapodott, szorongva szólt:

- Jól mondta Hoppházi úr! Bizony az ördöggel cimborálsz! Pedig hányszor figyeltelek már a cirkuszban, ha odaszólitottál két embert a közönségből, néha hármat is, aztán úgy rámostad ki a zsebeiket, hogy észre se vették!

- Az ember kedvesen elbeszélget velük, annyi az egész - magyarázta Márkus. - Barátságosan rávereget a vállukra. Megfogja a kabátjuk gombját. Úgy tesz az ember, mintha egy szál dohányt vagy egy cérnaszálacskát csippentene le a ruhájukról. A többi nem is olyan nehéz, ha megtanulta az ember.

- És hogy tanultad meg? Hol tanultad? Emelj csak föl a füledig, jó? Kérdeznék valamit, de nagyon-nagyon halkan.

A professzor óvatosan kiemelte a zsebéből az Emberkét, s odatartotta a füléhez.

- Kedves Márkus - súgta Matyi. - Nekem nyugodtan elmondhatod. Igazán nem fogom elpletykálni senkinek. Nem voltál te valamikor... zsebtolvaj?

- Nem - mondta a professzor csendesen. - Nem voltam az, Matyikám. - Mosolygott, rácuppanzott az Emberke orra hegyére, ami nem is volt egyszerű művelet. - Zsebtolvaj nem voltam. Viszont sok zsebtolvajt... én csíptem fülön.

- Ne mondd!

- Ahhoz meg legalább annyit kellett tanulnom és tudnom, mint nekik.

- Persze, persze. Csakugyan. De ki mondta, hogy csípd fülön őket?

- A rendőrség!

- Hű, de izgalmas!

- Csodálkozol, mi? Amikor fiatal voltam, nyomozó akartam lenni, vagy detektívfelügyelő. Borzasztó híres ember.

- És? Tovább! - kunyerált Matyi.

- Ma nem mesélek. Talán máskor. Ma a kirakatbáburól mesélek valamit, amit megvettünk.

- Arról bizony majdnem meg is feledkeztem!

- Eleget fogsz rá emlékezni - mondta a professzor. - Hiszen miattad vettük.

- Miattam? Hogyhogy?

- Mert mindenáron artista akarsz lenni.

Az Emberke elámult.

- Minek ahhoz egy ekkora bábu? Micsoda artista legyen belőlem, kedves Márkus?

- A bűvészinásom leszel - mondta amaz.

7. FEJEZET

*Pékinasok, hentesinasok, ananásztortácskák és bűvészinások -
A bábu neve: Fafejú Valdemár - Márkus kidolgozza a tantervet,
az Emberke pedig megijed - Dal a Mákszem Hadnagyról*

Emberkénkből tehát bűvészinás lett, s örült is ennek borzasztóan. De még sokkal jobban örült volna, ha tudja, mi fán terem a bűvészinás.

- Hogy mi az, pékinasnak lenni - mondta -, azt tudom. A pékinas megtanulja mindazt, amit a pékmester már tud. Megtanul kenyeret sütni, meg zsemlet meg almás rétest meg ananásztortácskát.

- Helyes - bólintott a professzor.

- A hentesinasnak meg azt kell megtanulnia, hogy ölik a disznót, hogy készül a májas hurka meg a disznósajt.

- Úgy van.

- És ha valaki szorgalmasan inaskodott, segéd lesz belőle. Vagyis belőlem egyszer bűvészségéd lesz?

- Az bizony megeshetik.

- És ha... - kezdte Matyi.

- Állj! - kiáltott a professzor. - Talán bizony mester is akarnál lenni?

Emberkénk a fejét rázta.

- És ha most kapnék egy pici szelet ananásztortát, kedves Márkus, akkor sokkal szebb lenne a világ.

- Torkos kis ember vagy - mondta a professzor, a telefonhoz lépett, ananásztortát rendelt, saját magának pedig egy konyakot. Aztán leült egy virágos huzatú fotelba, s magyarázni kezdett:

- Ez egy bonyolult ügy. A pékinas azt tanulja meg, amihez a pékmester ért. A bádogosinas azt tanulja meg, amit a bádogosmester tud. A hentesinas pedig...

- Arról nem beszélünk.

- Miért nem? - kérdezte Matyi.

- Mert még megkívánod nekem a májas hurkát! - vélekedett Márkus. - Maradjunk csak inkább a bádogosoknál!

- Jó. Szóval, tanuljam meg tőled azt, amit te tudsz - mondta az Emberke. - De hát az lehetetlen! Hogy nyeljek én le húsz nagy borotvapengét, és hogy húzzam elő megint a számból, cérnára fűzve? És nyuszit se tudok a cilinderből elővarázsolni! Olyan pici nyúl csak Liliputban létezik, Liliput pedig egyáltalán nem létezik sehol! És a kártyacsomóid és a varázspálcád és a virágcsokraid meg az égő cigaretták: ez mind-mind hússzor akkora, mint amekkora nekem kellene!

A professzor bólintott.

- Mondtam már, hogy bonyolult a dolog. Minden inas azt tanulja, amit a mestere tud: a pékinas, a bádogosinas, a szabóinas, a suszterinas...

- ... a hentesinas - tette hozzá Matyi kuncogva.
  - Az is! - mondta Márkus. - De te vagy az egyetlen inas a világon, akinek azt kell megtanulni, amihez a mestere nem ért!
  - Hogyhogy? Hiszen te mindenhez értesz!
  - Tudnék gyufaskatulyában aludni? Tudok Minna galambom hátán a szobában röpködni?
  - Nem. Ebben igazad van. Azt nem tudsz.
  - Vagy ki tudok talán kukucskálni a szivarzsebemből? - kérdezte a professzor. - Fel tudok mászni a függönyrúdra? Át tudok bújni a kulcslyukon?
  - Nem, azt se tudsz. Barátom, mi mindent nem tudsz, kedves Márkus! Óriási!
  - Óriási vagy nem óriási - mondta a professzor -, úgy van, ahogy van. Te vagy a bűvészinás, én vagyok a mester, és neked meg kell tanulnod tőlem egy-két olyan dolgot, amit magam se tudok.
- Itt megszakadt a beszélgetés. A pincér lépett a szobába. Hozta a konyakot, a kis ananásztortát. Közben majd fellökte a bábút.
- Nono! - kiáltott fel. - Ez meg kicsoda?
  - Ez a szép Valdemár - világosította fel Márkus. - Távoli rokonunk.
  - Jóképű - állapította meg a pincér, s vidáman hunyorgott a két vendégre. - Vezetékneve is van?
  - Fafejű - közölte halálosan komoly arccal az Emberke.
  - Úgy hívják. Fafejű Valdemár.
  - Nagy szállodákban mindenfélét megér az ember - morfondírozott a pincér. Aztán meghajolt a kirakatbábu előtt: - Szórakozzék jól Berlinben, Fafejű úr! - nyájaskodott, aztán elment.
- A professzor megitta a konyakot, Matyi parányi ezüstvillával elfogyasztotta az ananásztortácska tizedrészét, aztán megkezdődött a bűvészinás tanulóideje.
- Láttad az előbb, hogy Hoppházi igazgatótól titokban elszedtem egy-két holmit - mondta a professzor.
  - Látni láttam - felelt az Emberke -, azaz nem vettem észre semmit. Még azt a szemüveg-trükköt se. Akkor figyeltem csak föl, mikor már a te orrodon volt a szemüveg.
  - Akarod tudni, hogy tanultam meg? Voltam ám én is valamikor inas, és sokat, sokat kellett tanulnom.
  - Hogyan?
  - Bábun, kék ruhás bábun.
  - Igazán? És volt olyan szép, mint Valdemár?
  - Valdemár szebb és szőkébb - ismerte el a professzor. De ez az elbájoló szépség nem fog minket megzavarni. Egyébként, ha majd minden áldott nap órák hosszat mászkálsz rajta ide-oda, talán nem is látod olyan szépnek.
  - Mit csinálok? - kérdezte Matyi ijedten. - Minden áldott nap órákig mászkálok rajta?

- Bizony, fiam. A gallérjától a cipője sarkáig, a cipőjétől a nyakkendőjéig. Föl-le, le-föl, bele minden zsebébe, ki minden zsebéből, függén, mint a mókus, és olyan nesztelenül, mint a hangya, ha papucsban jár... No, hiszen majd csak megtanulod. Elvégre, ti Zónaköviek híres tornászok vagytok.

- És minek ezt mind megtanulni, drága Márkus?

- Hogy erőteljesen segíts nekem a cirkuszban. A nagyérdemű uraságoktól, akiket majd lehívok a porondra, több holmit tudok elbűvészkedni, mint eddig!

- Akkor te meg én, azaz én meg te, jobban mondva: akkor mi ketten valóságos rablócsapat leszünk!

- Az bizony.

- Te leszel a kapitány. És ki leszek én?

- Te leszel Mákszem Hadnagy.

Emberkénk a kezét dörzsölgette. Szokása volt ez, ha örült valaminek. S így kiáltott:

- Éneket is lehetne ezzel kezdeni! Dúdolni is kezdett mindjárt:

- Mákszem Hadnagy zakón-ingen föl-le jár... erre való a Fafejú Valdemár.

- Aztán?

- Te vagy soron!

- No jó - bólintott a professzor, s így folytatta: - Kitanítja... a Márkus tanár úr... holnapra a cirkusz...

- Községe bámul! - vágta rá Matyi. - No, elejéről az egészet! De tele torokból, mind a ketten.

A professzor fölemelte a karját, mint a férfikórusok karmesterei, beintett, aztán tele torokból énekelték:

*Mákszem Hadnagy zakón-ingen föl-le jár,
erre való a Fafejú Valdemár.
Kitanítja a Márkus tanár úr,
holnapra a cirkusz községe bámul!*

Emberkénk lelkesen tapsolt.

- Kérem még vagy háromszor-négyszer! Bámulatos dal!

Addig énekeltek, míg be nem kopogott hozzájuk a pincér, s a szobába lépve, aggódva nem kérdezte, talán beteg valamelyikük, vagy mind a kettőjükön kitört valami baj.

- Kutya bajunk! - rikkantotta az Emberke.

- Butáskodunk - mondta a professzor.

Lassan elénekelték neki a dalt, aztán a pincér együtt énekelt velük.

Később bejött a szobalány. Az még aggodalmasabb volt, mint a pincér. De aztán elmúlt az aggodalom. Végül négy szólamban énekeltek. Beillett volna dalestnek. Olyan szép azért mégse volt.

Matyi este ásítva nyújtózkodott a gyufaskatulyában, s így szólt:

- Ez lett volna a tanulóéveim első napja.

- És a leglustább napja - tette hozzá a professzor. - Holnaptól kezdve dolgozunk. Oltsa el a lámpát, Mákszem Hadnagy!

- Parancsára, kapitány úr! - Matyi elkattintotta a lámpát. Az ablakon bevilágított a hold. A szép Valdemár a szoba közepén állt; aludt álltában. Minna és Emma jó egyetértésben kuporgott Valdemár fáfején. A hely nem volt olyan kényelmes, mint a szekrény teteje, de legalább más volt.

A professzor még az elsőt horkantotta álmában. Emberkénk halkán dúdolta maga elé:

- ... *holnapra a cirkusz közönsége bámul.*

Erre aztán leragadt az ő szeme is.

8. FEJEZET

*Márkus magányos ember - Matyi mint sziklamászó - Az elcserélt frakk -
A három Marcipán nővér - Mi az a trambulin? - Galoppinszki lóháton
bűvészkedik - Mágus Márkus nem akar fellépni*

Órák hosszat gyakoroltak minden délelőtt. Aztán az Emberke megfürdött a szappantartóban. Minden városban tanultak, ahol csak a Csillag Cirkusz játszott. Ha utaztak, a kirakatbábu a vasúti kocsi csomagtartójában feküdt, ők meg vigyáztak rá, nehogy leessen.

Nem utaztak együtt a számtalan cirkuszkocsival, amit mindig egy, esetleg több tehervonat végéhez kellett kapcsolni: a lakókocsikkal, a guruló lóistállókkal és a vadállatok ketreceivel, a nagy sátor kocsiával, az ezernyi villanylámpa kábeleivel, a hangszerekkel, a fűtőberendezésekkel, a trapézokkal meg a drótkötelekkel, a plakátokkal és táblákkal, a kosztümökkel és szőnyegekkel és székekkel és dobogókkal és bambuszrudakkal és pénztárfülkéikkel és állatgondozókkal, meg könyvelőkkel és mesteremberekkel meg kézi szerszámokkal, meg a szénával és a szalmával meg Zegernyei direktor úrral se, meg a feleségével és a négy lányával meg a két fiával se, meg a vejeivel és a menyeeivel meg a hét unokájával se, meg - de most már igazán belezavarodtam... Miről is akartam tulajdonképpen beszélni?

Megvan. Hogy ők ketten nem a cirkusszal utaztak, hanem gyorsvonaton. És lakókocsiban se tanyáztak, hanem szállodai szobákban. A professzor, ahogy mondani szokta, magányos természetű embernek született.

- Nagyon szeretem a cirkuszt - mondogatta. - De csak akkor, ha tele van. Különben az életet szeretem meg a szép időt.

- Meg engem! - kiabált Matyi, ahogy a torkán kifért.

- Téged - mondta Márkus szeretettel -, téged még egy centiméterrel jobban szeretlek, mint a szép időt.

Fél esztendő múlva a mi Emberkénk úgy mászkált ide-oda a szép Valdemáron, akár a hegemászók a Dolomitokban vagy a Szász Svájcban, csak őt nem biztosította mászókötel. Veszélyes dolog ám ez. Hiszen a kirakatbábu Matyihoz képest akkora volt, mint a magunkfajtához képest egy toronyház.

Szerencse, hogy a fiú sohase szédült. Felmászott például a nadrág egyik szárán, bebújt a zakó alá, körbefutott a nadrág szélén, felkapaszkodott a nadrágtartón, átlendült a nyakkendőre, annak a bélésében tornázta följebb magát, mint egy sziklahasadékban, kicsit pihent a nyakkendő csomóján, aztán átugrott a kabát hajtókájára, s a gomblyuktól egyenest belehuppant a szivarzsebbe.

Ez csak egy a sok bámulatos hegyi túrája közül. Nem akarok a többinél hosszadalmasan elidőzni. Tudjátok, hogy amit elmesélek, úgyis úgy van, ahogy mondom. Nem is akarom közelebbről megmagyarázni, miért kellett Matyinak naponta így túráznia. Egyelőre elégedetek meg annyival, hogy ő maga tudta, miért. Viszont senkivel se beszélt erről. A szép Valdemár természetesen szintén tudta, minek a torna. De minden bábu, a kirakatbábu is, tud hallgatni. Mint a sír.

Az biztos, hogy a professzor meg volt elégedve Matyi előmenetelével. Néha még „kis sziklamászómnak” is nevezte. Ez nagy dicséretnek számított, Emberkénknek könnybe lábadt a szeme a büszkeségtől.

De hiába volt ilyen jó az előmenetele, tanulóideje még legalább egy negyedévig eltartott volna, esetleg négy hónapig is, ha egy este el nem cserélődik két frakk. Milyen frakk? A professzor frakkja, meg a műlovar frakkja, Galoppinszkié! Az volt ám a kalamajka!

Zegernyei direktor úr máig azt hiszi, véletlenül történt az egész. Hanem rajta kívül nem akadt a Csillag Cirkuszban emberfia, aki ezt hitte volna. Se tűznyelő, se műcopfos kínai, se fagyaltárus, se kötéláncos. A 3 Marcipán nővér meg legkevésbé se hitte. Marcipán Rózsa, aki a legcsinosabb volt hármójuk közül, határozottan állította, hogy aljas bosszú műve lehetett a csere. Az a gyanúm, hogy igaza volt. Alighanem féltékenység játszott közre az esetben. Hiszen Marcipán Rózsa minden férfinak elcsavarta a fejét. Igazán nem akarta, de így történt.

Alig szökellt a három nővér pukedlizve, túllszoknyácskában, testszínű trikóban a porondra, máris kitört a taps és a lelkes lábdobogás a nézőtéren. No de édesebb látványt nem is igen lehetett elképzelni: igazán ennivalóak voltak a lányok. Nem csoda, hogy Marcipánnak hívták őket!

Ha pedig felpattantak a kifeszített trambulinra, feldobták magukat a magasba, egyre magasabbra, ha buk fenceztek meg úsztak a levegőben, vagy szaltóztak, akkor se vége, se hossza nem volt az éljenzésnek. Akárki azt hihette volna, hogy a három kisasszony nem nehezebb három strucc tollnál. Pedig együtt bizony nyomtak vagy másfél mázsát, ami, akárhogy nézzük, százötven kiló!

Marcipán Rózsa, a legszebb lány, ötvenkét (52) kiló ötvennyolc (58) deka volt. Ez nem valami sok. Én például hetvenegy (71) kiló vagyok, vagyis csak tizenkilenc (19) kilóval több. Mégse jut eszébe senkinek, hogy azt mondja, olyan vagyok, mint egy lebegő strucc toll, le se térdel előttem senki, még ennivalóan édesnek sem talál, ha rám néz. Ilyesmi velem soha nem esik meg. Néha bizony igazságtalan az élet.

Aki nem tudná közületek, mi az a trambulin, annak megmagyarázom: olyasmi, mint egy matrac. Ugráztatok ti már eleget az ágyban, biztos vagyok benne, örültetek, hogy milyen finoman rugózik a matrac, milyen könnyűnek érzitek hirtelen magatokat, és mekkorákat tudtok rajta ugrani. A trambulin épp csak hosszabb és szélesebb egy matraccnál, s olyan feszes, mint a dobra húzott bőr.

Aki megtanult a trambulinon ringatózni, meg ugrálni rajta, az úgy röpül fel róla, mint a nyíl, öt másodpercig, akár hat másodpercig a levegőben lebeg, buk fencezhet meg szaltózhat a magasban, mintha nem volna nehezebb egy léggömbnél. Ilyeneket művelhet. De csak akkor, ha megtanulta.

Persze azt is tudni kell, hogyan pottyanjon vissza ügyesen a trambulinra. Mert aki nem rá esik, hanem mellé, az valamennyi csontját törheti. Nos: a három Marcipán nővér értette a mester-ségét. Gyerekkorukban tanulták a szüleiktől, akik szintén ugróművészek voltak.

De térjünk vissza az elcserélt frakkokhoz. Bizonyítani nem lehetett, de alighanem Fernando volt a cserében a ludas, az egyik zenebohóc. Fernando szájharmónikázott a cirkuszban, egy akkora harmonikán játszott, akár egy kerítésléc, meg egy olyan pirinyón, amit estéről estére le talált nyelni, és ami aztán tovább szólt a hasában. A közönség csoda nagyot mulatott ezen. Fernando viszont már hosszú ideje búskomor volt meg epebajos. Mivel szerette Marcipán Rózsa kisasszonyt, az pedig hallani se akart róla. Mert az meg Mágus Márkus professzort szerette.

Fel is bőszült ezen a bohóc. Ezért cserélte el egy nap, negyedórával az előadás kezdete előtt, a ruhatárban, a két frakkot! A műlovar frakkját cilinderestől odaakasztotta a professzor fogására. A bűvészfrakkot pedig a bűvészcilinderrel együtt a műlovar ruhaakasztójára tette. Aztán lábujjhegyen elsompolygott.

Mikor pedig Galoppinszki mester koromfekete paripáján, Nérón beugratott a porondra, vágta egy kört, és üdvözlésül meglengette a cilinderét, a kalap bélése alól előugrott Alba, a hófehér nyuszi, lehuppant a homokba, és ijedten ugrándozott körbe-körbe! Ettől megbokrosodott a paripa, ágaskodni kezdett. Galoppinszki úr, hogy megnyugtassa, megveregette a nyakát. Mire a frakk bal kabátujjából kiröppent Minna, a galamb, és ide-oda röpködve keresgélte az asztalkát, amin az ő kalitkája szokott állni, kitárt ajtajával, hogy belebújhasson. Igen ám, de se az asztalka, se a kalitka nem állt a porondon!

A paripa addigra megbokrosodott, s felvágta magát. A zenekar a *Denevér-keringőt* játszotta, gondolva, hogy a ló erre majd csak járni kezdi híres táncát. De az egy lépést se táncolt, csak száguldozott az arénában, mintha méhraj támadta volna meg. A műlovar is alig bírta féken tartani.

Az első sorokban rémülten ugráltak fel a nézők. Sokan kiabálni kezdtek ijedtükben. Egy hölgy elájult. Galoppinszki kabátjának jobb ujjából előröppent Emma, a másik galamb. Galoppinszki még feszesebbre húzta a zablát. Ettől a ló a levegőbe ugrott, és vadul nyerített. Lovasa előhúzta a korbácsot, hogy ráverjen a rakoncátlan állatra. Hanem a korbács se volt korbács: varázspálca volt, ami azon nyomban átváltozott egy óriási virágcsokorrá! A paripa mérgesen kapott oda, s meg akarta enni a virágokat. Csakhogy azok színes papírból voltak; ki is köpte őket a ló undorodva.

Most aztán a közönség majdhogy ki nem pukkadt a nevetéstől. A nyuszi fenekére csücsülve szolgált. A galambok tanácstalanul röpködtek Galoppinszki cilindere körül. A zenekar rákezdt a *Gladiátorok indulójára*. A műlovar a paripa vékonyába vágta a sarkantyúit, hogy végre észhez térjen, s lépdelni kezdjen az induló ütemére. De az bizony nem volt olyasmihhez szokva, hogy a közönség szeme láttára sarkantyúzzák. Kirúgott, egyre csak rázta magát, és addig dobálta a farát, amíg Galoppinszki, a világ egyik legelső lovasa, nagy ívben ki nem repült a nyeregből, s le nem pottyant a homokba!

A paripa pedig dübörögve vágatott ki a porondról, vissza az istállójába. A lovas feltápáskodott, és nyögve sántikált utána. A közönség tombolt, mind a kétezer néző, ami nem kevés ám. A kacagásba beleremegett a cirkuszsátor. Bűvész lóháton, aki végül földre pottyan: ez volt csak a sose látott mutatvány!

Zegernyei direktor úr ott állt a kifutóban, és magánkívül kiabált:

- Katasztrófa! Katasztrófa!

Galoppinszki, ahogy elsántikált mellette, fogát csikorgatva vágta oda:

- Maga ezt katasztrófának nevezi? Szerintem disznóság! Óriási disznóság! Hol a tettes? Ide a tettest! Az oroszlánt fogom vele megetetni! Jajjaj! - Derekához kapott, a fájdalomtól fintorogva.

A professzor kirohant a porondra, fülön ragadta a nyuszt, addig csalogatta a két galambot, amíg kinyújtott kezére nem telepedtek, a három állattal visszavágtatott a kifutóba, s magánkívül, lihegve szitkozódott:

- Példátlan szégyen! Ha a Mágusok Klubjának elnöke megtudja, becsületbíróság elé állít! Azon a címen, hogy megcsorbítottam a bűvészek tekintélyét!

- De hiszen nem a maga hibája volt! - csillapította Zegernyei igazgató.

- Fájdalomdíjat követelek! - ordította Galoppinszki. - Először kétezer ember röhögött rajtam, aztán még a lóról is leestem!

- Tíz perc múlva fel kellene lépnem! - kiáltott a professzor. - Eszemben sincs! Miután a műlovar úr nevetségessé tette a bűvészfrazskomat? Soha! És még egy drága virágcsokrot is megzabált a gebéje!

- Mit? Kiköpte azt a vacakot! - sziszegett Galoppinszki, dühében ugrott egyet, aztán megint azt mondta: - Jajjaj!

- Nyugalom, uraim! - könyörgött Zegernyei igazgató. - A műsort folytatni kell! Mi következzék?

- Én fel nem lépek, az szent! - jelentette ki a professzor. - Ha térden állva könyörög, akkor se. Fogom az állatjaimat, visszamegyek a szállodába, aztán megiszom egy üveg konyakot!

Felkiáltott erre haragosan a szivarzsebében a mi Emberkénk:

- Ne tedd, kedves Márkus! Van egy ötletem! Tarts csak oda a füledhez! Nagyon fontos! - És hogy Márkus odaemelte a füléhez, Matyi titokzatosan susogni-suttogni kezdett valamit.

A professzor meglepetten figyelt, aztán fejét rázva mondta:

- Nem. Még legalább három hónapig kell tanulnod. Korai lenne.

De Matyi nem nyugodott.

- Felbosszantottak téged - súgta -, és azt nem tűrhetjük.

- Nem, Matyi, ma még nem!

- Éppen ma!

- Korai!

- Kérem szépen! Mondd, hogy igen! Ezt kérem a születésnapomra, és mást nem is kérek! Még a babaszoba se kell!

- De hiszen csak fél év múlva van a születésnapod.

- Akkor is, kedves Márkus!

A professzor ebben a pillanatban úgy érezte, mintha két pici, nagyon pici könnycsepp pottyanna a nagy fülcimpájára. Sóhajtott hát, és így szólt:

- Zegernyei igazgató úr, meggondoltam a dolgot. A konyakot később fogom meginni. Fel-lépek! Tessék bemondani a mikrofonba! Személyesen tessék bejelenteni!

- Boldogan! - kiáltott fel megkönnyebbülten a direktor úr. - És mit mondjak a közönségnek?

- Tessék közölni, hogy ma lépek fel először bűvészinasom kíséretében! Mutatványom címe: *A Nagy Tolvaj meg az Emberke.*

9. FEJEZET

Zegernyei direktor megnyugtatja a közönséget - „A Nagy Tolvaj meg az Emberke”: egy korai bemutató - A kövér Nyeszlett urat és Ökörfői doktort kizsebelik - Barna és fekete cipőzsinórok - Matyi kétezer embernek integet

Zegernyei direktor úr állta a szavát. Alighogy a híres görkorcsolyázó pár, a „2 Hurrikán”, nagy taps kíséretében elhagyta a porondot, és eltűnt a kifutóban, az igazgató felhúzta fehér glaszékesztyűjét, és jelt adott a karmesternek. A zenekar tust húzott.

Az igazgató kimérten, méltósággal lépett a mikrofonhoz. A cirkusz elcsendesült.

- Mélyen tisztelt közönség! - szólt Zegernyei úr. - Miként a műsorfüzetből látható, következő számunk Mágus Márkus professzor fellépése. Professzorunk, ha szabad így mondanom, minden élő bűvészek nagymestere. Őt dicsérni annyi, mint vizet hordani a tengerbe. Ennyi idővel viszont a cirkuszigazgatók nem rendelkeznek.

- De nagy kár! - kiabált közbe egy kamasz a karzatról. De le is püsszegték mindjárt, és újra csend lett. Csak távol, az istállóban nyerített fel egy ló. Alighanem Néró lehetett, akinek Galoppinszki, miközben leszedte róla a szerszámot, jól megmosta a fejét.

Zegernyei úr folytatta a szövegét:

- Rejtélyes balszerencse folytán Galoppinszki mester az imént lovaglópálca helyett varázspálcát ragadott kezébe. Kénytelen is volt megállapítani, hogy a bűvészet és a lovaglás olyan kevésbé illik egymáshoz, mint... mint a fokhagyma a csokoládéhoz, vagy mint a Központi pályaudvar a kölni dóm mögé.

A közönség egy része nevetett.

- Az eredmény - szólt az igazgató - kétszeresen gyászos. A bűvészet nagymestere ugyanis ezek után semmiképpen se hajlandó a varázspálcához nyúlni. Térdre estem előtte. Neki akartam adni a bélyegalbumomat. Minden hiába. Nem hajlandó.

A tömeg nyugtalankodni kezdett. Volt, aki fütyült, volt, aki huhogott. Valaki bekiáltotta:

- Akkor pedig vissza a belépti díjat!

Zegernyei igazgató felemelte a kezét.

- Nem fog bűvészkedni, szeretett közönségünk - de fel fog lépni!

A nézők tapsoltak.

- Amit pedig ma bemutat, azt eddig még sohase produkálta. Jómagam, cégünk főnöke, se láttam a mutatóványt! Amit mindannyian látni fogunk, most látható először a világon!

A nézők még jobban tapsoltak.

- Csak a szám címét ismerem! - Zegernyei direktor magasra emelte fehér glaszékesztyűs kezét, és teli torokból kiáltotta: - A mutatóvány címe: *A Nagy Tolvaj meg az Emberke!*

Azzal lendületesen meghajolva távozott. A zenekar újból tust húzott. Mindenki várakozással figyelt. Egy püsszenést se lehetett hallani.

- Kezdünk! - mondta a professzor.

- Igen - suttogta Matyi a szivarzsebben. - Sok szerencsét, kedves Márkus!

- Föl a fej, be a has, ki a mell - dűnnyögte a bűvész, és lassan besétált a porondra. Középen megállt, meghajolt, és mosolyogva így szólt: - Ma nem bűvészkedünk, nagyérdemű közönség. Ma csak lopunk. Vigyázzanak a zsebeikre! Amíg mi itt leszünk, ifjú munkatársammal, semmi és senki se lehet biztonságban.

- De hol marad a munkatársa? - szólt oda egy kövér ember a második sorból.

- Már itt van ő is - felelt a professzor.

- Nem látok senkit! - kiáltotta a kövér.

Márkus nyájasan intett:

- Szíveskedjék esetleg közelebb fáradni! Akkor talán látni fogja!

A nagy testű ember szuszogva állt fel, bedöcögött a porondra, s a professzornak kezét nyújtva mondta:

- Nevem: Nyeszlett.

Derült a közönség.

A kövér Nyeszlett úr körülvizslászott.

- Még mindig nem látok senkit.

A professzor odalépett hozzá, figyelmesen nézte a szemét, aztán a vállára veregetve mondta:

- A szemén nem múlik, Nyeszlett úr. A szeme jó. Viszont a segédem mégis itt van. Ezt ünnepélyesen kijelentem.

Az első sorban felkiáltott egy úr:

- Mese! Húsz márkába fogadok, hogy maga egyedül jött ki!

- Csak húsz márkába?

- Legyen ötven!

- Benne vagyok - mosolygott Márkus. - Szíveskedjék ön is nyugodtan közelebb fáradni! Kényelmesen elférünk itt. És ne feledkezzék meg a pénzről! - Azzal belekarolt Nyeszlett úrba, és derűsen várta az első sorban ülő másik urat, aki ötvenmárkás fogadást ajánlott. Nyeszlett úr szintén mosolygott, ámbár igazán nem tudta, min mosolyog.

A másik kemény léptekkel közeledett, megállt, katonásan recsegte:

- Doktor Ökörfői. A pénz nálam van.

Kezet ráztak. A professzor megkérdezte:

- Nos? Hol bújik tehát a segédem?

- Mese - jelentette ki dr. Ökörfői. - Nincs is segédje. Kár engem vaknak nézni. Akár meg is dupláznám a tétet. Száz márka?

A professzor biccentett.

- Száz márka. Ahogy parancsolja. - Megérintette az úr mellét. - A pénztárcája jó vastag. Érzem a zakón keresztül. - Két ujjá közt megmorzsolta a zakó szövetét, kigombolta dr. Örkörfői középső gombját. - Tiszta gyapjú, semmi műrost, nem gyűrődik, első osztályú szabás, drága szabó.

- Csakis - jegyezte meg büszkén a doktor, és megfordult a saját tengelye körül.

- Kitűnő! - helyeselt Márkus. - Pardon! Valami szöszmő van itt. - Ujjá közé csippentett egy fehér fonalkát. Aztán gondosan végigsimított a zakón.

Nyeszlett úr, a kövér, kissé türelmetlenül köhécselt.

- Ez mind nagyon szép, professzor úr, nagyon helyes. Tiszta gyapjú, drága szabó s a többi. De mikor kezdődik a lopás?

- Két perc múlva kezdjük, tisztelt uram. Másodperc pontossággal. Volna szíves ezt a karóráján ellenőrizni?

A kövér Nyeszlett úr órájára pillantott, aztán ellátottá a száját.

- Eltűnt - mondta elképedve.

Márkus segített keresni. De az óra se zsebben nem volt, se Nyeszlett úr másik kezén. A földre se esett.

- Nagyon különös, módfelett különös - dünnyögte a bűvész. - Mi ketten csak két perc múlva akartuk kifosztani kettőjüket, erre máris nyoma veszett egy órának!

Összehúzott szemmel nézett a másik úrra.

- Nem szeretném Örkörfői doktor urat meggyanúsítani mondta bizalmatlanul -, semmiképpen sem, de... nem vette magához esetleg tévedésből Nyeszlett úr karóráját?

Dr. Örkörfői felháborodottan kiáltotta:

- Ostobaság! Nem lopok se tévedésből, se heccből! Jónevű ügyvéd nem lophet!

A közönség szívből kacagott.

Márkus megőrizte komolyságát. Előzékenyen kérdezte:

- Meggyőződhetnénk erről? Igazán csak formáság.

- Felőlem - morogta dr. Örkörfői ügyvéd, s feltartotta két karját. Úgy állt ott, mint akit gengszterek támadtak meg.

Márkus villámgyorsan átkutatta valamennyi zsebét. Hirtelen megmeredt. Aztán előhúzott valamit, felmutatta. Egy karórát!

- Ez az! - rikoltott Nyeszlett úr, a kövér, rávetette magát az órára, akár a mopszli a szafaládéra, csuklójára szíjazta, és sanda pillantással vetette oda dr. Örkörfőinek: - Na hallja, kedves uram, ez azért abszurdum!

Az ügyvéd sértődötten tiltakozott:

- Kijelentem önnek, hogy nem én voltam! Saját órával rendelkezem! - Arasznyira kinyújtotta kezélőjéből a csuklóját. Aztán buta képet vágott. - Eltűnt! - kiáltotta.

A közönség nevetett, felzúgott a taps.

- Az óra arany! Nyolcköves! Valódi svájci!

Márkus mosolyogva emelte fel az ujját, fenyegetőleg intett Nyeszlett úr felé, s most annak valamennyi zsebét kutatta át. Végül jobb belső zsebéből előhúzott egy aranyórát.

- Ez az! - csattant fel Ökörfői. - Ez az! Ide vele!

Márkus segített neki felcsatolni az aranyórát, a nyolcköves aranyórát, miközben odahunyorított a közönségnek.

- Finom kis úriemberekkel ismerkedtem én itt össze.

Azzal közvetlenül a finom úriemberekhez fordult.

- Ne acsarkodjanak, uraim! Viseljék el egymás társaságát! Béküljenek ki, fogjanak kezét! Nagyon helyes. Hálásan köszönöm. - Saját órájára nézett. - Egy perc múlva inasommal munkához látunk. Úgy kifosztjuk önöket, hogy belesápadnak. Később ugyan, gondolom, egy-két értéktárgyukat vissza fogjuk adni. Ebül szerzett jószág ebül vesz el: nem kell nekünk.

- Maguknak! A nem létező bűvészinásával! - Dr. Ökörfői odavágta: - Előre örülök a száz márkának!

- Csak szép sorjában, doktor úr! - figyelmeztette Márkus. - Egy perc múlva kezdődik a zsebelés. Kérem, figyeljék mind a ketten az órájukat! Hét perccel múlt kilenc. Időzítsük az óráinkat!

Ökörfői meg a pocakos Nyeszlett ismét az órájára nézett volna, de csak kiáltani tudtak, kórusban:

- Megint eltűnt! Mind a kettő!

A két óra csakugyan megint nem volt sehol! A nézősereg tombolt.

Mire Márkus magasra emelte fél karját, hogy csendet kérjen. De abban a pillanatban felvisített egy kislány:

- Oda nézz, anyu! Három óra van a bűvész karján!

Mindenki a professzorra meredt. Ő maga is csuklójára pillantott, s úgy látszott, el van ámulva. Bal csuklóján három karóra villogott. A közönség nevetett, fűtyölt, tapsolt, a padlót rúgta gyönyörűségében.

Mikor a taps elcsitult, Márkus udvariasan visszaadta a két órát.

- Most pedig - mondta -, hölgyeim és uraim, tulajdonképpen egy harmadik nézőt is ide kellene kérnem önök közül. Úgyszólván ellenőrnek. De hát az ellenőrzésnek kevés értelme lenne. Méltóztatnak tudni, miért?

Egy piszkafavékony nő nevetve kiáltotta be:

- Mert maga akkor is úgy lopna, akár a szarka!

- Tévedés! - rázta meg Márkus a fejét. - Az ellenőrnek azért nem lenne mit ellenőrizni, mert már nincs, amit ellopjunk. Tudniillik minden nálam van már.

Zsebeire mutatott, azzal intett két libériás cirkuszi alkalmazottnak. Azok behoztak egy asztalt, odaállították a professzor elé.

- Pompás! - fordult a professzor Ökörfői és Nyeszlett urakhoz. - Most pedig jön a Télapó. Önök majd hátat fordítanak, hogy ne lássák, mi készül. Én pedig kirakom az asztalra az ajándékokat. Szép meglepetés lesz, annyit megígérek. Igaz, hogy új holmi nincs az ajándékok

között. Egy-két ügyes apróság, valamennyi rég az önöké. Nem olyasmivel lepem meg önöket, amit kapni szeretnének, hanem olyasmivel, amit szeretnének visszakapni.

- Kár! - sajnálkozott Nyeszlett úr, a kövér. - Örültem volna egy új írógépnek.

A professzor a fejét rázta.

- Sajnálom, de ilyesmiről szó se lehet. Különbön úgy járnék, hogy Ökörfői doktornak esetleg hangversenyzongorára szottyanna kedve, vagy egy wurlitzerre. Nem, nem, tessék csak szépen hátat fordítani, szemeket jól behunyni!

A két ember nem akarta elrontani a játékot. Háttal fordultak az asztalnak, behunyták a szemüket. A professzor személyesen győződött meg róla, vajon nem les-e valamelyik.

Aztán visszalépett az asztalhoz, és egymás után fordította, ürítette ki a zsebeit. Se vége, se hossza nem volt, a nézőseregnek percekre elállt a lélegzete. A zenekar egy régi, majdnem elfelejtett darabot játszott közben. *Órsékváltás Liliputban*: ez volt a darab címe, tehát kitűnően illett a mutatványhoz.

Nos, bizonyára emlékeztek még, hogyan fosztotta ki Márkus annak idején Berlinben Hoppházi hoteligazgatót, aminél fogva lényegesen kevésbé fogtok csodálkozni, mint az a kétezer néző a cirkuszbán.

- Ah! - hültek el. - Ó! - kiáltották. Meg: - Szédületes! - Meg: - Több a soknál! - És valaki felordított: - Meg is örülök!

Legegyszerűbb, ha listába szedem a holmit, amit Márkus kirakott.

Tehát:

1 notesz, vörös bőrkötésben
1 naptár, kék vászonkötésben
1 ezüst töltőceruza
1 fekete golyóstoll
1 fekete töltőtoll
1 levéltárca, kígyóbőrből
1 csekkfüzet, Kereskedelmi Bank, kék
1 barna erszény, bagariabőrből
1 kulcsesomó
1 slusszkules
1 zacskó gyógycukorka
1 nyakkendő, arany, igazgyönggyel
1 szarukeretes szemüveg, szürke szarvasbőr tokban
1 útlevél
1 fehér zsebkendő, tiszta
1 cigarettatárca, ezüst vagy nikkellal
1 csomag cigaretta, füstszűrős
1 számszámla, fizetetlen
1 öngyújtó, zománcos
1 doboz gyufa, megkezdett
1 pár kezelógomb, köves
1 karikagyűrű, arany
1 platina gyűrű, köves
7 db váltópénz, összesen 8,10 Márka

A közönség tombolt, a két behunyt szemű úr pedig, ahányszor felharsant az éljenzés vagy a kacagás, úgy rándult meg, mintha elektromos ütés érte volna. Egyre izgatottabban kotorásztak a zsebeik körül és bennük, s alig bírták már türelemmel. Mert valamennyi zsebük olyan üres volt, akár a Góbi-sivatag.

Végre odalépett kettőjük közé a professzor, s két kezét vállukra téve jóságosan mondta:

- Jöhettek, drága gyermekeim!

Azok tüstént megperdültek, az asztalra vetették magukat, lecsaptak a holmijukra, és míg a kétezer ember tapsolt és nevetett, kapkodva tömködték vissza nadrág- és kabátzsebeikbe.

A közönség annyira belejött a nevetésbe, hogy Márkusnak végül felemelt kézzel kellett csendet kérnie. Elhallgatott a zene is.

- Örülök, hogy jó a kedvük - szólt a professzor. - Örömem, remélem, nem káröröm. Gondolják meg, kérem, hogy kis segédemmel együttműködve, önök közül bárkit ugyanúgy ki tudnánk fosztani, mint az itt álló két nyájas úriembert.

- Kis segéd! - gúnyolódott Örköfői úr. - Hallani is vics! Ne felejtse el, hogy fogadtunk!

- Mindjárt megbeszéljük - felelt a professzor. - Előbb azonban hadd köszönjem meg mindkettőjük tevékeny közreműködését. - Kezet rázott velük, megveregette a vállukat. - Viszontlátásra, uraim, sok szerencsét életük kanyargós útján!

A két néző kifelé indult. Hanem alig lépett kettőt Doktor Örköfői, amikor megbotlott, s hökkenten nézett le a lábára. Lemaradt az egyik cipője. Lehajolt, fel akarta venni. Márkus előzékenyen sietett segítségére.

- Netán kibicsaklott a bokája? - kérdezte.

- Dehogymorogta az ügyvéd, s gyanakodva vizsgálgatta a kezében tartott cipőt. - Hova lett ebből a fűző? - A lábán maradt fél pár fölé hajolt. - Ebből is eltűnt! - mondta.

Márkus részvétellel kérdezte:

- Ez gyakran megesik önnel? Úgy értem: gyakran felejtí otthon a cipőfűzőjét?

A közönség újra nevetgélgni kezdett.

- Micsoda ötlet! - fortyant fel Örköfői. - Nem vagyok gyagyás!

- Szerencsére ki tudom segíteni - mondta Márkus. - Mindig hordok magamnál tartalék cipőmadzagot. - Előhalászott egy párat a zsebéből. - Parancsoljon!

- Sajnos, nem használhatom. Nem barna kell, hanem fekete.

- Akad az is - nyúlt Márkus a másik zsebébe. - Parancsoljon! Vagy valami baj van? Talán nem elég fekete? Feketébbel, sajnos, nem szolgálhatok.

- Maga főszélhámos! - harsogott dr. Örköfői. - Hiszen ez a zsinór az enyém!

- Nem baj - vélekedett a professzor -, fő, hogy van. Hanem mit kezdek a barnával? Ha netán Nyeszlett úr tudná hasznát venni?

- Én - kérdezte Nyeszlett. - Minek? Az én cipőm ugyan barna, viszont... - Biztonság okáért pocakja fölött odasandított barna cipőjére. 48-as cipőt hordott. - Hohó! Hohó! - riadozott derűsen. - Az enyémből is oda a madzag! Na, ide vele, ide vele, különben hazafelé lemarad a topánkám! Hálásan köszönöm, Enyveskezű uram! Mondja, miért nem csap fel zsebtolvajnak? Egy hónap alatt milliomos lenne!

- Álmatlan éjszakáim lennének - felelt a professzor. - A jó álmom pedig fontos.

A kövér kedélyesen csóválta a fejét.

- Részemről fordított az eset. Én akkor tudnék csak igazán jól aludni, ha zsebemben lenne a millió!

De mielőtt homályos lelkét feltárhatta volna, félbeszakította az az ügyes kislány, akit már ismerünk.

- Nini, anyu - fickándozott -, a másik bácsinak egyszerre nincs nyakkendője!

Kétezer ember meredt dr. Ökörfői ügyvéd úrra, aki a gallérjához kapott. Valóban: a szép selyem nyakkendő eltűnt! S hogy máris kacagott az egész cirkusz, Ökörfői arca elsötétült.

- Elég a tréfából! Szíveskedjék a nyakkendőmet sürgősen visszaszármaztatni!

- A szivarzsebében van, baloldalt, mélyen tisztelt doktor úr! - világosította fel Márkus. Aztán lekezelt mindkettőjükkel, és szívélyesen megköszönte az együttműködést.

- Nincs mit, nagyon szívesen - mondta a pocakos Nyeszlett. - De a kezemet elengedhetné. Mert még azt is lelopja nekem! - Döcögve indult a helyére, óvatosan lépkedett, nehogy elveszítse a cipőjét. Félúton azonban megtorpant. - Hova csúszik a nadrágom? - dünnyögte. Szétnyitotta a zakóját, aztán rémülten kiáltott fel: - A nadrágtartóm! Hova lett a nadrágtartóm?

- Ejnye! - szólt Márkus. - Netán tévedésből?... - Zsebéhez nyúlt, meghökkent. - Itt mintha valami... egy pillanatra, kedves Nyeszlett úr, ámbár elképzelhetetlen, hogy én... Másrészt... aggasztó szórakozottságom folytán... - S már magasra is emelte a nadrágtartót: - Megvan!

Az emberek a hasukat fogták. És amikor dr. Ökörfői, újrakötve a nyakkendőjét, idegesen kukkantott zakója alá, s a nadrágtartóját kereste, valósággal viharzott a nevetés. De Ökörfői nadrágtartója megvolt; fel is lélegzett ettől az ügyvéd, s végigtörölt félelemtől verejtékes homlokán. Aztán fogta fél pár cipőjét, amely leesett a lábáról, s visszasántikált a helyére, az első sorba.

A zenekar tust húzott. A kürtösök neveltükben hamisan fújták a kürtöket. A pocakos Nyeszlett úr átvette a nadrágtartóját. Mágus Márkus professzor előkelően meghajolt, és mosolyogva mondta:

- Az Emberke és csekélységem nevében köszönöm a nagyérdemű közönség valóban példászerű figyelmét.

- Bravó! Bámulatos! Nagyszerű! - kiáltozta tapsolva a közönség.

Dr. Ökörfői azonban alig ült le, máris újra felpattant a helyéről, s vadul hadonászva kiáltotta:

- És a fogadással mi lesz? Maga száz márkával tartozik nekem!

A porond szélén sugárzó arccal ott állt Zegernyei direktor úr. A professzor most jelt adott neki. A direktor továbbadta. Mire a süllyesztőből lassan kiemelkedett a körbefutó vasrács, amely különben csak olyankor választotta el a porondot a közönségtől, ha vadállatokat mutattak be.

- Megismertetem most önöket bűvészinassal, az Emberkével! Meggyőződhetnek felőle, hogy élő ember! A rács csupán védelmül szolgál, nehogy inasomat és engem ámulatukban agyonnyomjanak.

Aztán Ökörfői úrhoz fordult a professzor.

- A fogadást tehát elvesztette! A száz márkát nem szükséges átadnia. Azt már kiemeltem a tárcájából! Szíveskedjék erről meggyőződni!

Dr. Ökörfői megszámolta a pénzét.

- Csakugyan - mormolta, s a székére rogyott.

Márkus kiemelte Matyit a szivarzsebéből, feltartotta a magasba, és így kiáltott:

- Bemutatom tehát önöknek Emberkét! Íme!

Az emberek felugráltak, ledübörögtek a lépcsőkön, lökdösődve, egymás hegyen-hátán zsúfolódtak a rácshoz.

- Ott van! - kiáltozták. - Nem látom! Dehogynem! De hol látja? A professzor tenyerén! Egek, milyen parányi! Akár egy gyufaszál! Hihetetlen!

Az Emberke nevetve integetett nekik.

10. FEJEZET

Az URH-kocsi beavatkozik - Emberkénk előlép, és bűvészségéd lesz - A taps két dolgon múlik - Galoppinszkinak új ostor kell - Marcipán Rózsa a professzor nyakába borul - Matyi üdvözlését küldi

A siker óriási volt, és a cirkuszban csak akkor állt helyre a nyugalom, amikor már befutott a szirénázó, kék lámpás URH-kocsi. Az aztán felpakolta a professzort, Matyit, a két galambot meg Albát, a nyuszt, és kanyargós útvonalon hazavitte a szállodába. A nyomukba eredő autókat lerázták.

Kicsit később Márkus meg Matyi a szálloda vörös szalonjában ült, tejszínhabos feketét rendeltek, két kanállal, kiszusztogták magukat, és mosolyogva néztek egymásra.

A főpincér, mielőtt a feketét megrendelte volna, az ajtó kilincsére kiakasztotta a „Ne tessék zavarni” feliratú táblát. Már ő is értesült a szenzációs sikerről.

- Nos? - kérdezte Emberkénk elfogódottan. - Meg voltál velem elégedve?

A professzor bólintott.

- Nagyon szépen dolgoztál. Tudod, hogy tulajdonképpen még várni akartam egy-két hónapig.

- De valamit csak kellett csinálni! - kiáltott Matyi. - Ami a bűvészfrakkoddal történt, az teljesen leégetett volna bennünket.

- Micsoda disznóság! - mordult fel a professzor, s öklével az asztalra vert. - Galoppinszkit mintha főbe kólintották volna. És az a szerencsétlen ló!

- Meg a mi szegény nyuszing - toldotta meg Matyi. - Már azt hittem, ijedtében szörnyethal.

A professzor mosolyogva kérdezte:

- Nagyon megizzadtál?

- A nadrágtartó pizsok munka volt. Baloldalt elől sehogy se akart kinyílni a csatja. Két körmöm beletörött. A szép Valdemárral sokkal könnyebb dolgozni.

- Annál jobban sikerült a cipőzsinórtrükk - állapította meg a professzor. - Mintaszerű volt. A nyakkendőtrükk szintén ment.

- Óraműre - mondta Matyi. - Jó laza csomója volt. Egy ugrással benne ültem.

- Persze. A nyakkendőcselyem puha. Szerencsénk volt vele. Szerencse is kell ehhez a bolthoz.

Emberkénk a homlokát ráncolta.

- Kérdezek valamit, de ne csapj be.

- Nem csaplak be. Halljuk!

- De igazán tudni szeretném ám.

- Ugyan mit szeretnél tudni?

- Azt, hogy mit gondolsz most: lesz-e belőlem valaha igazi artista?

- Valaha? - kérdezte a professzor. - Hiszen máris az vagy! Ma este letetted a vizsgát, segéd vagy!

- Ó! - suttogta Matyi. Csak ennyit. Többre nem tellett.
- Mától a bűvészségédem vagy. Kész.
- És biztos, hogy az emberek nemcsak azért tapsoltak, mert olyan kicsi vagyok?
- Nem, fiacskám. Persze az ilyen dolgoknak is van jelentősége. Ha a Jumbó elefánt felül egy zsámolyra, és égnek emeli a két mellső lábát, a közönség tapsol. Miért tapsol? Mert Jumbó tud valamit, és mert olyan nagy. Ha csak nagy volna, és nem tanult volna semmit, az emberek inkább csak otthon heverésznének a díványon. Világos?
- Nagyjából.
- A tapshoz két dolog szükséges - oktatta a professzor Matyit. - Nézzünk egy másik példát: ha a három Marcipán nővér öt méter magasba ugrik a trambulínján, és szaltózik a levegőben, akkor tapsol és lelkesedik a közönség. Miért teszi? Mert tudnak valamit, és mert olyan csinosak.
- Főleg Rózsa kisasszony - kotyogott közbe Matyi.
- Ha a három lány csúnya volna, félannyira se tetszenének a közönségnek, még ha két méterrel magasabbra ugranának is.
- A bohócoknál is két dolgon múlik a taps?
- De mennyire! Ha nem volna vörös krumpliorruk, nem járnának trombitanadrágban, és nem hordanának kacsacsőrű cipőt, felényit se nevetnének az emberek a tréfáikon. Mindennel így van ez.
- Veled is? - kíváncsiskodott az Emberke. - Te nem vagy olyan nagy, mint Jumbó, se olyan kicsi, mint én. Az orrod nem piros, és olyan szép se vagy, mint a Marcipán kisasszonyok. Akkor nálad mi a kétféle?
- A professzor nevetett.
- Nem tudom - mondta végül.
- Matyi győztes arccal kiáltott fel:
- Én viszont tudom! Az egyik az, hogy borzasztó nagy bűvész vagy...
- Hát a másik?
- Ha fölemelsz, megsúgom!
- A professzor fölemelte az Emberkét.
- A másik - súgta Matyi -, a másik az, hogy te vagy a legjobb ember a világon.
- Kicsit hallgattak. Aztán a professzor zavartan köhécselt, s azt mondta:
- No, persze. Valakinek végeredményben annak is kell lenni.
- Matyi nevetgélt. Aztán mindjárt sóhajtott egy nagyot.
- Tudod, néha szeretnék pontosan akkora lenni, mint a többi ember. Például éppen most.
- Miért éppen most? Hm?
- Rendes, hosszú karom volna, aztán a nyakadba csimpaszkodhatnék.
- Kisöreg - dünnyögte a professzor.

Matyi meg:

- Kedves, kedves Márkus.

Aztán a főpincér végre meghozta a feketét, két kanállal.

- A szakácsnő üdvözlését küldi, és azt üzeni, hogy a kiskanálját ajándékba adja a picike úrnak. Ennél kisebb kanál nem akadt a konyhában, ezt tudta felhajtani.

Matyi csodálkozva kérdezte:

- És miért kapom ajándékba?

A főpincér mélyen meghajolt.

- Annak a napnak a maradandó emlékéül, amely híres emberré tett. A szakácsnő bele is véste a dátumot a kanálba, spékeltűvel.

- Spékeltűvel? - kérdezte az Emberke.

- Csakis - bólintott a főpincér. - Azzal a tűvel egyébként nyúl- meg őzgerincet szoktunk tűzdelni. Hegyesebb szerszámot nem talált a szakácsnő.

- Nagyon szépen köszönöm. És a szakácsnő most úgy gondolja, hogy én híres ember vagyok?

- De nem is csak a szakácsnő gondolja! - csendült meg ekkor egy női hang. Marcipán Rózsa kisasszonyé volt ez a roppant vidám hang. - Itt vagyok! - toppant be a Marcipán lány. - A szálloda előtt már ott ólálkodnak az első újságírók, fotóriporterek meg a rádiós bácsik. De a portás nem engedi be őket.

- Szerencséje! - mordult fel a professzor. - Hogyhogy téged beengedett?

Matyi kezét dörzsölgetve kiáltott közbe:

- Én pontosan tudom! Csak rá kellett néznie a portásra, és kicsit kacsingatnia a szemébe!

- Úgy bizony! - mondta Rózsa kisasszony. - Elolvadt a portás, mint a csokifagylalt, ha a fűtőtestre állítják. Takarítónőt kellett hívni, hogy feltörölje a maradékot. - Azzal egy pici csókot cuppantott Matyi arcára, mivel Matyi olyan pici volt, Márkus arcára meg egy annál is kisebbet, mivel Márkus olyan nagy volt. - Úgy - jelentette ki határozottan -, most pedig éhes vagyok.

A professzor megkérdezte:

- A mi csókunkra?

- Á! - felelt Rózsa. - Őzgerincre. Tűzdelt őzgerincet ennék, krumplipuffáncsal meg áfonyával. Nektek majd szabad megkóstolni.

Mire a főpincér nyaka közé szedte a lábát. Vacsora után a Marcipán hölgy így szólt:

- Ilyen az élet, drága barátaim. Nekem ízlett a vacsora, ti híresek vagytok, Galoppinszki mesternek meg új lovaglóstorra van szüksége.

- Ugyan miért? - érdeklődött Matyi kíváncsian.

- Mert a régi diribdarabra tört - közölte a kisasszony. - Néhány percen át szoros érintkezésben állt Fernando bohóc ruhájának szövetével. Ez sok volt szegény ostornak. Egyébként Fernandónak is.

- A frakkcsere miatt történt?

Rózsa bólintott.

- Világos. Pedig a bohóc nem is a műlovarat meg a lovat akarta blamálni, hanem egy bizonyos Márkust.

Matyi elképedt.

- Márkust?

- Fernando féltékeny. Mert azt hiszi, Márkus szerelmes belém.

- Szerelmes is! - rikkantotta Matyi.

Mire a bűvész olyan vörös lett, mint egy vérnarancs, és ha tehette volna, ahelyt elvarázsolta volna magát. Vagy átváltozott volna fogkefévé. Ilyesmire viszont csak igazán valódi varázslók képesek.

Marcipán Rózsa kisasszony szikrázó szemmel nézett Márkusra.

- Igaz ez? - kérdezte. Lassan felállt, és fenyegető hangon ismételte meg: - Igaz ez?

- Igen - közölte Márkus sötéten, s úgy bámult a cipője orrára, mintha először látná életében.

Rózsa szitkozódott:

- A füledet tudnám letépni. Nem tudtál volna szólni, gazember? Miért nem estél réges-rég térdre előttem, te nyomorult? Miért nem könyörögtél, hogy adjam neked a marcipán szívemet, te lajhár?

- Még egy perc, és elpáhollak - mondta a professzor.

Erre aztán kitárt karra, lelkesen kiáltotta a kisasszony:

- Végre! Végre egy kedves szó!

És olyan lendülettel borult a professzor nyakába, hogy csak úgy csörömpöltek a tányérok. Matyi másodszor is összedörzsölte a kezét.

Öt perc múlva Marcipán Rózsa azt suttogta:

- Kár minden napért, amikor még nem tudtam! Sok időt vesztettünk.

- Ne búsulj - mondta Márkus. - Hiszen olyan fiatal vagy.

- Az igaz. És a marcipán sokáig eláll.

Újabb öt perc múlva valaki köhécselt mellettük. A főpincér volt az.

- Matyi üdvözlését küldi.

- Hova lett?! - kiáltották amazok egyszerre, s ijedtükben úgy elfehéredtek, hogy az abrosz se volt fehérebb náluk.

- Fenn van a szobában. Én vittem fel, liften. Azt üzeni, hogy a balkonon van, egy virág-cserépben ül, és roppant jó a kedve.

- Borzasztó - dünnyögte a professzor, mikor a főpincér eltávozott. - Észre se vettük. Finom kis apa vagyok.

Rózsa bólintott.

- Legfőbb ideje, hogy legyen, aki mind a kettőtökre vigyáz! Szabad még ez az állás? Tudnék rá valakit.

- Remélhetőleg nem olyan egyén, aki trambulinon szökdécsel - mondta a professzor.

Rózsa elmosolyodott.

- Nem szándékozom egy életen át bukfencet hányni. Ajánlkoznék arra a munkahelyre, professzor úr.

- Fel van véve - volt a válasz.

11. FEJEZET

*Matyi a gyöngyvirágos cserépben - Buckó néni többször tüsszent -
A bánatgyógyásznál - Az Emberke nőni kezd, és óriás lesz - Meglátja
magát a tükörben - A második varázsital - Egy teljesen szabályos kisfiú*

Ezalatt tehát Emberke az erkélyen csücsült, egy virágcserepben. Fehér volt a cserép, mázas, és aznap reggel ültetett belé a szálloda kertésze húsz szál gyöngyvirágot, mert tudta, hogy Matyinak az a kedvenc virága.

- Létezik olyan vers, ami a gyöngyvirág illatáról szól? - kérdezte egyszer a fiú. De ilyet se Márkus, se a kertész nem tudott. Márkus megjegyezte:

- Alighanem legalább olyan nehéz ilyesmit írni, mint négyes szaltót csinálni.

- Négyes szaltó nem is létezik!

- Azért mondom - felelte Márkus. - Azért nehéz.

Emberkénk most, mint mondtuk, a virágcserepben ült, hátát egy halványzöld virágszárnak támasztotta, felpillantott a gyöngyvirágkelyhes csúcsokra, beszívta a még költők számára is megírhatatlan illatot, és az életem gondolkodott. Tesz így az ember néha. Ha épp gyerek, akkor is. Ha emberke, akkor is.

A szüleire gondolt, meg az Eiffel-toronyra, Márkusra meg Marcipán kisasszonyra, a két összecserélt frakkra meg Fernandóra, a bohócra, Galoppinszki összetört ostorára és Nyeszett úr nadrágtartójára, a lármás cirkuszra meg a halk gyöngyvirágra meg... meg... meg... Meg arra, hogy elalszik, és akkor már álmodott is.

Végtelenül hosszú üzletutcán futott álmában, picike volt, és csupa cipő meg csizma fenyegette az életét. Micsoda veszély! A járókelők siettek, nem látták, óriás léptekkel vágattak el mellette, fölötte, ő pedig úgy félt a cipőtalpaktól meg sarkaktól, hogy vadul cikázott ide-oda a kövezeten. Néha nekilapult egy ház falának, hogy kicsit szusszanjon. Aztán rohant tovább. Szíve a torkában vert.

Ha eltapossák, senki észre se veszi. Márkus meg hasztalan keresi az ő Matyiját. Esetleg arra jár egy utcaseprő, aztán rásepri a lapátjára, újságpapírral és cigarettacsutkákkal együtt, s belefördítja a szemetes ragacsba. Milyen gyászos és korai vég, egy ifjú és törekvő artista számára!

Ni! Megint egy pár súlyos csizma közeledett az úton. Utolsó pillanatban ugorhatott csak félre az Emberke! Ám az ugrás hajszál híján egy hölgy túsarka alá sodorta. Kétségbeesetten ugrott a magasba, s még éppen el tudta kapni egy kabát szegélyét. Fel is mászott a kabáton, a válláig, s egy széles galléron megült.

A gallér egy bolyhos kabáté volt. A bolyhos kabát meg egy asszonyé. Az asszony nem vette észre, hogy már nincsen egymaga, Matyi tehát nyugodtan megnézhetette magának. Idősebb asszony volt. Barátságos arcú. Mintha szatyrot tartott volna a kezében, amit mindenféleképpen megrakott a boltokban. Néha megállt egy kirakat előtt, szemügyre vette a kitett árut. Egyszer tüsszentett, s akkor hangosan azt mondta magának:

- Egészségére, Buckó néni!

Matyi majdnem elnevette magát.

Mikor a néni egy textilbolt előtt állt meg, hogy ellenőrizze az abroszok, törülközők, zsebkendők, fürdőlepedők és asztalkendők árát, Emberkénk elunta magát, s azokat a névtáblákat kezdte olvasni, amelyek a háznak közvetlenül a kirakat mellett levő kapuján sorakoztak. Volt ott mosoda, kizárólag maszatos gyerekek mosására berendezve, volt szanatórium, megrokkant mézeskalácsoknak, s még egy orvos is lakott a házban: annak a tábláját kővé meredten olvasta el a fiú. Létezhet ilyesmi? A táblán ez állt:

Dr. med. Növesztheó Nándor
Bánatgyógyász
óriások és törpék díjtalan kezelése
rendel: állandóan
I. em. balra

Abban a pillanatban ismét tüsszentett a néni.

- Javul az idő - mondta. - Tüsszög a birka! - S máris mélyet sóhajtott, aztán harmadszor is: - Hapci!

Erre odaszólt Matyi:

- Egészségére, Buckó néni!

- Köszönöm, kedveském - mosolygott a néni. Aztán meghökkent, jobbra-balra tekingetve kérdezte: - Ki a csoda mondta itt, épp az imént, hogy egészségemre?

- Én! - kiáltotta vidoran Matyi. - Csak nem tetszik engem látni, mert csak öt centi magas vagyok, és mert rajta ülök a néni gallérján!

- Aztán csak le ne ess nekem - aggódott a néni, s közelebb hajolt a kirakat tükrös üveglapjához. - Mintha most látnálak. Te gyerek, te gyerek: hogy ilyen pirinyó legyen valaki! Ez aztán ritka eset! Akarsz velem hazajönni? Éhes vagy? Fáradt vagy? Nem fáj a hasad? Ne tegyük rá meleg fedőt?

- Ne tegyük! - jelentette ki Matyi. - Borzasztó kedvesnek tetszik lenni, de nekem semmi bajom sincs. Csak azt szeretném, ha fölvinne a néni itt mindjárt az első emeletre, aztán be tetszene csöngetni Növesztheó doktorhoz. A csengőgombot nem érem el.

- Ezen ne múljk! - S a derék Buckó néni bedöcögött a kapun, felkocogott a lépcsőn, s az első emeleten megnyomta a csengőt. Közben elolvasta a táblát. - Hogy mik vannak - mondta. - Bánatgyógyász? - Nevetett: - Ez se szedné meg magát rajtam. Felőlem aztán ez az ember...

De mielőtt közölhette volna, hogy mit tehetne felőle ez az ember, nyílt az ajtó, s egy idős urat pillantottak meg, aki fehér orvosi köpenyt viselt, meg ménkű sok szakállat. Kurtán-furcsán végigmérte Buckó nénit, tetőtől talpig, aztán megrázta a fejét.

- Gondolom, eltévesztette az ajtót - szólt komoran. - Maga olyan bánatmentesnek látszik, hogy valamennyi tyúkszemem belesajdul.

A néni belenevetett az arcába.

- Oda nézz, micsoda pukkancs! Magának kéne egyszer orvoshoz menni! Teszem azt, a dr. Növesztheó egészségügyi tanácshoz!

- Céltalan - dörögte amaz. - Mindenkin tudok segíteni, csak magamon nem.

- Így van ez az orvosokkal - bólogatott Buckó néni, s folytatta volna. De megint tüsszentenie kellett.

- Egészségére, Buckó néni! - szólalt meg az Emberke.

Kidülledt erre rögtön az egészségügyi tanácsos szeme.

- Pokoli - morogta -, pokoli. Ez aztán a nekem való páciens! - És már nyakon is csípte Matyit, Buckó néni orra előtt meg becsapta az ajtót.

- Miért vagy bánatos? - kérdezte az orvos a rendelőben.

Matyi így válaszolt:

- Nagyobb szeretnék lenni.

- Mekkora?

- Nem tudom.

- Mindig ugyanaz a színház - dörögte dr. Növesztheő. - Hogy mit nem akar, azt mind tudja. De hogy mit akarna helyette, azt nem tudja egy se. - Fél marék tarka orvosságos flaskát szedett elő az üvegszekrényből, meg egy kanalat. - Mi a véleményed két méter ötvenről? - kérdezte szárazon. - Annál magasabbra nem növeszthetlek, mert kilyukasztod a plafont. Na? Hadd halljam!

- Két méter ötven? - Emberkénk félénken pislogott a csillárra. - És ha... és ha nekem... ha nekünk utóbb mégse felelne meg?

- Akkor adok egy ellenszert, amitől megint összemész.

- Jól van - mondta Matyi remegő hangon. - Próbáljuk meg akkor, kérem, azt a két méter ötvenet!

Az egészségügyi tanácsos valamit mormolt borzas szakállába, egy zöld üvegből néhány csöpp folyadékot öntött a kanálba, s ráparancsolt Matyira:

- Száját kinyitni!

Emberkénk kitátotta a száját. Úgy érezte, mintha valami égetné a nyelvét.

- Lenyelni!

Emberkénk lenyelte a zöld nedűt. Az mintha tűzzé vált volna a nyeldeklőjében, s mintha lángolva csordult volna a gyomrába.

A borzas szakállú öreg szikrázó szemmel figyelte a fiút.

- Mindjárt kezdődik! - dörögte. És igaza volt.

Hirtelen mennydörgést hallott Matyi. Valami rángatta a karját, a lábát. Minden bordája sajgott. Fájt a haja, a fejbőre. A térdkalácsa ropogott. Körök forogtak a szeme előtt, tarkák, akár a szivárvány, a közepükben százával szökdécseltek ezüst- meg aranygolyók és csillagok. A keze nőtt, egyre hosszabb lett, egyre szélesebb. Az ő keze lett volna?

Homályosan látta, ahogy az üvegszekrény kezdett összemenni, s a naptár egyre lejjebb, lejjebb csúszott a falon. Aztán valami csörrent: ő ütötte a csillárba az orra hegyét. Végül olyan rándulást érzett, mint amikor nagyon hirtelen áll meg a lift!

Szeme előtt lassabban forogtak a körök. A golyók és csillagok abbahagyták a táncot. Fülében elcsendesült a dörgés. Már a haja se fájt. A tagjai se sajogtak.

Dr. Növesztheő Nándor pedig elégedetten mondta:

- Két méter ötven.

De hol is volt egyáltalán a mogorva arcú Csupaszakáll Doktor? Matyi keresni kezdte, körül-nézett. A függönyrudat látta az orra előtt. A csillár, amely kicsit még csörömpölt és ingadozott, Matyi melle magasságában függött. Ujjnyi por látszott a szekrény tetején. Azt a fehérre lakkozott lécet is vastagon lepte a por, amely félméternyire a mennyezettől a tapétát szegélyezte. A sarokban, magasan az ajtó felett fekete pók mocorgott hálójában. Matyi rémülten hőkölt hátra. Eközben kezét a magas könyvespolcra verte, s a legfelső polcról egy könyv a padlóra esett.

Csupaszakáll Doktor nevetett. Úgy hangzott ez, mintha egy vén bakkecske mekegett volna. Aztán gúnyosan kiáltott fel:

- Hát létezik ez? Óriássá változtatok valakit, és az óriás megijed egy póktól!

Matyi dühösen pillantott alá az íróasztalra. Az egészségügyi tanácsos egyre nyekergett odalenn.

- Mit nevet maga rajtam? - kérdezte az Emberke, aki hirtelen olyan nagy ember lett. - Végére nem vagyok én gyakorlott óriás: az imént még csak öt centiméter magas voltam! És maga még sohase reszketett semmitől?

- Nem én! - mondta a szakállas. - Soha. Nincs, amitől féljek. Ha nekem ugrana egy oroszlán, még ugrás közben cinegévé változtatnám, vagy citromlepkévé.

- Vagyis maga nem is egészségügyi tanácsos.

- Nem. De bűvész se vagyok, mint a te Márkusod.

- Hanem?

- Igazi, valóságos varázsló vagyok.

- Húha! - hüledezett Matyi. Ijedten kapaszkodott a szekrénybe. És mert a szekrény roskatag volt, együtt reszketek ketten, a szekrény meg az Óriás Mátyás.

- Ülj oda a székre, hogy a tükörbe nézhess! - parancsolta a varázsló. - Hiszen még azt se tudod, milyen vagy most.

Matyi helyet foglalt, behunyorgott a tükörbe, megrázkódott, és magánkívül kiáltott fel:

- Egek! Ez volnék? Ilyen volnék? - Rémséggel takarta el a szemét.

A varázsló megjegyezte:

- Szerintem nagyon tűrhető vagy. Viszont ami a saját ízlésedet illeti, azt, úgy látszik, nem találtuk el.

Matyi vadul megrázta a fejét, és elkeseredve nyögte ki:

- Szerintem förtelmes vagyok. Hozzám képest egy zsiráf semmi!

- Hát mekkora szeretnél akkor lenni? - kérdezte a varázsló. - De most gondold meg alaposabban!

Matyi megtörten válaszolt:

- Tudtam én mindjárt. De aztán elfogott a kíváncsiság. Most jobbról-balról képen tudnám magam törülni miatta.

- Mekkora akarsz lenni? - kérdezte keményen a borzas szakállú doktor. - Ne kerülgesd nekem a forró kását!

- Ó - sóhajtott fel Matyi -, ó, varázsló úr... hát akkora szeretnék lenni, mint akármelyik normális gyerek az én koromban! Se nagyobb, se kisebb, se kövérebb, se soványabb, és látványosság se szeretnék lenni, mint a ritka bélyeg vagy mint a hárompúpú teve, és szemtelenebb se szeretnék lenni, és gyávább se, és butább se vagy okosabb se, és...

- No jó - morgott a varázsló, s egy piros üvegért meg a kanálért nyúlt. - Abszolút normális srác akarsz lenni? Mi sem könnyebb ennél. Tátsd ki a szád!

Matyi, a két és fél méteres óriás, engedelmesen kitátotta a száját, és lenyelte a sűrű, piros folyadékot. Még a kanalat is lenyalta.

Tüstént megindult fülében a zúgás meg a dörgés. Fájt a feje. A bordái, az ízületei sajogtak és ropogtak. A szíve hevesen vert. A tarka karikák úgy pörögtek a szeme előtt, mint a tűzijáték.

Aztán csend lett.

- Nézz a tükörbe! - parancsolt Matyira a varázsló. Matyi alig hitt a szemének. Csak milliméternyire nyitotta ki. De aztán mindjárt kitáguló szemmel bámult, felpattant a székről, és diadalordítással tárta szét a karját.

- Ez az! - kiáltotta tele torokból. - Ez az! Ez az! Ez az!

A tükörben pedig egy srác hadonászott a karjával. Csinos srác, vagy tizenkét-tizenhárom éves. Matyi odarohant a tükörhöz, mind a két kezével nekiesett az üvegnek, mintha a tükörképét akarta volna megölelni.

- Ez volnék? - rikoltotta.

- Ez - nyekergett-göcögött a varázsló. - Zónakövi Mátyás, abszolút normális fiúgyermek, életkora megközelítőleg tizenhárom év.

- Olyan boldog vagyok! - hatódott meg Matyi.

- Remélhetőleg az is maradsz - jegyezte meg a doktor. - Most pedig szedd az írhád!

- Hogyan köszönjem meg?

A varázsló felállt, és az ajtóra mutatott.

- Sipirc innen, és nekem ne köszönj meg semmit!

12. FEJEZET

„Ni, hogy illegeti magát a majom!” - Különös plakátok városszerte - Zegernyei direktor neve hirtelenül Zsigernyei - Galoppinszkit Ügetőczkinek hívják - Matyit mindenki kineveti - Még Márkus se ismer rá - Mátyás és Matyi - Csak álom volt

Végre akkora volt hát Matyi, mint amekkorának egy igazi gyereknek lenni illik.

Más gyerek az ilyesmit természetesnek tartja. Matyi számára azonban ez teljesen új volt. Olyan büszke lett tőle, hogy legszívesebben minden járókelőt megállított volna az utcán, s megkérdezte volna:

- Mit szól hozzám? Állati, mi?

Persze, nem tette. A jó nép csak csodálkozott volna, s legföljebb azt feleli egyik-másik:

- Mi rajtad az állati? Akkora srác, mint te vagy, annyi van, mint réten a fűszál.

Akadott volna tán olyan is, aki dühbe gurul.

Egyesek ugyan csodálkoztak rajta úgy is, hogy meg se szólította őket. Matyi ugyanis úgy sugárzott, mintha ötös találata lett volna a lottón.

S furcsán is viselkedett. Olykor megrezzent, még földre is ugrott néha, mintha attól félt volna, hogy valaki rálép. Olyankor nyilván egy pillanatra elfelejtette, hogy már nem a parányi emberke. Pedig most arcokat, kalapokat meg sapkákat látott, nem cipőket és cipősarkakat, mint azelőtt. Ámbár így jár az ember a régi szokásaival. Nehezebb tőlük szabadulni, mint a legmakacsabb náthától.

Még különösebb volt az, hogy Matyi minduntalan megállt a kirakatok előtt. Cseppet se azért, hogy az ügyesen elrendezett, érdekes holmikat nézegesse. Hanem azért, mert az ablakokban egy szerinte csinos, érdekes fickó képe tükröződött. Alig tudott betelni önmagával.

Ahogy nézelődött, egyszer csak megszólalt mögötte valaki:

- Ni, hogy illegeti magát a majom!

Ez a valaki olyanforma fiú volt, mint Matyi, fakószőke hajú, szájában jókora foghíjjal.

- Ez a tizedik kirakat, amelyikben körülbámulod magad - állapította meg a fiú. - Ilyen hülyét se láttam életemben. A következőnél megcsókolod a tükörképedet! Vagy megkéred a kezedet!

Matyi bosszankodott ugyan, hanem a srác nem ismerhette az összefüggéseket. Ezért nyugodtan mondta:

- Hagyj békén!

Viszont a fakószőkének esze ágában se volt, hogy békén hagyja, sőt piszkálta tovább.

- A járásod meg, akár a totyogó babáké! Gyere szépen, adj pacsit apádnak, nehogy pofára essél!

Matyiban forni kezdett a méreg. Odakiáltott:

- Kapsz mindjárt pacsit! A turesi orrodra!

- Nagyon félek - játszotta meg magát a másik. Aztán röhögni kezdett: - Billeg itt, mint egy kezdő, de a szája nagy! Hihhihi!

Ezt már megsokallta Matyi. Kiforrt belőle a düh, mint fazékból a leves. Nekiveselkedett, odavágott, s a szőke gyerek máris lenn csücsült a kövezeten, az állát tapogatta bal felől. Matyi is el volt képedve.

- Sajnálom - mondta. - Első eset, hogy megütök valakit.

Azzal ment tovább.

A tükrös kirakatok mellett percről percre jobban érdekelték a hirdetőoszlopok. Ahova csak nézett, önmagát látta. Azaz: a plakátok nem azt a szabványos növésű gyereket ábrázolták, aki ő most volt, hanem a csöppnyi emberkét, a bűvészinast, a nevezetes Mágus Márkus professzor parányi segédjét, akivel kettesben lépett fel a Csillag Cirkuszban, és tapsviharra lelkesítette a közönséget. Mindenütt Zónakövi Matyi volt látható, s a jelzői égig értek. A hirdetőoszlopok magukon kívül ordítottak.

Egy plakáton gyufaskatulyának támaszkodott Matyi, és a skatulya is, ő is, volt vagy két méter magas. A reklámszöveg így hangzott:

**AZ
EMBERKE
A CIRKUSZ ÉGBOLTJÁN
FELTÚNT
ÚJ CSILLAG
KIZÁRÓLAG
SZIRIUSZ-GYUFÁSDOBOZBAN
ALSZIK!**

Egy másik plakáton ezüstösen csillogó, hatalmasra nagyított villanyborotvát tartott két kezében, s a szöveg szemtelenül állította, hogy:

**AZ EMBERKE
csakis
SZŐRSZUPER
63
VILLANYBOROTVÁT HASZNÁL**

Micsoda arcátlanság, gondolta Matyi. Mikor legalább négy évig várhatok még, amíg kinő a szakállam!

Na, hiszen nagyot néz Márkus, ha elolvassa ezt a marhaságot! De a többi plakát se volt különbség. A harmadikon, amelyen Matyi szivarozott, hatalmas betűk hirdették:

**AZ EMBERKE
LEGKEDVESEBB SZIVARJA
A
MANILA LUXUS
...és mit szív Ön?
holnaptól csak MANILA LUXUST!**

Furcsa emberek! Mit ki nem találnek, hogy elkeljen az áru! Be akarják magyarázni a járókelőknek, hogy a pöttöm emberke úgy él, mint egy felnőtt. Holott mindenki tudta, hogy gyerek még! Baloldalt felül még egy plakáton ott látta a képét!

Kezében pohár, a pohárban habzó-gyöngyöző ital, s hozzá így szólt a szöveg:

AZ EMBERKE
itala
bárban, bálban, banketten,
baráti körben,
bájos hölgyek búvkörében
Fermina
EXTRA DRY
PEZSGŐ VILÁGMÁRKA!

„Hülyeség - gondolta Matyi. - Márkusnak csakugyan igaza volt, ha néha azt mondta, a reklámfőnököknek kötélből vannak az idegeik. De ugyan vajon az emberek, akik ezt mind olvasták, megrohanták-e a boltokat, megvették-e a villanyborotvákat, szivarokat, pezsgőt, amit olyan lelkesen kínált a reklám?”

Matyi már indult volna tovább. De most egy kisebb és szerényebb plakátot pillantott meg, amely majdnem elkerülte a figyelmét. Nem díszítette harsogó rajz. Se fotó.

Hanem a szöveg, amint elolvasta, velejéig hatolt.

A CSILLAG CIRKUSZBAN
PARÁDÉS MŰSOR KERETÉBEN LÁTHATÓ
MINDEN ESTE ÉS
HETENKÉNT HÁROMSZOR DÉLUTÁN
A NAGY TOLVAJ ÉS AZ EMBERKE
A SZENZÁCIÓK SZENZÁCIÓJA!
KACAGÁS ÉS ÁMULAT!
JEGYEK ELŐVÉTELZEN
AZ ESTI PÉNZTÁRNÁL

„Egek! - gondolta Matyi- - Nincs tán éppen szerda, szombat vagy vasárnap? Gyerünk a délutáni előadásra! Hiszen Márkus azt se tudja, hol vagyok!” - s már rohant is lélekszakadva.

A porond kellős közepén ott ült Zegernyei direktor úr, kezén fehér glaszékesztyű, fején fekete cylinder, s újságot olvasott. Abból pillantott fel, hogy Matyi olyan viharosan robogott be a sátorba.

- Hol van tűz? - kérdezte.

A fiú elfulladva lihegte:

- Elnézést kérek, de nem tudom, nincs-e ma szerda.

A direktor összevonta a szemöldökét.

- Vagy szombat - mondta a fiú. - Vagy vasárnap!

A direktor zordonan kérdezte:

- Téged semmi se feszélyez, fiam? Csak úgy berohansz egy cirkuszba, és megkérded, hogy szerda van-e? Hiszen ez a magánlaksértés határát súrolja! - Azzal ismét beletemetkezett az újságjába.

- De kérem, Zegernyei igazgató úr... - Matyit mintha villám szele csapta volna meg. Miért fogadta olyan barátságatlanul ez az ember? Őt, a közönség újdonsült kedvencét?

- Még a nevemet se tudod rendesen!

- Zegernyei...

- Nevem születésem óta Zsigernyei - közölte bosszúsan a direktor. - Sem Zegernyei, sem Zsugornyai, hanem Zsigernyei! De még Szigornyai se, és még Cikornyai se, hanem - nos?

- Zsigernyei - mondta Matyi halkán. Annak örült volna, ha megnyílik alatta a föld. De ekkor Galoppinszki, a műlovar közeledett a kifutó felől, s azt kérdezte:

- Min bosszankodik annyira, Zsigernyei direktor úr?

- Idegesít ez a kölyök - dohogott az igazgató. - Berohan a porondra, azt kérdezi, szerda van-e, és Zegernyeinek nevez!

- Mars innen! - sziszegte a műlovar. - De rögvest!

- De Galoppinszki úr, kérem... - ijedezett Matyi.

- Na tessék! - csattant fel a direktor, és cilindere fölött csapta össze fehér glaszékesztyűs kezét. A műlovar haragosan vágta oda:

- Ügetőczkinek hívnak, és nem Galoppinszkinak.

- Ma pedig csütörtök van, és kíméld az idegeinket - fűjt az igazgató. - Sipirc haza, írd meg a leckéd!

Matyi félénken szólalt meg:

- De hiszen én artista vagyok.

- Még az is! Egyéb se hiányzott nekünk! És mihez értesz egyáltalán? Mi? Például mihez?

- Kifűzöm a cipőből a zsinórt - suttogta Matyi.

A két férfi felordított. Félig mulatva, félig dühében. Olyan képet vágtak, mintha a guta kerülgetné őket. A direktor elbődült:

- Ami sok, az sok!

A műlovar az öklét rázta.

- Cipőzsinórt fűzni! Hároméves korunkban tudtunk már!

A direktor úgy fűjt, mint a rozmár.

- Örület! - lihegte. - Cipőzsinórt tud fűzni! Ez a fiú lángész!

Matyi torkát már a sírás fojtogatta.

- Nadrágtartót is tudok gombolni.

- Elég! - dörögte az igazgató. - Ez már a szemtelenség csimborasszója!

- Ki tudom kötni a nyakkendő csomóját - folytatta Matyi.

Erre odaugrott hozzá a műlovar, megragadta a gallérját, s irgalmatlanul megrázta.

A direktor nyögdecselve tápászkodott fel.

- Fenekelje el a kölyköt - mondta. - Aztán lökje ki!

- Kész örömmel - felelt a délceg lovas, azzal annak rendje-módja szerint térdére fektette a gyereket. - Kár - jegyezte még meg -, hogy nincs kéznél az új ostrom. - Azzal gyapálni kezdte Matyit.

- Segítség! - visított a fiú úgy, hogy a hangja a kupolából verődött vissza. - Segítséééég!

Abban a pillanatban lépett a sátorba a kifutó felől Mágus Márkus professzor, s azt kérdezte:

- Ki ordít ilyen rémesen?

- Én vagyok az, kedves Márkus! - kiabált a fiú. - Kérlek, segíts rajtam! Nem ismernek meg! - Kiszabadította magát, a professzorhoz futott, és magánkívül ismételte meg: - Nem ismernek rám!

- Nyugalom, nyugalom - szólt rá a professzor. Aztán hosszasan nézte a fiút, s azt kérdezte:

- Nem ismernek rád?

- Nem, kedves Márkus!

A professzor óvatosan érdeklődött:

- Tulajdonképpen ki is vagy, fiam? Mert én se ismerek rád.

Most mintha igazán nyílni kezdett volna a fiú lába alatt a föld. Szédelgett. Forgott vele a világ.

- Márkus nem ismer rám - suttogta. - Még Márkus se ismer rám. - Arcán végigpergett a könny.

Csend lett. Még a direktor és az az Ügetőczki is hallgatott.

A professzor tanácstalanul kérdezte:

- De honnan is ismernénk egymást?

- Hiszen én vagyok a Matyi - zokogott fel a fiú. Két tenyerébe hajtott arccal, kétségbeesetten mondta: - Zónakövi Matyi!

- Soha! - csendült fel erre egy gyermekhang. - Hazudsz! Zónakövi Matyi, az én vagyok!

A nagy fiú leejtette a kezét, és dermedten bámult a professzor szivarzsebére. A zsebből Emberke kukucskált ki, és hadonászott.

- Gyerünk innen, kérlek! Nem bírom a hazug embereket!

- Maradj itt, kedves Márkus! - kiáltozott a nagy fiú. - Maradj velem! Senkim sincs a világon rajtad kívül!

- No, Matyi, no - mondta a professzor. - Te meg mit sírsz olyan borzasztóan? Hiszen itt vagyok, itt is maradok! Rosszat álmodtál?

Matyi felnézett. Pilláin még csillogott a könny. De maga fölött ott látta Márkus gondterhelt arcát. A gyöngyvirág illatát érezte, s tudta, hogy a virágcserepben ül. A hotelszoba erkélyén. Csak álmodott, s újra a helyére került minden.

13. FEJEZET

*Csak álom volt - Beszélgetés elalvás előtt - Aki feltalálta
a cipzárat - Mi az, hogy „sok”? - Matyi még egyáltalán
nem álmos - Vagány cimborák és igaz barátok*

- Csakugyan csak álmodtam? - Emberkénk megkönnyebbülten lélegzett fel. Kavics esett le a szívéről. - Jaj, micsoda öröm, hogy végre rám ismersz, kedves Márkus!

- Nem ismertem rád? Na hallod?!

- Mert olyan nagy voltam - magyarázta Matyi. - Akkora, mint más gyerek az én koromban. Azonkívül olyan kicsi, mint most, és egyébként még benne ültem a szivarzsebedben is!

- Egyszerre voltál Matyi is meg Mátyás is? A teremburáját! Aztán beszélgettél egymással?

Az Emberkének nevetnie kellett.

Kicsit ugyan még fájt a torka.

De érezte, hogy hamarosan egészen felderül.

- Ültess a tenyeredre - mondta. - Akkor jobban érzem, hogy vigyázol rám.

- Az erkélyen egyébként is hideg lesz lassacskán - bólintott a professzor, és kiszedte a fiút a virágcserepből. - Most megfürdesz a szappantartóban. Aztán bebújsz a gyufásdobozba. Aztán pedig, mielőtt elalszol, elmeséled, mit álmodtál.

- Az egészet? Részletesen?

- Úgy ám. Széltében-hosszában, elejétől végig. Minden álomban búvik valami. - Hirtelen hökkenten kérdezte: - Nem vagy éhes? Vagy álmodban borjúlábat ettél meg forró virslit?

- Nem - felelt Matyi -, evésről egyáltalán nem álmodtam. Mégse vagyok éhes.

Mikor aztán meggyújtották az éjjeliszekrény-lámpát, Matyi elmondta, mit álmodott. Széltében-hosszában, elejétől végig. A derűs Buckó nénit, aki tüsszentett. Növesztheő Nándor professzort, aki valóságos varázsló volt, és előbb óriássá változtatta őt, aztán szabályos iskolássá. Elmondta a szőke srácot is, aki megmérgeztette. Meg a hirdetőoszlopokat azzal a sok buta plakáttal. Elmesélte a cirkuszt, Zsigernyei direktort és Ügetőczkit, a műlovar. Végül a pokoli rémületet, mikor odajött Márkus, zakója zsebében egy emberkével, és őt, a tulajdonképpeni Matyit, nem ismerte fel.

Márkus jó ideig hallgatott. Aztán a torkát köszörülte, s így szólt:

- Lám, megvan. Az álom elárulta, hogy szívesebben lettél volna szabályos srác, mint az az Emberke, aki vagy.

Matyi borúsan bólintott.

- Mindig is. Bizony. Csak nem mondtam senkinek. Neked se. Pedig neked amúgy mindent elmondok.

- Amikor meg nagy voltál, hirtelen elfogott a félelem.

- Pontosan így volt - vallotta be Matyi. - Hiszen te egyszer azt mondtad, hogy az ember legyen valamilyen, és tudjon is valamit. Én még akkor semmilyen se voltam, és nem is tudtam semmit. Mikor elmondtam a direktornak meg annak az Ügetőczkinek, hogy cipőzsinórt tudok fűzni, majdnem halálra nevettek magukat.

- Mert nagy voltál! Akkor mindenki tudja. És látja is mindenki. Csak ha az Emberke fűzőget, nem látja senki. Ahhoz csak te értesz, senki más.

- Nem valami sok, azért - mondta Matyi.

- Nem - ismerte el Márkus. - Nem sok. Kétségtelen. De több a semminél. És ki tud a világon sokat? Mondjuk, ül egy ember a börtönben, aztán, mert csakugyan így történt ám, feltalálja a cipzárat. Ma minden táskán, minden második ruhán ott a cipzár. Volt egy ember, feltalálta. Sok ez?

Matyi figyelt. Márkus folytatta:

- Vagy: valaki egytized másodperccel rövidebb idő alatt fut száz métert, mint valamennyi világ-rész bármelyik vágatója, az emberiség pedig úgy tűzbe jön ettől, hogy röpködnek a kalapok a stadion salakjára. No, az enyém a fejemen marad. Új világcsúcs született? Szép dolog, helyes dolog. Magam is örülök neki, tapsolok. De: sok ez?

- Talán nem sok - mondta Matyi. - De mi lehet ennél több? És egyáltalán: mi az, hogy „sok”?

- Megakadályozni egy háborút. Leküzdeni egy éhínséget. Egy gyógyíthatatlan betegségnek megtalálni a gyógyszerét.

- Ilyesmi egyiküinktől se telik - mondta Matyi.

Márkus bólintott.

- Egyiküinktől se telik. Kár. Sokat nem ér a mi tudományunk. Amit mi tudunk, az két dolog. Ámulatba ejtjük az embereket, és megnevettetjük őket. Kevés okunk van rá, hogy nagyvárosi hóbotba essünk. Holnap mégis himnuszokat zengenek rólunk az újságok, csupa lelkesedésből.

- Biztos vagy benne?

- Tévelyítő lesz, fiacskám. Bizony. Most pedig alszunk. Holnap reggelre oda az éjszaka. - Márkus a párnára ejtette a fejét.

- Azt hiszem, egyáltalán nem vagyok álmos - jelentette ki az Emberke.

A professzor rászólt:

- Mélyen tisztelt Zónakövi úr! Remélhetném azt a végtelen kegyet, hogy a gyertyát elfújja?

Matyi kuncogva oltotta el a villanyt.

- Ezek szerint újra kicsi vagyok - dünnyögte a sötétben. - De ha itt vagy a közelben, nem bánom.

- Aludj!

- Tulajdonképpen meglehetősen vagány cimborák vagyunk - mondta Matyi. - Nem gondolod?

- Persze, persze - mormolta Márkus. - Vagány cimborák és igaz barátok. Most pedig aludj!

- Hogyhogy vagány? - kérdezte az Emberke. - Ha úgy elnézlek a bűvészfrakkodban, nem vagy valami vagányos jelenség.

A professzor rámordult:

- Aludj, azt mondtam! - És akkorát ásított, hogy még a gyöngyvirág is meghallotta az erkélyen.

- És mi a helyzet veled meg a Marcipán kislánnyal? - kérdezte halkan Matyi.

- Aludj már vég...

- Hiszen alszom - mondta gyorsan az Emberke, s befogta a száját, behunyta a szemét. Hogy aztán csakugyan mindjárt elaludt-e, nem tudom. Egyrészt azért, mert a szoba koromsötét volt. Másrészt azért, mert nem is voltam a szobában.

14. FEJEZET

*Délelőtt: hírnév - Csöngenek a telefonok - Az első látogató: Zegernyei
direktor - A pénz nem földolog, de a legfőbb mellékes - A nyuszi nem
ebbe a cylinderbe való - Vastag betűs címek és szóbeszéd*

A következő nap emlékezetes nappá vált. Matyi reggel felébredt, és híres volt.

A szálloda főportása, aki negyvenéves pályafutása folyamán tekintélyes lúdtalpat is szerzett ugyan, de szerzett tekintélyes mennyiségű tapasztalatot is, már reggel kilenckor jelezte a telefonos-kisasszonyoknak:

- Itt nem üstökös röppen föl és tűnik el, hölgyeim, ahogy azt gondolnák! Itt, kérem, olyan hírnévre tesz szert ez a pöttöm gyerek, mint a pisai ferde torony. Emlékezzenek majd a szavamra!

- Álmunkban is - biztosította erről a főportást a ragaszkodó Arabella kisasszony, míg a többi lány vihogott, és kezével eltakarta a kagylót.

Sok idejük ugyan nem maradt, hogy nevéssenek. A telefonközpontba szüntelenül futottak be a hívások. Mindenki az Emberkével akart beszélni. Többek között egy izgatott nőszemély is. Az iránt érdeklődött, vajon nős-e már az Emberke?

- Láttam tegnap este a cirkuszban - mondta a nő -, és odavagyok tőle. Szabad-e még vajon?

Arabella kisasszony adta meg a választ:

- Sajnos, nem. Hat esztendeje vőlegénye az ausztráliai királykisasszonynak. Az pedig aligha mond le róla.

- De mit akar az az ember a kenguruk között csinálni? - kérdezte ingerülten a női hang. - Nekem csecsemőkelengye és gyermekruházati boltom van. Az sokkal értelmesebb hely lenne számára. Kérem, kapcsolja az Emberke szobáját!

Arabella kisasszony megrázta szőke fürtjeit.

- Teljesen lehetetlen, asszonyom! Az Emberkét tilos háborgatni. Nyújtsa be kérelmét írásban! És ne feledkezzék meg arról, hogy fényképét mellékelje. Az ifjú úriember szépség dolgában módfelett igényes.

Minden hívás azért mégse volt olyan butuska, mint ez. De száz meg száz hívás, még ha értelmes is, időbe és idegmunkába kerül. A kapcsolótábla előtt ülő kisasszonyoknak, a pultja mögött álló főportásnak egyformán nehéz volt, szinte gőzölgött a fejük.

Márkus és Matyi ezalatt az erkélyen ült, és nyugodalmasan ette a reggelijét.

- Ne nyalogasd a lekváros kanalat - szólt Matyira a professzor. Az más véleményen volt.

- Mától kezdve nyalogathatom. Ha valaki olyan híres, mint én, akkor nyalogathatja.

- Kissé furcsán fogod fel a hírnevet - mondta Márkus.

A két galamb a virágládában üldögélt. A nyuszi kidugta a fejét a balkonrácsra. A három állat számára a nevezetes nap olyan volt, mint a többi. Emberkénk vidáman pislogott.

- Minna, Emma, Alba - sorolta el a neveket. - Most már csak Rózsa hiányzik.

Aztán hármat kopogtak az ajtón, és belépett az első látogató. De nem Marcipán Rózsa, hanem Zegernyei cirkuszdirektor úr. Egyik kezében cilinderét lengette, a másikkal a reggeli lapokat nyújtotta át.

- A siker óriási - nyögdecsele, s lerogyott egy székre. - A sajtó jelen se volt, mégis magánkívül van. A szálloda előtt kíváncsiskodók nyüzsögnek. A liftes tíz évet vénült. A portás elvesztette a fejét, azóta se találja.

Matyi nevetett. Márkus átfutotta az első rövid jelentéseket, amelyek Matyival közösen aratott óriási sikerükről számoltak be.

- A lavina megindult - mondta elégedetten.

- Még hozzá hegynek fel - szólt Zegernyei. - Kár, hogy el kell válnunk. - Szomorúan bámulta a padlót.

Emberkénk elámult:

- Micsodaaa? Nem értem.

Zegernyei kesztyűs kezével végigsimított cilinderén.

- A professzor úr alkalmasint érti.

- Értem - dünnyögte Márkus, és bólintott.

- A szememet se hunytam le ma éjjel - folytatta Zegernyei, miközben cilinderét a széke alá tette. - Számoltam, egyre csak számoltam. Nem fér bele. A Csillag Cirkusz igazán nem mutatványos bódé, sőt örvendetes tekintélye van, szakmában és a közönség körében egyaránt. Önök ketten azonban tegnap este óta világszámnak tekintendők, azt pedig nem tudom megfizetni.

- Azt se tudja, mi az igényünk - felelte Márkus.

- Nem. De nem ma léptem le a fálvédőről. Tudom, micsoda összeget kínál majd maguknak a másik oldal. Azokkal nem állom a versenyt. Mert én, kérem, szolid vállalat vagyok. Más igazgató talán úgy gondolkozna: ez a világszám nekem minden este táblás házat hoz, még akkor is, ha a Bambusz Családot kiteszem az utcára...

- Azt ne! - kiáltott közbe Matyi.

- Vagy az elefántokat eladom az állatkertnek...

- Azt se! - kiáltotta ismét Matyi.

- Vagy felmondok a tűznyelőknek meg a három Marcipán nővérek...

Matyi felháborodottan kiabált:

- Azt se! Ilyesmit nem tehet!

- Nem is teszek - jelentette ki Zegernyei úr méltósággal -, éppen ezért leszünk kénytelenek elválni egymástól.

Márkus megszólalt:

- Rakja le a lapjait! Mennyit tud fizetni?

- Az eddigi gázsi négyszeresét. De bárki más a tízszeresét fogja kínálni.

- Ugyan! - mondta Márkus. - A hússzorosát. Ma éjjel ugyanis magam is kalkulálgattam. Ön viszont, mélyen tisztelt direktor úr, az eddigi gázsi négyszeresénél többet is tudna fizetni, és se a cilindere, se a két elefántja nem kerülne a zaciba.

- Mennyit gondol?

- Ötszöröst.

Zegernyei úr kízzottan mosolygott.

- Talán. Ha abbahagyom a szivarozást.

- Ezt még a trafikosa se hinné el magának.

- Az legkevésbé - bólintott Zegernyei, és bágyadtan nevetett.

Márkus Matyihoz fordult.

- Megértettél mindent? De mielőtt válaszolnál, tedd le a lekváros kanalat!

Matyi félretette a kanalat. Aztán azt mondta:

- Mindent megértettem. Másutt ötször annyit kereshetnénk, mint Zsigernyei, akarom mondani: Zegernyei igazgató úrnál, de csak akkor, ha ő abbahagyja a dohányzást.

- Éles eszű fiúcska - jegyezte meg a direktor.

Emberkénk így folytatta:

- Mi lenne azonban, ha a Csillag Cirkusz, mivel mi most híresek vagyunk, felemelné a belépti díjat? Csak egy picikét! És ha ezt a picike pénzt nekünk fizetné ki?

- Életveszélyes fiúcska - állapította meg a direktor, és verejtékezni kezdett.

- Ötletnek mindenesetre nem rossz - szólt Márkus. - De nézzük a legfőbb dolgot, fiacskám! Te meg én, mi ketten most társak vagyunk, és a te véleményed mától fogva ugyanolyan fontos, mint az enyém.

- Benne vagyok! - rikkantotta az Emberke, miközben élvezettel dörzsölgette össze a tenyerét.

- Mit teszünk tehát? Maradunk Zegernyei úrnál? Vagy ötszörös pénzért elmegyünk egy másik cirkuszhoz, esetleg egy olyan híres varietéhoz szerződünk, mint Párizsban a Lido? Fontold meg alaposan, mit válaszolj! Sok, nagyon sok pénz forog kockán.

Matyi a homlokát ráncolta.

- Te már tudod, hogy mit szeretnél csinálni?

- Tudom.

- Azt hiszem, én is tudom - közölte az Emberke. - Szeretném, ha Zegernyei úrnál maradnánk. Annak idején ő szerződtette a szüleimet, és hozzám mindig jó volt. Mintha a bácsikám lett volna.

- Helyes! - mondta Márkus. - Ebben megegyeztünk. - A cirkuszigazgatóhoz fordult: - Egyhangúlag határoztunk. Maradunk magánál.

- Ó! - sóhajtott fel Zegernyei. - Vannak még gavallérok. - Meghatottan törölgette a szemét.

Márkus mosolyogva tette hozzá:

- A részleteket délután megbeszéljük. Az üzleti vonatkozású rész ugyan, mint észrevehette, partnerom számára és számomra nem fődolog...

- De? - kíváncsiskodott közbe Matyi.

- ... de a legfőbb mellékes ügy - fejezte be az idősebb partner.

Az igazgató feszesen meghajolt.

- Mi sem természetesebb, professzor úr! Mi sem természetesebb! Megengedik azonban ezek után, hogy a sajtóval és a rádióval közöljem a hírt, hogy önök cégemnél maradnak?

Márkus bólintott.

- Közlje, öregem. Közlje csak.

Pattant is fel tüstént Zegernyei!

- Akkor én sietek! - Előhalászta a szék alól a cilinderét, és nagy jókedvében hetykén félrevágta. Hanem a cilinder vadul billegni kezdett. - Mit jelentsen ez? - hökkent meg Zegernyei, s gyorsan újra levette fejéről a cilindert.

Mire hatalmas ugrással szökkent ki a cilinderből a fehér nyuszi! Halálosan meg volt rémülve, benn is termett mindjárt a szobában, s a kosarába bújt.

- Hallja-e! - Márkus ujjával megfenyegette Zegernyei urat. - Ez tisztességtelen verseny! Albának idegen cilinderekben semmi keresnivalója!

A direktor elnevette magát, s ő is fenyegetően mondta:

- Ne nekem magyarázza, hanem a nyulának! - Azzal rohant, amennyire csak a pocakjától rohanni tudott, ki a szobából, ki a szállodából, hogy szerkesztőségekkel, rádióval, hírügynökségekkel azon melegében közölje, micsoda szerencse érte a Csillag Cirkuszt.

Néhány óra múlva már értesültek is a városban az újságolvasók a nagy szenzációról. A bulvárlapok éppenséggel az első oldalon közölték a jelentést. Nagy címsorok hirdették:

A Csillagnál marad az Emberke
Világhír és artistahűség
Zegernyei legyűrte a konkurenciát
Meghosszabbította szerződését
a mesterbűvész és a bűvészinas

A híryanagy persze egyelőre még szűkös volt, a rádióé is. Miért is lett volna előző este riporter a cirkuszban, hacsak véletlenül nem? Az újságok még fotót se tudtak közölni. A televízió bemondónője is csak az Esti Híradó második kiadásával biztatta a nézőket.

A siker egyelőre alig látszott többnek szóbeszédnél. Mert ki sejthette volna, hogy Fernando bohóc egyszer csak elcserél két frakkot? S hogy erre Mágus Márkus professzor úgy határoz, hogy eredeti szándékánál korábban mutatja be a nyilvánosságnak az Emberkét?

Bárhogy történt, kétezer néző megélte a szenzációt, saját szemével látta a parányi bűvészinaszt. Vagyis a városon végigrohanó hír négyezer lábon rohant. S hogy csak szóbeszéd volt, az szinte még izgalmasabbá, még érdekesebbé tette az egész esetet.

Aznap este, az Emberke második fellépése előtt, több mint százezer ember tolongott és tülekedett a cirkusz sátra előtt.

15. FEJEZET

*A második fellépés és a második szenzáció: Matyi mint pilóta -
A Csillag-archívum - Hollywoodi filmajánlat - Levélváltás a
zónakövekkel - Királyi ajándék érkezik Bombodzsából*

Százezer ember! Kilencvennyolcezerrel több, mint egy telt ház! A tömeg azonnal megrohanta az elővételi pénztárat, és néhány óra múlva a vendéjáték egész idejére minden jegy elkelt, pedig a Csillag Cirkusz még negyven napig szándékozott a városban játszani, és valamennyi jegy árát még fel is emelték egy márkával!

Három teherautó szállította el a pénzt, még az éjszaka folyamán, a Vagyonőrző Bank pánccéltermébe. Ami biztos, biztos, gondolta Zegernyei úr.

Maga az előadás, tehát a *Nagy Tolvaj meg az Emberke* második fellépése ismét tomboló sikert hozott. Ott volt a televízió, a kameráival. Mindenütt fotósok kuporogtak, gépeikkel és vakuikkal.

Az újságírók, a bel- és külföldi tudósítók térdükre tett jegyzetfüzetükkel figyelték a látványosságot.

A többi artista számára, hiába volt táblás ház, az az este nem jelentett igazi örömet. Hiszen mindannyian tudták, hogy a türelmetlen közönség, a sajtó képviselői, az előkelőségek mind csak Márkusra és Matyira vártak.

Csakugyan: meg ne feledkezzünk az előkelőségekről. Megjelent a főpolgármester, aranyláncsal a nyakában, két polgármesterével együtt, a városi tanács elnöke, a városi tanácsnokok egész sora, az amerikai főkonzul, három bankigazgató, egy falka filmproducer, intendáns és főszerkesztő, de még az egyetem rektora is, aki negyven esztendeje volt utoljára cirkuszban.

Ezek közül az előkelőségek közül invitált kettőt tüstént a porondra Mágus Márkus professzor, s annak rendje-módja szerint ki is zsebelte őket az Emberke segítségével: a főpolgármestert és az amerikai főkonzult!

A főpolgármesternek végül a hivatali aranyláncát is elsinkófálta, miközben Matyi a főkonzul őexcellenciájáról legombolta a nadrágtartót. Élvezte ám ezt a közönség módfelett. S amikor az amerikánusnak lecsúszott a nadrágja - mit gondoltok, ki nevetett legjobban és legtovább? Maga az amerikánus! Ezen derült csak igazán a közönség.

Amikor felemelkedett a rács, és Márkus megmutatta az ámuló tömegnek parányi munkatársát, újabb szenzációt jelentett be.

- Most pedig - kiáltotta - az Emberke kedves pajtásának, Emmának, a galambnak a hátán fel fog repülni a cirkusz kupolájába, fejünk felett a magasban leír egy kört, hogy aztán épségben és biztonságosan ereszkedjék le ismét az én kinyújtott kezemre!

Így is történt. A zene elhallgatott. Nemcsak azért, mert így szólt a rendezői utasítás. Nem is bírt volna játszani.

Remegett a cirkuszban mind, aki élt, csak Emma és Matyi nem félt egy szikrát sem izgalmas repülőútján. Matyi könnyedén fogta azt a kék selyemszalagot, amit Márkus kötött a start előtt a legnagyobb gonddal a galambja nyakára.

Emma teljes lelki nyugalommal repült fel, körözve emelkedett a kupola magasságába, ott fenn három kört írt le, aztán elegáns ívben ereszkedett alá, mint egy parányi fehér vitorlázó repülőgép, hogy végül megüljön a professzor kinyújtott tenyerén. Annak a keze se reszketett még soha úgy, mint most. A cirkusz pedig megkönnyebbülten sóhajtott fel, mint egy óriás, aki rossz álmából ébred. Az öltözőben mondta is aztán Márkus:

- Sohase lett volna szabad megengednem ezt a repülést. Soha.

- Pedig olyan isteni volt! - kiáltotta Matyi. - Olyan boldog vagyok, hogy végül mégiscsak megengedted.

A két galamb az állótükör tetején ült, összébújva turbékoltak. Matyi a kezét dörzsölgette.

- Tudod, mit beszélnek? Emma elmondta a körrepülést, és most Minna féltékenykedik. Pedig teljesen fölösleges.

- Miért volna az?

- Mert holnap meg Minna lesz soron - mondta Matyi.

A világsikerről természetesen ezen a helyen részletesen beszámolni lehetetlen. Viszont a Csillag Cirkusz sajtófőnöke lelkiismeretesen összegyűjtött és rendezett minden fotót, riportot, interjút és levelezési anyagot.

Akit tehát ilyen részletek érdekelnek, annak a Csillag-archívumhoz kell fordulnia. A sajtófőnök buzgó és szívélyes férfiú, neve Kiskovács Kunó, s udvarias érdeklődésekre igen készségesen ad felvilágosítást. (Mellékeljünk válaszbélyeget!)

Az apraját ezek szerint elhagyhatom. Hogy a képeslapokban nagy képsorozatok jelentek meg, részben színes felvételekkel, az magától értetődik. A Paris Match című francia hetilap a borítóján közölte Matyi színes képét, ahogy Márkus tenyerén áll. A televízióban milliók figyelték, hogyan fűzi ki Matyi titokban a főpolgármester cipőjéből a fűzöt. A Life című amerikai képeslap százezer dolláros ajánlatot tett Matyinak, hogy írja meg az emlékiratait, és engedje át a lapnak az első közlés jogát. Nemzetközi orvosbizottság jelezte látogatását, és tudományos érdekre hivatkozva kérte, hogy Emberkénk testi és szellemi fejlettségét megvizsgálhassa, és orvosi értekezést írhasson róla. A Metro-Goldwyn-Mayer filmgyár szélesvásznú filmről tárgyalt, aminek Matyi és a professzor játszották volna a főszerepeit. Egy gyufagyári tröszt azt a jogot akarta a maga számára biztosítani, hogy gyufaskatulyáira a jövőben „Az Emberke ad önnek tüzet” felírású címkét ragaszthasson.

Volt, amihez Márkus is hozzájárult. Volt, amit kereken elutasított, mást csak egyelőre.

- Hanem a filmet, azt mégis megcsinálhatnák Hollywoodban - mondta Matyi.

A professzor megrázta a fejét.

- Ráérünk. Egyszer, talán. Mindig csak szépen sorjában.

Néhány dolgot azért valamivel részletesebben kell elmondanom. Például azt, hogy egy nap levél érkezett Zónakő községből. Ez állt benne:

Kedves és nagyra becsült Zónakövi Mátyás!

Múltkorában megcsodálhattunk téged a televízióban, mivel a Kék Liba étterem és még másik harmincnyolc család rendelkezik ilyen készülékkel. Több volt, mint nagyszerű, és mi módfelett büszkék vagyunk Rád, valamint a tudásodra. Mindnyájan jól ismertük szüleidet, mielőtt elhagyták a falut, és Téged akárcsak róluk másoltak volna. Csak még sokkal kisebb vagy, és szinte jobban hasonlítasz rájuk, mint ők maguk. Törőlmetszett Zónakövi-fajta! - kiáltottuk mindjárt, és ittunk az egészségedre. Ami nagyon ünnepélyes és felejthetetlen alkalom volt. A cipőfűzőtől a cirkuszkupoláig követhettünk szemmel, végül bele is szédültünk, úgyhogy egyhangú határozattal megválasztottunk tornaegyletünk tiszteletbeli tagjává, ami ezennel tehát vagy. Reméljük, hogy ennek annyira örvendesz, mint amennyire mi meg vagyunk tisztelve általa.

Legkisebb tagunknak és legkiválóbb tornászunknak háromszoros tornászkiáltásunkkal küldjük üdvözlésünket: „Frissen, frűgén, fiatalon, feszesen!”

*Zónakövi Ferdinánd
a Zónakövi Tornaegylet
(alapítási év: 1872)
elnöke és 1. előtornásza*

Matyi úgy megörült a kicsit nehézkes levélnek, hogy Marcipán Rózsához fordult.

- Tudod, mit gondoltam? Mindjárt válaszolnék ennek a Ferdinándnak. Lediktálhatnék neked egy levelet? És amíg írod, ráülhetnék az írógépre?

Marcipán kisasszony, aki újabban gyakran tartózkodott a hotelszobában, hogy Márkusnak segítsen a levelezést lebonyolítani, bólintott.

- Oké, fiatal barátom. - Azzal behúzott a gépbe egy levélpapírt, Emberkénket felültette a kocsira, s így szólt: - Figyelek!

Matyi tehát köszönőlevelet diktált Zónakövi Ferdinándnak, és miközben Rózsa a betűkön zongorázott, haladt a kocsival bal felé. Mikor megszólalt a csengő, Rózsa kitolta a hengert Matyistól jobbra, azzal előlről kezdődött az utazás. Éppen azt diktálta Matyi, hogy „őszinte hálával Zónakövi Matyi, artista”, amikor Márkus belépett a szobába. Egy nürnbergi játékgyár képviselőjével tárgyalt a szálloda társalgójában, s most így szólt:

- Vége a munkaidőnek, hölgyeim és uraim! Uzsonna következik, tejeskávé almás pitével!

Rózsa már kivette volna a levélpapírt a gépből, de Matyi izgatottan kiáltott fel:

- Még ne, kérlek! Elfelejtettem valami fontosat! - Azzal még néhány mondatot diktált, aminek semmi, de semmi köze se volt a tornaegyleti dísztagsághoz:

Mivel a zónaköviek mind nagyon kicsikék, lehet, hogy van Zónakövön olyan velem egykorú kislány, aki nagyságra is illene hozzám. Borzasztóan örülnék, ha volna ilyen. Legkedvesebb barátomnak, Márkusnak, egész biztosan nem lenne az ellen kifogása, hogy a kislány hamarosan meglátogasson engem, és lehetőleg sokáig itt maradjon.

- Elhozhatná éppen a szüleit is - mondta Márkus. Matyi pedig folytatta a diktálást:

Elhozhatná persze a szüleit is. Mindjárt el is küldenénk az útiköltséget. És ha Zónakövön nem kerülne ilyen kislány, hanem csak kisfiú, az majdnem olyan jó lenne. Kislánynak tulajdonképpen jobban örülnék, mert fiúnak itt vagyok én. Ami néha hiányzik, az egy nagyságban nekem megfelelő barát...

Amíg ezeket a mondatokat diktálta, lehajtotta a fejét a mi Emberkénk, úgy kocsikázott ide-oda az írógéppel.

A Marcipán kisasszony megértő pillantást váltott Márkussal, aztán így szólt Matyihoz:

- Tudod, mit? A befejezést, a sok szokásos udvariaskodást meg ilyesmit már bíz rád. Azt én már tudom fejből.

- Köszönöm szépen - dünnyögte Matyi, és bólintott.

Ez alkalomból meg kell említenem egy másik levelet is.

Ennek a feladója XVI. Bileám volt, Bombodzs királya. Királyságában, de külföldön is hosszú ideje Bájos Bileám néven ismerik ezt az uralkodót. És aki személyesen találkozott vele, azt állítja, hogy ez se jó név. Hogy tulajdonképpen Bökezű Bileámnak kellene hívni.

Bájos Bileám aranykoronát visel a fején, meg egy fekete kalapot, még hozzá mind a kettőt egyszerre viseli. A drágakövekkel ékes korona ugyanis hozzá van varrva egy kalapkarimához, ami elég jól fest.

Hanem ennyi elég a kalapdivatból.

Lényeg az, hogy az a XVI. Bileám is írt Matyinak. Hogy ő is, a királyné is, a trónörökös is meg a királykisasszony is fellelkesült a televíziós közvetítéstől. S hogy a Csillag Cirkusz remélhetőleg mihamarabb nyári szünetet tart. Akkor pedig az Emberke meg a professzor tüstént és feltétlenül látogassanak el a bombodzsai királyi palotába, vendégségbe. Judit királykisasszony és a tízéves Tungsram trónörökös alig várják őket.

S hogy a két gyerek addig is kiürítette a takarékperselyét, s az Emberke számára ajándékot vett a pénzén, el is küldték, remélik, örül majd neki.

Két kurta nappal később meg is érkezett két erős láda. „Királyi ajándék”, ez volt rájuk pingálva, s a felirat nem mondható túlzásnak. Az egyik ládában babaszoba nagyságú komfortos lakás rejtőzött: nappali, hálószoba, konyha villanytűzhellyel, fürdőszoba, hideg-meleg vízvezetékekkel. Minden megvolt, ami kell: parányi lámpák, víztartály, cserélhető zseblámpaelemek - nem feledkeztek meg a készítőik semmiről, valóságos kis remekművet állítottak össze!

A második ládában nagy, alacsony asztal érkezett, amelyen kényelmesen elfért mind a négy szoba, szép sorjában, Rózsa és Márkus kicsomagolás közben hajszal híján a fagyapottal együtt kidobtak egy celofán zacskót, pedig kár lett volna érte: selyemből fonott, finom kis kötélhágcsó volt benne, amit az asztal lapjához lehetett erősíteni, s amelyen Matyi felmászatott összkomfortos öröklakásába.

Fel is mászott, amint a lakás összeállt az asztalon. Boldogan sétált a szobáiban, kapcsolgatta a villanyt, és a konyhai tűzhelyen, a parányi serpenyők egyikében megsütött magának egy falatnyi rostélyost, amihez a pincér hozott húst, egy pötty vaját, apróra vágott hagymát. A rostélyost mindenki megkóstolta, a pincér is, és kitűnőnek találták.

Matyi nem tudott véleményét nyilvánítani. Neki semmi se maradt a rostélyosból.

Előadás után saját fürdőkádjában fürdött, s odaszólt Márkusnak, aki jót mulatott a látványon:

- Ez aztán valami egészen más, mint az a vacak szappantartó.

Utóbb lefeküdt a mennyeien puha ágyba, saját hálósobájában, élvezettel nyújtózott, s azt dünnyögte:

- Ez aztán valami egészen más, mint az a kopott gyufáskatulya.

Másnap reggel mégis a kopott gyufáskatulyában feküdt, a kopott éjjeliszekrényen.

- Nocsak - szólt oda Márkus. - Mi történt?

Emberkénk zavartan mosolygott.

- Még az éjjel átköltöztem.

- Ugyan miért?

- Ez a kopott gyufáskatulya valahogy egészen más - magyarázta Matyi.

16. FEJEZET

*Az Emberke maga főz - A hírnév megerőltető - És a hírnév fárasztó is -
Újabb levél érkezik Zónakőről - Nürnbergi játékszer - Egy dal népszerűvé
válík - Márkus rettentő felfedezése: Matyi nyomtalanul eltűnt!*

XVI. Bileám király és két csemetéjének ajándéka a fotóriporterek számára újra olyasmi volt, amit úgy szoktak mondani, hogy: ziccer. Gépeikkel betörték a szállodai szobába, csattogtattak és kattogtattak, aztán meglepték a világot új képsorozatokkal, amelyek alatt ilyen szédületes sorok álltak: „Az Emberke felteszi a szakácssapkát, kötényt köt, és maga főz” - „Hintaszékében sziesztázik az Emberke” - „Az Emberke, könyvespolcánál, miniatűr könyvei között” - „Az Emberke a bombodzsai ágyban” - „Életében először ül fürdőkádban az Emberke” - „Az Emberke megmutatja Minna és Emma nevű galambjainak a lakását” - vége se akart szakadni a képeknek.

Mire a kötélidegzetű fickók fényképezőgépeستől, vakustól végre eltűntek, Matyi mérgében a haját tépte, és háromszor is felkiáltott:

- De bár volnék a láthatatlan Mákszem Hadnagy!

- A hírnév megerőltető - jegyezte meg Márkus. - Nincs másképp. A fotókat pedig majd be-
ragasztjuk egy albumba, és elküldjük Bombodzsába. Hadd örüljön a király meg a királyfiak.

- Az jó lesz - helyeselt az Emberke. - Viszont a meghívást egyelőre le kell mondanunk. A hírnév megerőltető. - Azzal tréningruhába bújt, s egy óra hosszat a szép Valdemáron mászkált föl-le. Edzés után elnyúlt a gyufaskatulyában, hatalmasat ásított, és már elalvóban dűnnyögte: - A hírnév fárasztó.

Néhány nap múlva újabb levél érkezett Zónakőről. Zónakövi Ferdinánd, a tornaegylet elnöke közölte a mélyen tisztelt dísztaggal, hogy a községben Matyi méretének megfelelő kislány vagy kisfiú nem áll rendelkezésre. Fiatal házaspárok ugyan felkerekedtek azóta is, hogy szerencsét próbáljanak a világban, de hogy mire jutottak - így szól a levél:

azt bizony nem tudtuk meg. Még annyit se közöltek velünk, hogy élnek-e még, vagy már meghaltak. Arról nem is szólva, hogy lett-e belőlük valami, vagy semmi se lett belőlük.

Ha akad olyan, aki számodra alkalmas lenne, tüstént értesítsük. Ezért tornász-becsületemmel felelek. Ötvenéves vagyok, de még mindig aktívan sportolok. Főleg korláton.

Hűséges névrokonod

Zónakövi Ferdinánd

Márkus lassú mozdulattal hajtogatta össze a levelet, és így szólt:

- Ne vedd a szívedre, kisöreg!

- Ugyan! - legyintett Matyi. Csinos szobájában üldögélt, a zöld kanapén, s a lábával kalimpált. - Persze, jó lett volna. Éppen most, hogy lakásom is van. A kislány alhatott volna az ágyamban. Én úgyis jobban szeretem a gyufásdobozt.

- Az új ágy pedig sokkal kényelmesebb.

- Jó, jó - mondta Matyi. - De nagyon messze van a te ágyadtól.

Nem tudora, említettem-e már azt a jogi képviselőt, akivel Márkus a szálloda társalgójában tárgyalt. Egy nürnbergi játékgár küldte el a képviselőjét, azzal értekeztek. Meg is állapodtak, aláírtak egy szerződést. Egy nap aztán lett is valami a szerződésből. Csomag érkezett a nürnbergi gyártól, tíz gyufásdoboz volt benne.

Tíz gyufásdoboz? Az. Tele gyufával? Dehogy. Minden dobozban egy Emberke feküdt, fehér vattában! Tíz Emberke, családásig hű mása a mi Matyinknak! Mind a tízen kék-szürke csíkos pizsama, pontosan olyan, mint Matyi legkedvesebb pizsamája. A tíz Matyinak mozgatható volt a keze-lába. Akármelyiket ki lehetett venni a dobozból és a talpára lehetett állítani. Akármelyiket le lehetett ültetni. Ki lehetett nyújtóztatni, s akkor mintha aludt volna.

Röviden: új játékszer került a piacra, hamarosan számos ország minden boltjában kapható volt, s még a cirkusz pénztáránál is árulták. Rengeteg pénzt keresett ezzel a játékarugyár. De nemcsak az: a „Nagy Tolvaj meg az Emberke” szintén. A forgalom értékének nyolc százalékát ők kapták. Erről tárgyalt Márkus a szálloda társalgójában a nürnbergi üzletemberrel. Mágus Márkus professzor tudniillik nemcsak híres bűvész volt. Megállta ő a helyét akkor is, ha üzletről volt szó.

Nem hiszitek? Azt mondjátok, ha ért az üzlethez, nem marad Zegernyei direktornál, hanem - abból csinálj pénzt, amihez értesz - odébbáll egy gazdagabb cirkuszhoz? No, én azt tartom, jó üzletember is számolhat olykor-olykor barátsági alapon. Különben két lábon járó számológép lesz belőle, aztán nemcsak mások unnak rá: egy szép napon még magamagát is úgy megunja, ahogy az örökös krumplifőzeléket lehet megunni.

Az új játékszerről különben nem beszéltem volna ilyen sokat, ha azoknak az ördögös nürnbergi gyufaskatulyáknak a következő fejezetben nem lenne fontos szerepe. De ezzel még várjunk egy kicsit. Mert...

Mert előbb még be kell számolnom egy dalról, amely ugyanabban az időben született, és nagyon gyorsan népszerűvé vált. Lemezre is fölvtették. Énekelték a rádióban, és a mulatóhelyeknek kedvelt táncszáma lett. A cirkuszi zenekar karmestere, Trombitássy Edömér szerezte a zenéjét. Hogy a szövegben ki a vétkes, nem tudom. A címe ez volt:

DAL AZ EMBERKÉRŐL

Egy-két strófa megmaradt a fejemben. Valahogy így kezdődött:

*Utcán a nép összeröffen,
izgulnak az emberek;
azt kérdezik egyre többen.
ki látta a Mákszemet?
De mind csak a fejét rázza:
nem ismerem - magyarázza,
Gombából csak néz a rendőr:
én se látom idefentről!*

Mindenféle ember sorra került benne, s egy se látta az Emberkét. Míg végül ez derült ki a dalból:

*Kövér néni közbeszól:
ismerem én, csuda jól.
Bizony mákszem figura:
ágya gyufaskatulya,
hossza egy negyed kiló,
öt centi a súlya,
kosztja gyűszű kakaó,
tüsszentés elfújja.
Bileám barátja,
bombodzsai főkirály
még csak képről látta,
cirkuszunkba sose jár.
Te viszont a porondon
megnézheted, s azt mondom:
picike a marka,
mégis szépen kizsebel,
úgy lop, mint a szarka,
mégse sikkaszt semmit...*

Itt megszakad az emlékezetem fonala. Csak az utolsó sorokra emlékszem. Azokban arról volt szó, hogy aki látni akarja az Emberkét, módfelett siessen, mert a fiú újabban szemmel láthatóan kezd összemenni:

*Jó, ha láttad: nem lop többet,
lassan elfogy, összetöpped.
Hétfőn megvan még, de kedden,
kedden délben, délfele
az Emberkének hűlt helye!*

„Az Emberkének hűlt helye!” A dalnak ez az utolsó sora hamarosan nagyon jelentős sor lett. Méghozzá olyan rossz értelemben jelentős, hogy alig merem leírni.

Meg ne ijedjetelek ám, kérlek! Változtatni a dolgon nem tudok, el meg nem hallgathatom. Hiába. De hogy is kezdjem? Fogóddzatok meg a székben vagy az asztal lapjában, vagy a párna csücskében! És ne remegjetelek nagyon! Ezt meg kell hogy ígérjétek. Különben inkább el se mondom a dolgot. Megegyeztünk? Semmi remegés! Tehát:

Kedden hűlt helye volt!

Kinek?

Matyinak!

Mintha eltűnt volna a föld színéről.

Mikor Márkus a hotelszobába lépett, Emma és Minna idegesen tipegett ide-oda a szekrényen. Márkus a gyufásdobozban békésen heverésző Matyitól kérdezte:

- Mi leli ezt a két galambot? Mi az érzésed?

Hogy az Emberke nem felelt, a professzor rászólt:

- Hé, fiatalember, megnémultál?

Semmi nesz.

- Zónakövi Matyi! - kiáltott oda Márkus. - Neked beszélek! Ha nem felelsz azonnal, nem tudom, mit csinállok!

Egy püss se hallatszott. Se kuncogás. Semmi.

Márkuson rémület cikázott át hirtelen, mintha vakító fényű villám csapott volna belé. A gyufásdoboz fölé hajolt, aztán feltépte a szoba ajtaját, kirohant a folyosóra.

- Matyi! - kiáltotta. - Hol vagy, Matyi?!

Csend. Halotti csend.

Márkus visszaroht a szobába, lecsapott a telefonra, és szédelegve rogyott egy székre.

- Központ? Értesítsék azonnal a rendőrséget! Matyi eltűnt! Senki se távozhat az épületből! Ezért a szálloda igazgatója felel! Se vendég, se alkalmazott nem mozdulhat! Ne kérdezzen semmit! Tegye, amit mondtam!

Lecsapta a telefont, felugrott, az éjjeliszekrényhez lépett, és a gyufaskatulyát a benne levő Matyival együtt teljes erőből a falhoz vágta!

Mert az nem is volt Matyi. Hanem az átkozott nürnbergi játékdobozok egyike, benne a kék-szürke csíkos pizsamába öltöztetett pici babával.

17. FEJEZET

*Izgalom a szállodában - Az álszobapincér - Kórházzag van - Megérkezik
Szimath detektív-főfelügyelő - Matyi felébred - Fontos közlemény a rádióban -
Ottó és Bernát - Az Emberke taxit rendel, mire Ottó nevetőgörcsöt kap*

Csak emberrablásról lehetett szó. De ki rabolta el Matyit? És miért rabolta volna el? Még hozzá ilyen fondorlatosan? Hiszen odacsempészte Matyi helyére a babát, hogy a rablás felfedezését késleltesse!

A szobalányok egyike látott egy pincért, amint éppen kilépett a szobából. Nem, nem ismerte a pincért, viszont úgy gondolta, kisegíteni rendelték át más emeletről.

Ilyen rendelkezést azonban se a szobafőnökök nem adtak ki, se az étterem.

- Tehát feltételezhető - mondta a hoteligazgató -, hogy az illető nem is volt pincér, hanem rabló, aki fehér pincérkabáttal álcázta magát.

A szobalány azt kérdezte:

- De miért nem kiabált segítségért a fiú? Én feltétlenül meghallottam volna.

- Elkábították - szolt Márkus. - Nem érzik a szagot?

Amazok felemelt orral szimatoltak körül a szobában. A hoteligazgató bólintott.

- Igaza van, professzor úr. Kórházzagot érzek. Kloroform volna?

- Éter - felelte Márkus. A kétségbeesés szélén állt.

Vigasztaló hírrel Szimath detektív-főfelügyelő, a nyomozás vezetője se tudott szolgálni. Amikor belépett a szobába, fehér pincérkabátot tartott a kezében.

- Az udvaron álló szemetesvödrök egyikében találtuk. A tettes alkalmasint a gazdasági bejáraton át illant el, még mielőtt azt is lezárták volna.

- Más nincs? - kérdezte az igazgató. - Semmi nyom?

Szimath főfelügyelő a fejét rázta.

- Semmi. Az embereimet el is küldtem. Egy óra hosszat motozták a távozni kívánó embereket, gyufaskatulyákat kerestek náluk. Céltalan keresés volt. Egy dobozban se volt semmiféle emberke. Minden dobozban gyufa volt.

- A repülőtér? - kérdezte Márkus. - A pályaudvarok? A városból kivezető főútvonalak?

- Minden lehetséges intézkedést megteszünk - válaszolt Szimath. - Nincs sok reményem. Könnyebb megelni azt a bizonyos gombostűt a szalmakazalban.

- A rádió?

- Félóránként olvassa be a körözést. Megismétlik azt a közleményt is, hogy ön húszezer márka jutalmat tűzött ki a nyomravezetőnek.

Márkus kilépett az erkélyre, s az eget bámulta. Matyit ugyan ott a magasban se fedezhette fel. Egy idő múlva hátrafordult, és így szolt:

- Fel szeretném emelni a jutalom összegét. Aki döntő segítséget nyújt a nyomozáshoz, annak 50 000 márkát adok.

- Azonnal értesítjük a rádiót - bólintott a főfelügyelő. - Talán hasznos is. Ha több tettesről, bandáról van szó, valamelyik gyermekrabló köpni fog. 50 000 márka nem bagó.

- Miért fog köpni? - kérdezte a szobalány. - 50 000 márkára köpni? És ha ráköp, mit érünk vele mi?

A felügyelő türelmetlenül leintette.

- Köpni: ez egy szakmai szó. Azt jelenti, hogy elárulni valamit.

A hoteligazgató a fejét rázta.

- Nem értem az egészet. Mi a csodát érnek egy elrabolt fiúval, aki öt centiméter magas, és olyan közismert személy, mint Chaplin vagy Churchill? Még zárt körben se mutogathatják. Egy percig se! Abban a pillanatban rajtuk a rendőrség.

A szobalány rejtélyes arcot vágott.

- Talán zsarolni akarják a professzor urat? - suttogta. - Talán csak akkor adják vissza Matyit, ha a professzor úr előbb éjszaka bedug nekik egy fa odvába egy csomagot, benne rettentő sok pénzzel? Azt mondják, előfordul ilyesmi.

A hoteligazgató felhúzta a vállát.

- Akkor telefonálni kellene a bandának, vagy itt volna egy expresszlevél!

- Még az is lehet - folytatta a szobalány felizgultan -, hogy egyszerűen valami örültek voltak. Tudniillik ez is létezik. És akkor teljesen tehetetlen mindenki.

Ki tudja, mit ki nem talál még, ha ekkor be nem rohan a szobába Marcipán Rózsa, és oda nem borul Márkus vállára, és fel nem sír:

- Szegény, szegény Márkusom!

Rózsa mögött ünnepélyes léptekkel közeledett Zegernyei direktor úr.

Cilinderét most glaszékesztyűs kezében tartotta. Mint ismeretes, csak akkor nem hordott kesztyűt, ha aludt. S most középszürke volt a kezén. Fekete kesztyűt csak temetéseken viselt, fehérét pedig csak derűs vagy ünnepélyes alkalmakkor. A kesztyű színét illetően roppant válogatós volt Zegernyei úr.

- Kedves professzor uram - szólalt meg -, mindannyian mélyen meg vagyunk rendülve. Feladatom az, hogy összes kartársunk részvétét tolmácsoljam. Üzemi gyűlésünk tíz perccel ezelőtt egyhangúlag úgy határozott, hogy addig senki se lép fel, amíg az Emberke vissza nem tér körünkbe. Addig a Csillag Cirkusz kapui zárva maradnak.

- És az jó? - kérdezte a szobalány.

Zegernyei direktor oldalpillantást lövellt felé.

- Mindenesetre a barátság és az együttérzés látható jele, kedves gyermekem.

- Még talán hasznos is - vélekedett Szimath főfelügyelő. - Fokozza az általános érdeklődést.

Marcipán Rózsa megrázta a fejét.

- Nem használ itt semmi. Egyvalaki segíthet csak.

A hoteligazgató kimeresztette a szemét.

- Kicsoda?

Márkus Rózsára nézett.

- Teljesen igaz. Ő az egyetlen reménységünk.

- Kicsoda? - ismételte a hoteligazgató.

A Marcipán kisasszony csak ennyit mondott:

- Maga Matyi!

Matyi zúgó fejével ébredt. Gyufásdobozában feküdt ugyan, de a mennyezetről lelógó lámpát nem ismerte. Tulajdonképpen hova került?

Rádió szólt, tánczene hallatszott. A levegőben kéken kavargott a dohányfüst. És hirtelen megszólalt egy mogorva férfihang:

- Ottó, nézd már meg, fölébredt-e végre az a törpe! - S hogy erre semmi se mozdult, a hang bosszúsan folytatta: - Netán az az óhajod, hogy írásban nyújtsam be a kérésemet?

Kedélyes hang felelt:

- Izgatott róka vagy, Bernát. Ami egészségtelen. Gondolj a szívedre! - Valaki odébb tolt egy széket, nehézkesen felállt, és lassan közeledett. Ez az az ember lehetett, akit Ottónak hívtak.

Matyi behunyta a szemét, egyenletesen lélegzett. Érezte, hogy valaki fölé hajol. Ottó fűjtatott, s olyan szag áradt belőle, mint egy trafikból, amelynek az ablaka a pálinkafőzdeire nyílik.

- Még mindig alszik a töpörtyű - hallatszott Ottó hangja.

- Remélem, nem pamacsoltad a kelleténél tovább azzal az étellel az orrát, szívbeli barátom. Mert ha mégis, akkor Señor Lopez valamelyik négere útján fejmasszázsban részesíthet!

Bernát ráfordult:

- Pofa be! Én a dolgomat az előírásnak megfelelően...

Ebben a pillanatban félbeszakadt a rádióban a zene, s a bemondó hangja hallatszott:

- Figyelem! Figyelem! Megismétlünk egy fontos közleményt!

- Lerágom a cirokseprűt, ha ez nem a rendőrség, és... - szólt bele Ottó. De Bernát sziszegve intette le:

- Csönd!

Matyi visszafojtott lélegzettel hegyezte a fülét.

- Mint már jelentettük - hallatszott a rádióból -, a délelőtti órákban a bizonyára minden hallgatónk által ismert Emberkét elrabolták szállodai szobájából. A tettes szobapincérnek álcázta magát. Az e célra használt fehér kabátot megtalálták. A rendőrség a lakosság tevékeny támogatását kéri. Mágus Márkus professzor az általa kitűzött jutalom összegét 50 000 márkára emelte fel. A nyomozást elősegítő észlelések a rádióval vagy közvetlenül Szimath detektív-főfelügyelővel közölhetők. A Csillag Cirkusz bejelentette, hogy további intézkedésig valamennyi előadás elmarad.

Miután a közlemény elhangzott, újra megszólalt a zene. Kisvártatva Ottó megrendült hangja vegyült bele:

- Barátom! Ez a Hókuszpókusz, ez aztán maximálisan bedobja magát! 50 000? Könnyű pénz! Nem gondolod te is, Bernát? Hogy könnyű pénz lenne?

- Nagy ökör voltál - morogta Bernát -, az is maradsz. 50 000? Ennyiért az ember nem dob el egy nyugdíjas állást.

- Jól van, na - dünnyögte Ottó. - Csak éppen eszembe jutott.

Bernát fensőbbes hangon mondta:

- Mi jut a te eszedbe? Az ötleteket szíveskedj csak nekem átengedni, jó? - Hallatszott, hogy energikusan hátralökte a széket. - Úgy, most pedig megyek telefonálni. Te meg addig vigyázz nekem jól a törpére!

Amikor a szoba ajtaja bezárult, Matyi óvatosan résnyire nyitotta a szemét. Ócska asztalt látott, amelynél egy jókora kopasz ember ült, s éppen egy üres üveget tartott a fény felé. Ez volt ezek szerint Ottó!

- A szomjúság a honvágynál is rosszabb - szólt magában, azzal keményen levágta az üveget az asztalra.

Most vagy soha! - gondolta Matyi, s megjátszotta, hogy éppen felébred. Olyat lökött magán, hogy kis híján felborult a gyufásdoboz. S mindjárt így kiáltott:

- Segítség! Hol vagyok? - Azzal kétségbeesetten nézett körül, nyöszörgött, mind a két kezét a szájára tapasztotta. Kitűnő színészi teljesítmény volt ez.

Ottót rendkívül felizgatta a váratlan meglepetés. Felugrott, dühösen sziszegte:

- Fogod be mindjárt a csőröd, te kis vacak?

Matyi ordított:

- Tudni akarom, hogy hol vagyok! Hogy beszél maga velem? Kicsoda maga egyáltalán? Segítség! Márkus! Segítség!

Azért kiabált annyira, mert azt gondolta, valaki lehet a közelben, s meghallhatja. De nem mozdult semmi. Nem hallotta senki. Csak az az Ottó, az a részeges kopasz. Az mondta is, vészjóslóan:

- Ha még egyet kiáltasz, egy méter ragtapaszt tekerek a szádra.

- Nem szeretem ezt a hangot - jelentette ki Matyi. - Kérem, hívjon nekem egy taxit.

Amitől Ottó nevetőgörcsöt kapott. Azaz, hogy pontosak legyünk: nevetett, köhögött, tüsszögött és asztmásan fulladozott egyszerre. Attól lehetett tartani, hogy felrobban. Végül mégse robbant fel. Nagy nehezen megnyugodott, megtörölte könnyező szemét, s kaffogva mondta:

- Taxit? Ezen ne múljk, uram! Bernát éppen repülőgép ügyében mászkál!

18. FEJEZET

*Ki vásárolta a fehér pincérkabátot? - Az Arany Sódarban nagy az izgalom -
Az esti lap híre - A kopasz Ottó ordítózik - Üres a ház - Bernát a veszélyesebb -
Matyi éjjel átkutatja az elátkozott szobát*

A fehér pincérkabátot a belvárosban vásárolták két nappal azelőtt, hogy az emberrablás történt. Egy munkaruha-szaküzletben. A bolt henteskötényt, cukrászsapkát, orvosi köpenyt, ápolónőknek való főkötőt, csatornamunkások által használt kezeslábast, bűvársisakot, könyvelőknek való könyökvédőt, parkettások és útkövezők számára készült térdsapkákat árult, vagyis nagy és változatos üzlet volt. Az eladók pedig rendkívül előzékenyen szolgálták ki a nyomozókat. Csak éppen azt nem tudta már senki, ki vásárolta a fehér pincérkabátot, s milyen küllemű volt a vevő.

Marcipán Rózsa rábírta Márkust, hogy menjen el vele egy étterembe.

- Kell már végre valamit enned - magyarázta. - Nem ülhetsz örökké a hotelszobában, nem bámulhatsz a falat. Segíteni nem segítesz vele rajtunk. A végén meg magad is belebetegszel.

Beültek tehát az Arany Sódar nevű vendéglőbe, ahol Márkus nem a falat bámulta, hanem a tányért. Egy falat se le a torkán, egy szó se fért ki rajta. Másfél napja ment ez így, s Marcipán kisasszonyt ugyancsak nyomasztotta a gond. Egy csésze erőlevest ivott Márkus. Ez volt minden.

Rózsa vigasztalni próbálta:

- Holnapra, legkésőbb holnaputánra meglesz Matyi. Sokkal agyafűrtabb és sokkal fűgőbb, semhogy hosszabb ideig túrné a fogságot. Hat ökör se tudná visszatartani.

- Sajnos nem ökör tartja vissza - felelt Márkus. - Hanem gonosztevő. Ki tudja, mi kárt tettek abban a kis kölyökben - Felsóhajtott. Aztán a fejét ingatta: - Úgy látszik, még a nagy jutalom se csábítja a gazfickókat! Pedig nagyon reméltem, hogy amiatt csak felhívnak.

- Félnék a rendőrségtől.

- Matyi érdekében nem árultam volna el őket - dünnyögte Márkus, a tányérjára meredve. Marcipán Rózsának se volt étvágya. De igyekezett ezt leplezni, evett néhány falatot, abban a reményben, hogy Márkus, félig-meddig szórakozottságból, szintén eszik majd. De igyekezete meddő maradt.

Miközben Rózsa villájával a borjúhúst piszkálgatta, egy másik asztalnál hirtelen felpattant egy úr, s a rikkancsot, aki a friss esti lapot kínálhatta körül, mérgesen galléron ragadta.

- Hallja! - ordított rá nekibőszülten. - Teszi le rögtön a gyufámat!

- Az ám! - kiáltott oda a szomszédja. - Mindjárt lekeverek egyet én is!

Egy harmadik ember is beleszólt:

- Nálam is kísérletezett az ipse! Főúr, hívja azonnal az üzletvezetőt!

Valóságos kavarodás támadt. A rikkancs a fejét fogta. A vendégek meg a rikkancsot. A főpincér az üzletvezetőt hívta. Az üzletvezető intett az italosfiúnak. Az italosfiú a szomszéd sarokról előkerített egy rendőrt. A rendőr előkerítette a zsebéből a noteszát.

- Azt se tudom, mi bajuk - panaszolta a rikkancs. - A rádióban örökké az a nóta, hogy a lakosság legyen éber, mert megfűjták az Emberkét. Aztán, ha az ember éber, és mondjuk belekukkant egy idegen gyufásdobozba, mert hátha bele van dugva az Emberke, akkor letépik a gallérját. Magának ez tetszene, őrmester úr?

Alig mondta ki, máris megenyhült a vendégserег is, a rendőr is, egyszeribe kitört az egyetértés. A vendégek bocsánatot kértek. A rikkancs se mérgelődött tovább. Pillanatok alatt eladta valamennyi esti lapját, és üres táskával, elégedetten ment útjára. Az őrmestert az üzlet költségére megvendégték a pultnál egy pohár sörrel.

Bárhová nézett az ember, mindenki mindenütt az esti lapot tanulmányozta. A lap friss volt ugyan, de Matyiról nem közölt friss hírt. A rendőri riporter egy rövid cikket azért mégis összehozott a fel nem derített bűnügyről, s az Arany Sódar valamennyi vendége azt olvasta, ki is hűlt előttük az étel. Marcipán Rózsa és Márkus is összebújt a cikk felett, amit első oldalon közölt a lap, jobboldalt felül, s ami így szólt:

Az Emberke rejtélye

Hol van? Hova rejtették el? Melyik utcába? Melyik házba? Melyik szobába? Egy város fojtja vissza a lélegzetét. Egy város áll tanácstalanul. Szimath detektív-főfelügyelő a vállát vonogatja. Munkatársaival együtt két napja nem aludt. És mit találtak eddig? Egy szemetesvödörben egy fehér pincérkabátot. És megtalálták az üzletet, ahol a fehér kabátot vásárolták.

Egyébként? Egyébként semmit se találtak. Milyen volt a vásárló? Ő volt az „álruhás pincér”? Vagy a cinkosa volt csupán? Autóba szállt-e a tettes, aki megszöktette az Emberkét, vagyis várt-e rá kocsí? Vagy gyalogosan távozott, a tömegbe keveredve?

A rendőrség szüntelenül vizsgálja a lakosság köréből százával befutó telefoni és írásbeli bejelentéseket. Hatalmas munka folyik. Az eredmény lesújtó. Az eredmény nulla. Éberségünknek mégsem szabad csökkennie.

Ha ezer észlelés vezet is téves nyomra, bőségesen megjutalmazna a fáradságért az ezeregyedik, amely hozzásegítene bennünket ahhoz, hogy az Emberkét, lakosságunk kedvencét épen és egészségesen hozzassuk vissza körünkbe.

Bizony, ez nehéz helyzet volt. Nagyon nehéz. Senki se ismerte az utcát, a házat és a szobát, ahol Matyi raboskodott. És hány utca van, mennyi ház és mennyi szoba, egy nagyvárosban, ahol milliónyi ember lakik!

Még Matyi se tudta, hol van. Csak a szobát ismerte, ahol Bernát meg a tar fejű, iszákos Ottó őrizték. Ez viszont egyike volt azoknak az olcsó bérű bútorozott szobáknak, amelyek úgy hasonlítanak egymásra, mint a konfekciós öltönyök. Ámbár mi haszna lett volna a kis fogolynak abból, ha velencei tükrökkel ékes szalon lett volna az a szoba, falán Goya önarcképével? A házszámot és az utca nevét akkor se tudta volna.

Egy előnye volt Márkussal, a Marcipán kisasszonnyal, a rendőrséggel, a cirkusszal és a többi néppel szemben: megbízható tudomása volt arról, hogy még mindig egészséges és él! Ezt a nép nem tudta. És Matyi nagyon aggódott, hogy Márkus emiatt nagyon aggódik. Bizony, nehéz helyzet volt ez. Nagyon nehéz.

A két csibész úgy őrizte Matyit, hogy a szemét le nem vette róla. Többnyire kettesben. Fél másodpercre se hagyták egyedül. Még éjszaka sem. Egyikük állandóan ott ült a gyufaskatulya mellett, és szemmel tartotta. Enni felváltva jártak. S hogy kerüljenek minden feltűnést, minden-nap más étteremben ebédeltek.

Matyi falatnyi kosztját Ottó sütögette-főzögette egy gázfőzőn. Elég rosszul főzött, ami azt illeti, ámbár ugyancsak iparkodott, s egyre hajtogatta:

- Egyél rendesen. Ha megbetegszel nekünk vagy kinyiffansz, lábunknál fogva köttet föl Lopez.
- Tulajdonképpen ki az a Señor Lopez? - kérdezte Matyi.
- Semmi közöd hozzá, nyavalyás! - reccsent rá Ottó, és vörösre gyúlt szemhéja alatt dühösen szikrázott a szeme.

Matyi mosolygott és hallgatott. Aztán váratlanul így szólt:

- Kérlek, nyiss ablakot. Rossz a levegő.

Ottó nyögve feltápáskodott, ablakot nyitott, aztán visszaült.

Kicsit később úgy tett Matyi, mintha dideregne.

- Fázom. Kérlek, zárd be az ablakot!

Ottó nyögve tápáskodott fel, bezárta az ablakot, aztán visszaült. Öt perc múlva azt kérdezte Matyi:

- Maradt még ananásztorta?

Ottó nyögve tápáskodott fel, belenézett a szekrénybe, visszaült, s azt morogta:

- Nincs. Megzabáltad.

- Ugyan, menj már el a cukrászdába, hozzál másikat!

- Nyavalyát! - üvöltött fel Ottó, hogy beleremegett a fal. - Ha hülye volnék, ebadta kölyke! - Aztán eszébe jutott, hogy ő a felelős Matyi jó közérzetéért, hát összeszedte magát, s amilyen szelíden csak bírta, úgy mondta: - Majd hozok, ha Bernát visszajött az ebédől.

- Előre is köszönöm - mondta Matyi barátságosan, aztán feszülten figyelt tovább, hátha történik valami. Hátha bekopog valaki a lakás ajtaján, vagy becsöngetnek, s valaki dühösen kérdi, mi az oka, hogy ilyenkor délben olyan förtelmesen ordítanak. A tar fejű Ottót tudniillik csak azért ingerelte, bosszantotta vérig! Ordítson a bitang! Mint akit nyúznak!

„Furcsa - gondolta a mi Emberkénk. - Két szobához végeredményben egy egész ház való... Egy házban meg végeredményben lakni szoktak... De nem zörget be senki, nem csönget senki... Ugyan hol lehetek?” Persze ügyelt, hogy meg ne lehessen rajta látni, milyen borzasztóan fél, titokban. Értitek ezt? Szemtelen volt, mint a piaci légy. Közben meg remegett, mint a kocsonya.

Legjobban Bernáttól félt, mert az cseppet se ordított. Olyan hidegen beszélt, mintha egyenest a hűtőszekrényből jönne a hangja. Dideregni kellett, ha csak megszólalt. Óvakodott is Matyi attól, hogy Bernátot felingerelje. Még szerencse, hogy Bernát sűrűn eljárt hazulról. Ha megérkezett, Ottó mindig megkérdezte:

- Mi újság?

Bernát meg legtöbbször csak annyit mondott:

- Semmi. - Vagy: - Ha lesz valami, majd elmondom. - Vagy: - Pofa be! - Vagy: - Indíts, ebédelni! Gyerünk!

Egyetlenegyszer történt meg, hogy Ottó nem bírta tovább, kiborult, és ordítva szállt szembe vele:

- Elegem van abból, hogy ebben az ócska kégliben gubbasszak, és azt játsszam, hogy egy törpének vagyok a dadája! Mikor repülünk már végre?

Bernát úgy mustrálgatta, mint egy vén, láncra kötött házörző ebet. Aztán így válaszolt:

- Az az utasítás, hogy várjunk, amíg egy kicsit elpillednek a hekusok. Egy-két napig még eltarthat ez a szigorú razziázás.

- Vacakolás az egész - szitkozódott Ottó. - Ha rajtam állna, rég nem ülnénk itt.

Bernát bólintott.

- Világos. Ha rajtad állna, rég a sitten ülnénk.

Ottó felhajtotta a maradék pálinkáját, nyögve feltápáskodott, s morgolódva indult enni. Most Bernát telepedett helyébe a székre, s unottan olvasgatta az újságot.

Egy idő múlva Matyi, miközben adta az ártatlan kis ibolyát, azt kérdezte:

- Tulajdonképpen hova is utazunk?

- Néha nagyothallok - felelte Bernát az újság mögül.

- Ezen ne múljk - jelentette ki a fiú. - Van nekem hangom! - És máris tele torokból ordította: - Tulajdonképpen hova is utazunk?!

Erre aztán Bernát lassú mozdulattal félretette az újságot.

- Most már értem - mondta fojtottan. Zöld volt a dühtől. - De ne fáradj, te fél vakarcs. Itt senki se hallgat rád. - Újra az újságért nyúlt. - Annyit azért ajánlok, hogy mérsékelj magad. Nekem ugyanis úgy szól a megbízatásom, hogy élve szállítsalak le. Élve és lehetőleg egészségesen. Ezért jókora pénz üti a markom. Ebből következőleg nem érdekem, hogy megnyavalyásodj, vagy rád találjak lépni. Értjük egymást?

- Nagyjából - mondta Matyi fogvacogva, de igyekezett ezt a vacogást is leplezni.

- Ha persze nem férnél a bőrödbe, kénytelen lennék a pénzre fűtyülni. Előfordult már, hogy nálad nagyobb törpék haltak meg roppant hirtelenséggel.

Matyinak libabőrös lett a háta. Bernát így folytatta:

- Légy tehát illedelmes gyermek, és gondolj drága egészségedre.

Azzal újra fellapozta az újságot, és a sporthírekbe mélyedt.

Matyi aggodalma és félelme nőttön-nőtt. Se a rendőrség, se Márkus nem bukkant rá. A magas jutalom nem vezetett célra. Ő maga se tudta, mihez kezdjen.

Éjszaka persze, amíg Ottó a díványon fekvé aludt, átkutatta a szobát. Leereszkedett az aszalterítón, felmászott a függönyön, kikémlelt az ablakon. Mit látott? Az utca túloldalán egy sor házat. A távolban egy templom tornyát. Az ablak pedig be volt reteszelve.

Körülmászott a padlón, alaposan megvizsgálta a falat, az ajtó alatt a küszöböt. Sehol egy rés, amelyen kibújhatott volna! És mit ér vele, ha végül kijut a folyosóra? Annak is volt ajtaja! Ott volt a lakásajtó! A ház kapuja. Legalább két akadály.

Réseken töprengeni, amelyek nem léteztek, különben is haszontalan foglalatosság volt. Matyi úgy szorult abba az elátkozott szobába, ahogy a szög a falba, ha jól beleverik. Az idő meg csak múlt, fêkezni nem lehetett. A két csibész, akiknek csak a keresztnévét tudta, hamarosan beül egy repülőgépbe. Bernát kabátjának a zsebében egy jelentéktelen gyufásdoboz lesz.

A gyufásdobozban pedig nem gyufa lenne. Gyufa helyett egy bizonyos Zónakövi Matyi lenne a dobozban, hosszú órákra szépen megkezelve kloroformmal; a híres Emberke lenne a dobozban, akiről aztán többé sohase hallana a világ, s nem látná senki. Senki a világon, és ami ezerszer rosszabb volt ennél: Mágus Márkus se, a híres bûvész és cirkuszi professzor.

Matyi összeszorította a fogát. „Nem szabad kiborulnom - gondolta. - Szabadulnom kell ebből a szobából. Amilyen gyorsan csak lehet. Hogy nem lehet? Hogy semmi se jut az eszembe? Hogy buta volnék? Röhej!”

19. FEJEZET

Részletes tájékoztatás Señor Lopezről - A dél-amerikai vár - Rumbrand és Inkasszó képei - A repülőjegy péntekre érvényes - A gyomorgörcs nem egészen igazi - A kopasz Ottó patikába vágat - Matyi egy kapuoszlopon üldögél

Szerdán nagy események következtek be. Ottó már reggel alaposan be volt rúgva, miért is maga jószántából mesélt el egyet-mást a titokzatos Señor Lopezről. Később megjött a városból Bernát, megmutatta Ottónak a péntekre érvényes repülőjegyeket, amelyeket megváltott, aztán hamarosan újra elment, mert már korgott a gyomra.

- A Csámpás Kockában fogok enni - mondta. - Egy óra múlva váltalak.

- Jó - bólintott rá Ottó. - Ha van csülök savanyú káposztával, tegyenek földre nekem két adagot. Annyi elég. Ma valahogy nincs étvágyam.

Alig ment el Bernát, Matyit hirtelen gyomorgörcsök lepték meg, s úgy nyöszörgött és jajgatott, hogy Ottó mindkét fülét befogta. De azt hiszem, okosabb, ha először részletesen elmondom, mit mesélt a kopasz Ottó néhány órával előbb a rejtélyes Señor Lopezről.

Ottó tehát már reggeli előtt beszívott. Teleszívta magát, mint a szivacs. Meglehet, hogy elcserélte a kávéskannát meg a pálinkásüveget. Vagy tévedésből cseresznyepálinkával mosott fogat. Annyi biztos, hogy nem kellett kérdezni, rákezdett a mondókára:

- Ez a Lopez, ez egy állati nagymenő. Señor, az urat jelent. Állati egy úr ez a nagymenő. Gazdagabb az Angol Nemzeti Banknál. Minden ujján két-három gyűrű. Egy olyan gyűrű árán megvehetném Svájcot! De minek nekem Svájc? Na mindegy: lényeg, hogy egész Dél-Amerikának a negyedik harmada az övé. Legalább! Vörösréz, ón meg kávébab, meg ezüstbányák, meg a haci... a haci... haciendák, azzal a rengeteg ökörrrel, egyik még legelészik, másik már gulyás-konzerv: futas! irány a konzervdoboz! indulj! Vára van a fejnek odaát. Santiago és Valparaíso közt. Saját repülőtere van hozzá, meg száz mesterlövész, akik a légy kezéből is simán kilövik a szivart.

Ezt sokallta Matyi: elnevette magát.

- Kár nevetni - mondta Ottó. - Ez a Lopez, ez nem mulatságos fickó. Csak annak látszik. Ha valahol eltűnik egy festmény, ami legalább egymilliót ér, akkor az egy hét múlva ott lóg a falon a Lopez föld alatti képtárában. Hogy az aztán egy eredeti Dürer Adolf, vagy egy Rumbrand, vagy egy olyan modern festőtől való, mint az a híres Inkasszó...

- Picasso - helyesbítette Matyi. - Meg Rembrandt. Dürer pedig Albrecht.

Ottó legyintett.

- Tökmindegy. - Gallérja mögé lötytyintette a következő pohár pálinkát. - Lényeg, hogy a képek ott lógnak a Lopez fickó pincéjében. Csak nem tudja senki. Még az Interpol se tudja. De még ha tudná, akkor se tehetne semmit. A mesterlövészekből be se juthatna az erődbe.

- Ki az az Interpol? - kérdezte Matyi.

- Az egy rövidítés, aminek a megfejtése... megfejtése az, hogy Nemzetközi Rendőrség. Bernátot meg engem egyszer majdnem elkapott az Interpol! Mikor megfűjtük a cigányasszonyt, aztán Lisszabonban, a reptéren éppen be akartunk szállni a Lopez fickó röpcsigébe! Na de aztán kivágtuk magunkat. Az a cigányasszony most két éve van odaát a várban, aztán mindennap kiveti a Lopeznek a kártyán, hogy vásároljon-e részvényt a tőzsdén, vagy pillanatnyilag még ne

vásároljon. Vagy azt, hogy van-e májbaja már, mert sajnos piás a fej, bár irtóra bírja. Vagy ki kell neki vetni, hogy nyer-e valamelyik versenylova...

- És mire kellek én? - kérdezte Matyi izgatottan. - Miért akarja Lopez, hogy most engem raboljatok el, és vigyetek át a tengeren?

Ottó színiültig töltötte a poharát. Az üvegben alig maradt valami. Öblögette a száját a pálinkával, köhögött, fűjt, aztán így folytatta:

- Unatkozik a fickó, azért gyűjt mindenfélét. Vagyis embereket meg festményt. Mintha bélyegek volnának. Egy se elég drága neki. Egyszer elraboltatott egy komplett balettkart. Csupa bomba csajjal. Az most minden este táncol neki. Azt hiszed, szabadon engedi őket újra Lopez? Fenét. Nagymamák lesznek már, és még akkor se. Nem teheti. Abban az órában beköpnék. Igazam van, vagy jól mondom? Rabságban tart egy híres professzort is. Mert az tudja, hogy egy drága festmény valódi-e vagy hamisítvány.

- És ha a professzor becsapja?

- Egyszer megpróbálta - vigyorodott el Ottó. - Nem használt az egészségének. A Lopeznak nincs érzéke a hisztizés iránt.

- És mit akar tőlem? - kérdezte Matyi megremegve.

- Fogalmam sincs. Köllesz neki, hát beszerez, azzal kész! Talán mert olyan ritkaság vagy. Mint a bornyú, aminek két-három feje van.

Matyi rámeredt Ottó két elálló fülére. Mintha két fogantyúja volna a képének, gondolta. És aztán főleg ezt gondolta: „Innen nekem ki kell jutnom! Legfőbb ideje.”

Hogy aztán befutott Bernát, azt már mondtam.

- Pénteken repülünk - mondta, s megmutatta a repülőjegyeket. Nem maradt sokáig, mert meg akart ebédelni a Csámpás Kockában, hogy egy óra múlva válthassák egymást Ottóval, ámbar a kopasznak aznap nemigen volt étvágya. Mondta is, hogy két adag csülök elég lesz, savanyú káposztával hozzá.

„Egy óra múlva Bernát visszajön - gondolta Matyi. - Tehát cselekedni kell. A repülőjegyek már megvannak. Most vagy soha!” - Ezért jött rá a mi Emberkéinkre az a pokoli gyomorgörcs, és ezért nyöszörgött és jajgatott annyira, hogy Ottó befogta a két fogantyúját, akarom mondani, a két fülét.

Ha nem adjátok tovább a beszívott Ottónak, elárulok egy titkot. Biztos, hogy senki más nem hallja? Senki? Nos, szigorúan bizalmasan megmondom: Matyinak tulajdonképpen semmiféle gyomorgörcse nem volt! De szívgörcse se volt, se fejgörcse, se sírógörcse, se írógörcse. Egyáltalán semmije se fájt. Csak úgy tett, mintha fájt volna. Ez hozzátartozott a tervéhez.

- Jajjajaj! - jajgatott. - Ohohohó! - huhogott. - Brühühü! - bögött, és úgy vergődött hozzá a gyufásdobozban, mint a féreg. - Orvost! - sikította. - Azonnal! Ajajaj! Buhuhu! Gyorsan! Gyorsan!

Ottó idegesen kérdezte:

- Honnan szedjek elő orvost, mi?

- Hozni kell! - ordította a fiú. - Hívni! Azonnal!

- Tisztára bediliztél! - ripakodott rá Ottó. - Az egész város keres, erre hozzak ide a házba a hátamon egy doktort, hogy lebuktasson minket?

Matyi váltig jajgatott, dobálta magát a dobozban.

- Jujuj! Segítség! Meghalok!

- Azt próbáld meg! Egyéb bajom nincs! Nekem ne merd a dolgot komplikálni, te! Itt nincs meghalás! Nekem göböt köttet a nyakamra a Lopez, ha nélküled találunk megérkezni! - A kopasz fejű vért izzadt. - Hun fáj, mi?

Matyi gyomrára szorította a kezét.

- Itt! - nyöszörgött. - Ohohohó! Beleállt a jajaj, a görcs! Néha bele szokott állni!

- Uhuhuhu! - sikoltott fel élesen. - Gyorsan azt az orvost! Vagy, ajajaj, legalább gyomorkeserűt!

Üvöltött, mint hét hiéna holdas éjjel.

- Gyomorkeserűt? - nyögte Ottó, miközben zsebkendőjével végigtörölte az arcát. - Honnan vegyem a gyomorkeserűt?

- Patikából! - süvöltözte Matyi. - Rögtön, rögtön! Jajajaj!

Ottó rákiáltott:

- De mikor nem mehetek el a szobából! Igyál pálinkát! Az is orvosság! - Felkapta az üveget. De az üveg üres volt. - A nyavalya törné ki!

- Patikába! - nyögte Matyi. - Különb... - Jajgatva dőlt el, hápogva kapott levegő után, aztán olyan mozdulatlan lett, mint egy építőkocka.

Ottó rémulten meredt a gyufaskatulyára. Tökéletesen elvesztette a fejét.

- Elájultál?

- Még nem egészen - suttogta Matyi. Szaporán pislogott, kicsit vacogtatta hozzá a fogát is.

- Bezárom az ajtót, rohanok a patikába, fordulok, jövök vissza! Világos?

- Világos.

Ottó fejébe vágta a kalapját, kiszárgult a szobából, kétszer is ráfordította a kulcsot az ajtóra, bedugta a zsebébe, végigbotladozott a folyosón, feltépte a bejárati ajtót, bevágta maga mögött, bezárta azt is, nadrágja zsebébe dugta ezt a második kulcsot is, azzal ledüböngött a lépcsőn.

S ki a házból. Át az előkerten, ki a kertkapun. Patikát keresett. Vagy legalább drogériát.

- Gyomorkeserűt a törpének - nyögte. - A szegény Ottónak meg egy flaska pálinkát.

A szoba zárva volt. Ottó visszatértéig senki emberfiának se be, se ki. Matyinak se. De erre már nem is volt szükség.

Nocsak! Miért ne lett volna már erre szükség? Tudjátok-e, miért nem volt? Biztosan kitalál-tatok már. Mégse? Na, halljátok! Egyszerűen azért nem lett volna rá szükség, mert Matyi már egyáltalán nem volt a szobában. Ottóval együtt hagyta el! Hogy hogyan? Világos, hogy Ottó hátán! Hiszen ezt tervezte ki magában!

Hogy Ottó orvost hívjon, arra az Emberkénk egyáltalán nem számított. Egy másodpercig se gondolt erre. De a tervhez hozzátartozott ez is. A tar fejű ezerszer szívesebben rohan el egy patikába - így okoskodott Matyi. És pontosan így is történt.

Ottó, mikor levette a fogasról a kalapját, háttal fordult a gyufaskatulyának - és Matyi máris ugrott, nesztelenül, mint a mókus, megkapaszkodott Ottó kabátjában, s már mászott is rajta felfelé. Egy híres artista számára gyerekjáték az ilyesmi.

És amíg Ottó az ajtókat zárta, a szobáét meg a lakását, s futott le a lépcsőn, ki a házból, át az előkerten, ezalatt Matyi ott kuporgott a vállán.

A kertajtón aztán átlendült a kerítés egyik vasrúdjára. Ez is simán ment. Tudja az ember azt, amit megtanult.

A homloka sajgott kicsit. Az öntöttvas, az nem gumi. No de mi egy horzsolás ilyenkor vagy egy púp, vagy akár mind a kettő!

Matyi most a kertkaput közrefogó két magas kőoszlop egyikén csücsült, háta mögött az oszlopot ékesítő homokkő golyóval. Csücsült odafenn, és mélyeket lélegzett. Jázminszagot érzett. Meg szabadságszagot!

Micsoda gyönyörűség! De a pillanatba se jázmin, se gyönyörűség nemigen illett bele. Arrébb-állni: ez volt most a teendő. El onnan! Ottó csak rövid ideig lesz távol! Egy órába se telik, s Bernát visszaérkezik a Csámpás Kockából! Percek voltak most drágábbak, mint nyugalmasabb időkben egy-egy év.

Az utca olyan üres volt, mintha kihalt volna az emberiség. A túloldalon némán, szinte elhagyottan álltak a házak.

Matyi hátranézett, a bejárati ajtóra, amelyen át Ottó az imént vele együtt kitántorgott. Az ajtó mellett kék táblán fehérlett a házszám. S a szám alatt apró, fehér betűkkel írva ott állt az utca neve.

- Kiskakas utca 12. - dünnyögte Matyi. - Kiskakas utca 12. - Épp harmadszor mondta ezt maga elé, amikor a szemben levő ház földszintjén kinyílt egy ablak. Aztán egy fiú hasalt az ablakpárkányra, egy barna papírzacskóból cseresznyét markolt ki, dugdosta a szájába a szemeket, a cseresznyemagokat pedig az utcára köpdöste. Hevert ott egy kicsi zöld játék labda, arra köpött célba a srác, és meg kell mondani: nem is ügyetlenül.

20. FEJEZET

*A cseresznyeköpködő mérgelődik, és Jakabnak hívják - Matyi telefonál, aztán várja,
hogy mi lesz - Az 1-es, 2-es és 3-as számú kocsik - A tar fejű Ottó autókázik -
Matyi is autókázik - Jakab is autókázik - A csendes utca újra csendes*

- Hé! - kiáltott Matyi.

De a srác, ott az ablakban, cseppet se zavartatta magát, csak folytatta a lögyakorlatot. Egy zöld labdát cseresznyemaggal eltalálni nem is egyszerű dolog. Matrózoknak való feladat lett volna. (Minden gyerek tudja, hogy mesterköpők a fickók. Mire kormányos meg kapitány lesz belőlük, kissé visszaesnek. Meglehet, hogy ez a korral is jár.)

- Hé! - kiáltott oda Matyi még hangosabban.

A srác átnézett az utca túlsó felére, de mert senkit se látott, nagy műgonddal folytatta a köpködést.

Matyi nyugtalankodni kezdett. Múlt az idő. Mit kezdjen? Mivel helyezze üzembe azt a srácot? Szerencsére támadt egy eredménnyel kecsegtető ötlete. „Addig fogom cukkolni - gondolta -, amíg be nem gurul.”

Folytatta hát a hallózást, aztán, hogy a fiú nem reagált, hanem csak a következő cseresznyét dugta a szájába, átkiáltott:

- Tán süket vagy, te bivaly?

Amaz összerendezte, a cseresznyemagot is le találta nyelni hirtelenében, aminél fogva zordonan meredt a hang irányába. Hol az a nyomorult, aki ehhez a pimasz hanghoz tartozik?

Matyi teli torokból ordított:

- Ne vágj olyan gügye pofát, te! Még megesisik, hogy az öregeid a legközelebbi árleszállításkor néznek helyetted valaki jobbat!

Erre aztán a srác már vetette is át a két lábát az ablakdeszkán.

- Ebből viszont elég! - prüszkölt. - Ami sok, az sok! - Leugrott a járdára, keresztülszáguldott az úttesten, megállt a kertkapu előtt, ökölbe szorított kézzel, s nem látott sehol egy árva lelket. - Bújj elő, gyáva kukac! - tombolt. - Mássz ki a bokorból, te selejt! Gyere csak, hadd csináljak belőled tarhonyát!

Ezen nagyot nevetett Matyi. A srác odafordította a fejét, s most fölfedezte Matyit, aki az oszlop tetején a homokkőből faragott golyónak támaszkodott. Elképedve tátotta el a száját, mondani akart valamit, de elállt a szava is. Egyetlen hangot se tudott kinyögni.

- Ismersz? - kérdezte Matyi.

A srác buzgón bólogatott.

- Akarsz nekem segíteni?

A srác még buzgóbban bólogatott. Ragyogott a szeme.

- Kellott a cukkolás - magyarázta Matyi -, különben sose jössz át ide. Elnézést.

Amaz megint bólogatott. Vagy még mindig. Aztán végre kipréselte magából az első szavakat:

- Nem számít, Emberke. Nem érdekes. A nevem Jakab.

- Az enyém Matyi. Telefonotok van?

Jakab bólintott.

- Tartsd ide a kezéd! - mondta Matyi. - De nehogy tarhonyát csinálj aztán belőlem!

Jakab elvörösödve nyújtotta fel a kezét, amilyen magasra csak bírta. Matyi leugrott az oszlopról, pontosan a tenyerébe.

Jakab keresztülszáguldott az utcán, az Emberkét felültette az ablakpárkányra, felhúzódkodott a falon, és beugrott a szobába. Aztán újra felkapta Matyit, s futott vele az íróasztalhoz. Azon állt a telefon.

- Kit akarsz felhívni?

- A rendőrséget - felelte Matyi. - Mert ha Márkust hívom fel... Na de Márkust úgyse ismered.

- Pardon! - szólt Jakab. - Vili, hogy ismerem! Mágus Márkus professzor! Mind a kettőtöket ismerlek. A cirkusból, a tévéből meg az újságból meg mindenféleképpen!

- Tudniillik, ha főlhívom Márkust, akkor ő egyből idejön, és kitekeri a kopasz Ottó nyakát. Folytatólag még jobban kitekeri Bernátét is. Ami csak zavarólag hatna.

- Vili! - bólintott Jakab. - Ottó és Bernát, a gyermekrablók. - Az íróasztal üveglapja alá dugott újságkivágásra pillantott: - Itt a rendőrségi felhívás. Rajta a telefonszám, miegymás.

- Ügyes, ügyes, drága barátom - állapította meg Matyi, s most végre újra volt ok, hogy élvezettel dörzsölje össze a két kezét. - Ha bejelentkezik valaki, akkor csak leteszed a kagylót az asztalra. Világos? Beszélni majd én fogok.

Jakab tárcsázott, s kisvártatva beszólt:

- Adja nekem Szimath detektív-főfelügyelő urat! Hogy nem ér rá? Kár. Akkor mondja meg neki, hogy üdvözölteti az Emberke! - Jakab vigyorogva súgta oda Matyinak: - Trafált. Kis híján gutaütést kapott a hekus!

Három másodperc múlva úgy bömbölt bele a telefonba egy hang, mintha a főfelügyelő ott állt volna a szoba közepén:

- Itt Szimath! Ott ki?!

Matyi a beszélő elé kuporodva kiabált a kagylóba:

- Itt az Emberke! Zónakövi Matyi! Olajra tudtam lépni! A Kiskakas utca 12-ből! Az Ottó rögtön vissza fog jönni! Én most a szemben levő házban vagyok, a...

- 17-es - súgta oda gyorsan Jakab. - Sürgőseknél. Földszint, balra.

- 17-es számú házban, Sürgőseknél! Földszint, balra! Jól hall engem? Pillanat! Rohanok a hallgatóhoz!

Futott a telefonkagyló túlsó végéhez.

- Azonnal ott vagyunk! - hallatszott a főfelügyelő hangja. - Addig csak óvatosan! Van még közlendőd?

Matyi visszapattant a beszélőhöz, s izgalmaiban majdnem beledugta a fejét.

- Ne tessék szirénázni, a kék villogólámpát se kapcsolják be. Ottó most még a patikában van, de visszafelé jövet megszimatolhat valamit! És a legeslegfontosabb az egészségből, fűtülő úr, kérem, vagyis felüdülő úr, kérem, hű, kicsit ki vagyok borulva: Márkusnak egy kukkot se! Ne

szóljanak neki, még ne! Borzasztó nagyon kérem! Marhára fölidegesedne, az a természete! Hogy van ő különben? És Marcipán Rózsa hogy van? És...

Jakab füléhez szorította a hallgatót, aztán legyintett:

- Minden bércezt csend ül. Gondolom, ebben a pillanatban ugrik ki a fej a harmadik emeleti ablakon, direkt a kocsijába, foga közt stukker.

- Korunk a gyorsaság százada - bólintott Matyi. - Volnál olyan kedves engem az ablakhoz vinni?

Jakab helyére tette a telefonkagylót.

- Részemről a megtiszteltetés, nagyrabecsült Zónakövi úr.

A nyitott ablakban ültek, és türelmetlenül lesték, mi lesz. Ki szakítja el a célszalagot: Szimath főfelügyelő az embereivel, vagy Ottó, kezében a gyomorkeserűvel?

Jakab megint cseresznyemagot köpdösött a zöld labdára, s még mindig nem találta telibe.

- Célba köpni nehéz - szögezte le. - Majdnem olyan nehéz, mint élni.

Matyi megkérdezte:

- Élni ugyan miért nehezebb?

- Drága barátom! - sóhajtott fel a másik. - Van fogalmad a helyzetről? Az öregem: nincs. Az anyám: az sincs. Cseresznyén élek, mióta elmentek. Ez neked helyzet?

Matyi riadtan nézett Jakabra.

- Mikor mentek el?

- Ma reggel.

- Örökre?

- Nem egészen. Holnap estére megjönnek.

Ezen aztán elnevették magukat.

- Anna néni bokáját - magyarázta Jakab - megcsípte a gólya. A szüleim így tudják, nem lehetett őket lebeszélni erről. Mindenáron meg akarták nézni a gólyát, esetleg a néni bokáján a csípést, esetleg a kisbabát.

- És itt hagytak egyetlen zacskó cseresznyével?

Jakab sértődötten tiltakozott:

- Nyavalyát. Tele voltam pénzzel, mint egy mozipénztár. Úgy volt, hogy majd a Kisbaltába járok kajálni. Ma délben meg ma este meg holnap délben. Viszont...

- Viszont?

- Szóval, megyek az iskolába, erre ott áll a kapuban Gerebics, és bög. Karján a dakszlija, mert az van neki, reggel elkíséri, délben elé megy. Keresztülment egy autó a dakszlin, kikészült. Pufi, úgy hívták.

- Ajaj - mondta Matyi.

- Szóval, akkor összeadtuk a pénzt. Temetésre meg a következő Pufi árára. Azzal be az osztályterembe. Mire a tanító lesi az óráját. Irtó zabos a fej. Gerebics szeme meg kibőgve... A pedellusnál meg a döglött dakszli... A zsebemben nyolcvan fillér, két napra... És azóta egyfolytában cseresznye... Most mondd meg: nehéz az élet, vagy nem nehéz.

Matyi megértően bólintott. Közben két kézzel fogott egy szem cseresznyét, azt majszolta-csipkedte. Valahogy úgy festett, mintha egy óriási tökkel aranyérmet nyert volna a világkiállításon, s most éppen azt akarná a feje fölé emelni.

- Tarts ki, Jakab! - mondta. - Nemsokára együtt eszünk ananásztortát.

Jakab le volt sújtva.

- Az is csak gyümölcs!

Szimath főfelügyelő és Kovács II. őrmester gyalogosan sietett végig a Kiskakas utcán. A többi rendőrségi ember három autóban ülve várakozott a sarkon túl, az Ikeresillag utcában.

- Az ott szemben a 12-es - szúrte a szót a foga között a csoportfőnök. - Oda zárták be a fiút.

- Roppant csendes utca - mondta a főfelügyelő, s az arcához kapott: - Ki a fene lödöz itt cseresznyemaggal?

Egy fiú kiáltott oda:

- Bocsánat! A zöld labdát céloztam meg!

- Mióta hasonlítok én egy zöld labdára? - pöfögött a felügyelő. Kovács II. őrmester fojtott hangon szólt közbe:

- Kiskakas tizenhét, földszint, balra. Helyben vagyunk.

A felügyelő a nyitott ablakhoz lépett.

- Nem te vagy véletlenül az a Sürgős?

- Sürgősnek Sürgős vagyok - felelt a srác -, de véletlenről szó se lehet.

Kovács II. őrmester elvigyorodott.

- Államrendőrség! - mordult a srácra a felügyelő. - Az Emberkéért jöttünk.

Jakab biccentett.

- Azért többen is jönnének. Láthatnék esetleg valami igazolványt?

Szimath úrnak előbb istentelenül viszketni kezdett a tenyere. Aztán előhúzta az igazolványát, megmutatta a felvágott nyelvű srácnak.

Az gondosan áttanulmányozta a papírt.

- Iratok rendben, Matyi! - szólt aztán.

Csak most jelent meg Matyi feje az ablakpárkány felett.

- Üdvözlöm az urakat! Hogy van?

- Ki hogy van?

- Hát Márkus!

A felügyelő szárazon közölte:

- Átképz magát koplalóművészek.

Matyi arca elborult. De csak egy pillanatra. És máris újra sugárzott, kezét dörzsölgetve mondta:

- Vacsorára legalább négy rántott szeletet fog enni! Nézni is élvezet lesz!

Ebben a pillanatban gyors, csoszogó lépések neszét hallották meg! Matyi felhúzódkodott az ablakdeszkára, és odasúgta:

- Ez a kopasz Ottó!

Kissé kanyargós útvonalon közeledett az utcán a beszeszelt kopasz, nagy, hasas palackot szorongatva. Jakab elámult:

- Az mind gyomorkeserű?

- Pálinka - kuncogott Matyi. - Kiürült az üvege. Azért rohant olyan gyorsan a patikába.

- Hát akkor dologra! - intett Szimath úr Kovács II. úrnak.

- Egy pillanatra! - súgta Matyi, azzal a főfelügyelő kabátja ujjára lendült, s mire az háromig számolt volna, már benne is ült a szivarzsebében.

Ottó éppen be akart fordulni a 12. számú ház kertkapuján, amikor elállták az útját.

- Mi van? - kérdezte gorombán, miközben ferde pillantással méregette a két férfit.

- Államrendőrség! - mondta a főfelügyelő. - Letartóztatom!

- Hogy maga milyen szépeket tud mondani - húzta el a száját Ottó, azzal sarkon fordult, hogy elillanjon.

Kovács II. úr azonban gyorsabb volt nála. Kemény kézzel csapott le Ottóra.

- Ajaj! - nyilatkoztatta ki az a véleményét, miközben kezéből kicsúszott a hasas üveg. Össze is törött. Szimath úr belefűjt a sípjába. Három kocsi fordult ki az Ikercsillag utcából, lefékezett, hat polgári ruhás rendőr ugrott ki az úttestre.

- Az 1-es riadóközi - intézkedett a főfelügyelő - azonnal beszállítja a letartóztatottat a főkapitányságra. Kovács II. csoportfőnök a 2-es kocsi létszámával átkutatja a házat és a lakást.

- Első emelet, balra! - mondta Matyi. - A kulcsok az Ottó nadrágjának a jobb zsebében vannak.

Egy rendőr tüstént előhalászta a kulcsokat. A kopasz Ottó úgy meredt főfelügyelő szivarzsebére, mintha villám szele legyintette volna meg. Aztán felüvöltött:

- Te! Te kis korcs, te vakarcs! Hogy a fenébe kerülsz te... - Mire azonban a mondatot befejezhette volna, már szilárdan ült az 1-es számú kocsiban, gondos őrizetben, s már utazott is!

A 2-es kocsiból jelentést adtak:

- Főfelügyelő úr! A kapitánysági adó két perccel ezelőtt közölte, hogy a Kiskakas utca 12. számú ház egy dél-amerikai cég tulajdona.

- Nem lep meg - szólt Matyi. - Minden szál ahhoz a Señor Lopezhez vezet.

Kovács II. úr elképedve nézett rá:

- Mit tudsz te Lopezről?

- Nem valami sokat - mondta az Emberke. - De ebben a pillanatban sok lenne elmondani.

Szimath úr határozottan bólintott.

- Igaza van. Sietnünk kell. A 2-es számú kocsit átveszi az épületet. A 3-as kocsin az Emberkével együtt a szállodába megyek, a professzorhoz.

- Helytelen - mondta Matyi. - Előbb a Csámpás Kocka következik, ahol Bernátot kell ebédelés közben letartóztatnunk. Az tízszer akkora gazember, mint a kopasz Ottó. Az álruhás pincér is ő volt, fehér kabátban!

A főfelügyelőnek kacagnia kellett.

- Matyi mindent tud! Matyi mindent elintéz! Indulás! 3-as kocsit! Irány: a Csámpás Kocka! - A vezető mellé ült be, megtapogatta a pisztolyát.

- Még egy pillanat! - hajolt ki Matyi izgatottan a szivarzsebből. - A 2-es kocsit, kérem, hozza magával a gyufásdobozomat! Különben ma este a mennyezetes ágyamban kell aludnom.

- Hát az rettenetes lenne - szólt Kovács II. őrmester, és embereivel a házba rohant.

A felügyelő a 3-as kocsit vezetőjéhez fordult:

- Maga mire vár még mindig? Futólépés, indulj!

- Futólépés kizárva - közölte a vezető. - Egy gyerek áll a hágsón.

Az ablakon Jakab kukucskált be.

- Most meg vagyok hívva ananásztortára, vagy nem vagyok meghívva?

Matyi akkorát sóhajtott, mintha élete utolsó sóhaja lett volna, vagy legalábbis az utolsó előtti.

- Pizsokság - dadogta. - Alig van túl az ember a nehezén, máris megfélelkezik a legjobb barátjáról!

Sürgős Jakab sürgősen beszállt.

- Sok a szöveg, apafej.

Az 1-es számú kocsit a tar fejű Ottóval volt úton a főkapitányság felé. A 3-as a Csámpás Kocka felé robogott. A 2-es kocsit a 12-es számú ház előtt állt. A Kiskakas utca olyan csendes volt ismét, és benne olyan csendesen állt a zöld játék labda, mint egy fél órával korábban.

A kövezeten egy pálinkásüveg cserepei fénylettek. Különben mintha semmi se változott volna.

21. FEJEZET

Izgalom a Csámpás Kockában - Jakabnak rokonszenvesebb lenne egy borjúláb-szálloda - Könnyesen és könnyeden - Libabőrös marcipán - Csípős a mustár - Kié a jutalom? - Matyi a kopasz Ottót utánozza - Melyik a legkisebb ötjegyű szám?

A Csámpás Kocka nem volt valami fényes étterem, viszont jó kosztot adott. Ez így rendben is van. Végére is, ha finom húsból főzik a húslevest, nem szükséges, hogy finom porcelán legyen a tányér is hozzá. Többnyire fordítva szokott lenni.

Tisztára sikált asztaloknál ültek a vendégek, s jóízűen ették az ebédet. Csak Bernát vágott aznap is pofákat. A tűzről pattant vendéglősné, mikor odatette elé a harmadik fogást, ki is fogott a türelemből. Mérgesen kérdezte:

- Ma se ízlik tán az ebéd?

- Legfőbb ideje, hogy olyan országba kerüljek, ahol tudnak főzni - felelte Bernát.

- Legfőbb ideje - vágta oda az asszony -, hogy elkerülje a vendéglőmet! - Azzal elkapta az orra elől az édességet. (Ami különben karamellpuding lett volna, málnaszörppel.)

Bernát hidegen, azon az ismert hűtőszekrényhangján parancsolt az asszonyra:

- Azonnal visszateszi nekem ide azt a ronda kocsonyát.

- Maga meg azonnal szedi a sátorfáját! - felelt az asszony rendíthetetlenül. - A kopasz ismerőse számára félretettem két adag csülköt. Ebben maradunk. Maga meg pakol innét. A pénze nem kell! Vegye úgy, hogy beinvitáltam, aztán kiakolbólítottam! És most tűnés innen, maga címeres akasztófavirág!

Bernát dühösen kapott a tányér után.

A vendéglősné hátralépett, és Bernát képébe vágta a tányért.

Hogy valaki szereti-e a karamellpudingot málnaszörppel, az ízlés dolga. Én például nem szeretem. De ki szereti az arcán? Ilyen közvetlen tálalásban nem lehet ízletes. Bernát mégis kiöltött nyelvvel nyalogatta buzgón az arcán lecsorgó málnaszörpöt. Fehér ingét féltette meg a világosszürke öltönyét meg a divatos nyakkendőjét.

Maga a puding, az az igazán kitűnő puding vastagon állt a fején, és becsirizelte két fakó szemét. Bernát mind a tíz ujjával vadul zongorázott a levegőben és az arca körül, tapogatódzva kereste a szalvétát, zsebében kotorászva kereste a zsebkendőjét, ami mind nem változtatott a helyzeten.

A vendégek kacagtak. A vendéglősné kacagott. A közderültség akkor érte el a csúcspontját, mikor a szomszéd asztalnál felkiáltott egy kislány:

- Anyu, a bácsi olyan, mint egy disznó!

De egy pillanatba se telt, és halotti csend támadt a teremben. Ugyan mi történhetett hirtelen?

Bernát kipislogott ragacsos karamell-szempillái alól, megijedt, s nem éppen ok nélkül. Mert három férfi állta körül, és mintha fikarcnyit se tartották volna mulatságosnak a helyzetet.

A legrosszabb az egészben az volt, hogy az egyik férfi szivarzsebéből egy kis ismerős hajolt ki, Bernátra mutatott, és hangosan, jól érthetően közölte:

- Ő az, főfelügyelő úr!

Úgy volt, hogy mikor már leadták a főkapitányságon a ragacsos Bernátot, Matyit elviszik a szállodába. Sürgős Jakab erre megállt a kocs mellett, s azt mondta:

- Nem alkalmatlankodom tovább.

- Te velünk jössz! - jelentette ki Matyi. - Ananásztorta-ügyben, meg amúgy is.

- Világos, hogy velünk jössz! - helyeselt a főfelügyelő. Még fel kell jegyeznem a személyi adataidat. Meg amúgy is.

- Lehet! - közölte Jakab. - Az öregeimet is lefoglalja még Anna néni meg a gólya. Meg amúgy is!

Nagyot nevettek mind a hárman, és robogtak a szállodába. Oda már Kovács II. őrmester telefonja útján megérkezett a hír, sorfalba is fejlődött fogadásukra az egész személyzet, szállodaigazgatótól borfiúig és liftes fiúig bezárólag, az előcsarnokban, s így rivalgott:

- Éljen soká! Éljen soká! Éljen, éljen, éljen!

A telefonos kisasszonyok hatalmas virágcsokrokat emeltek a magasba. A főcukrász pedig ananásztortát nyújtott Matyi felé. Az a torta akkora volt, mint egy teherautó pótkereke.

- Na, mit mondtam? - fordult Matyi Jakabhoz. - Ananásztorta!

Jakab fintorgott.

- Mást itt nem adnak? Ez valami ananász-szálloda? Határozottan jobban bírnék egy borjúláb-szállodát.

Matyi intett a szálloda igazgatójának.

- Van ma borjúláb?

- Legalább harminc adag - bólintott az igazgató. - Puha, akár a vaj.

- Hányat eszel? - kérdezte Matyi Jakabtól.

- Egy elég. Ha lehet, krumplisalátával.

- Boldogan - ismételte meg az igazgató: - Egyszer borjúláb, burgonyasalátával, a fiatalúrnak!

- Fenét a fiatalúrnak - mondta Jakab. - Nekem!

Marcipán Rózsa liften vitte fel Matyit. Szorosan a két tenyere közé fogta, és óvatosan hozzáértette marcipán pofijához Matyi képét.

Az megkérdezte:

- Tudja már?

Rózsa bólintott.

- Öt perce. De nem akart lejönni a hallba.

A lift lassított. Rózsa végigment a folyosón, kopogtatott.

- Mi vagyunk!

Nyílt az ajtó. A professzor kitárt karokkal mondta:

- Gyerünk csak befelé! - mintha náthás lett volna a hangja.

Rózsa mosolyogva rázta meg a fejét.

- Nem bírom a könnyes szemű férfiakat. Egy óra múlva értetek jövök. - Azzal Márkus kezébe nyomta az Emberkét, mély pukedlit csinált, visszafutott a lifthez, s eltűnt.

Mikor egy óra múlva az ajtóhoz tapasztotta a fülét, volt min csodálkozni a fülének. A könnyezés régen lekerülhetett már a napirendről. Amit Rózsa hallott, azt vezényszónak hallotta! S ahogy óvatosan benyitott, mit lát? Ott tornászik Matyi a szép Valdemáron! Olyan edzést rendezett, hogy csak na.

- Gyorsabban, fiaskám! - dirigálta Márkus. - Még könnyedébben! Hiszen elhíztál! Dolgozd csak le a kappanháját!

- Mit csináljak?

- Dolgozd le a kappanháját!

- Mit csináljak?! - incselkedett Matyi, s már el is tűnt Valdemár nyakkendőjében. És máris bomlott a nyakkendő csomója, már siklott is lefelé Matyi nyakkendőstül, Márkus kezének észrevétlen irányítása mellett, bele a bal zsebébe.

A szép Valdemár mereven bámult a semmibe, s nem érzett az egészből semmit.

Rózsa a nyitott ajtón kukkantott be, s nem vett észre az egészből semmit.

- Éljenek az artisták! - kiáltott, és összeverte két tenyerét. Emma meg Minna, a két galamb, ide-oda ugrált a szekrény tetején, és lelkesen verdesett a szárnyával.

- Még két óra edzés, és fél vagyunk készülve - mondta Márkus elégedetten. - Pénteken fel is léphetünk megint.

Matyi úgy dugta ki a fejét a professzor zsebéből, mint az a bizonyos rugóra járó ördög a dobozból.

- Lehetetlen, kegyelmes uram! Pénteken Dél-Amerikába repülök a tar fejű Ottó és Puding Bernát társaságában, Señor Lopezhoz!

- Életveszélyes nevek! - jegyezte meg Rózsa. - Libabőrös lesz tőle az ember.

Matyi a kezét dörzsölte.

- Mutasd! Libabőrös marcipánt már régen szerettem volna látni.

Rózsa Márkusra kacsintott.

- Az a benyomásom, hogy az alvilági körökben töltött idő némi sajnálatos hatást gyakorolt Zónakövi úrra. Kissé illetlenné vált.

Márkus előhalászta Matyit a zsebéből.

- Beledugom Bileám őfelsége fürdőkádjába. A szappan megtisztítja a testet is, a lelket is.

Az ebédet a kék szalonban fogyasztották el, és a lebonyolítása még Jakabot is kielégítette. A borjúláb ugyan könnyeket csalt a szemébe. De ebben csak a csípős angol mustár volt vétkes, amit Jakab még nem ismert.

- Mindig tanul az ember valami újat - mondta, és tátott szájába szalvétájával hajtotta a hús levegőt.

Márkus nem evett meg négy rántott szeletet, csak kettőt. Ez is időbe került. Sokat kellett ugyanis megbeszélni. Zegernyei igazgatóval a pénteki előadást. Közben hol a szalon ajtajában, hol telefonon beszélni riporterekkel. Nem utolsósorban Szimath főfelügyelővel, aki késve ért oda a főkapitányságról, de odaért. A többiek már a téstánál tartottak.

- Ó! - lelkesült fel Szimath főfelügyelő. - Ananásztorta! Élek-halok érte! - Azzal három hatalmas szeletet gyömöszölt magába.

Matyi meg Jakab nagyon elcsodálkoztak ezen. De hamarosan megint komolyabb dologra került sor. Márkus ugyanis a második szelet ananásztortánál megkérdezte a főfelügyelőt:

- Tulajdonképpen kit illet most az a jutalom, amit én kitűztem?

- Jakabot! - mondta Matyi. - Világos, mint a vakablak!

Jakab ellenkezett:

- Engem? Hogyhogy engem? Micsoda vicc. Ha Matyi nem pimaszkodik, még most is az ablakban ülnék, és fogalmam se volna semmiről. Ezzel az erővel a kopasz Ottónak is beküldheti a pénzt a börtönbe. Elvégre mégis ő volt az, aki Matyit kiszabadította!

- De tudtán kívül - szögezte le Zegernyei direktor. - Gyomorkeserűt akart hozni, más szándéka nem volt.

- És mi volt az én szándékom? - kérdezte Sürgős Jakab. - Annyi, hogy megruházzak egy szájkódó alakot.

- Annyi, hogy tarhonyát csinálj belőle! - szólt közbe vidáman Matyi, aki most az asztalon csücsült; Rózsa etette ananásztortával.

- Még egy falatkát? kérdezte.

Matyi megrázta a fejét.

- Köszönöm, nem kérek. Már csak egy pici libabőrös marcipánt!

Rózsa megfenyegette a téstavillával.

- Az nem gyereknek való.

- Tudom - csipkelődött Matyi. - Az egész óriás adagot Márkus számára tartogatod.

Erre Rózsa elpirult. Viszont ezt Matyi látta csak, más senki.

A főfelügyelő ugyanis éppen eltolta maga elől a tányért, és határozottan közölte:

- Hogy az Emberkét nem tudták elhurcolni, az rajta múlt. Maga személyében egyesítette a keresett személyt és a megtalálót. Ha valaki meg tud győzni felőle, hogy ennek az ellenkezője igaz, elmegyek kéményseprőnek.

Nos, ilyen jelentős pálya változtatásért a többiek nem vállalták volna a felelősséget. Már ezért sem ellenkezett senki, s a hangulat emelkedetté vált. Matyi volt a nap hőse. A tar fejű Ottót utánozta, ide-oda tántorgott az asztalon, tányérok és csészék között, s közben előadott mindent, amit a vén iszákos Ottó Señor Lopezről, a dél-amerikai várkastélyról, a föld alatti képtárról, cigányasszonyról, testőrségről és bájos balettpatkányokról kifecsegett.

Az egyetlen ember, aki nem kacagott egyfolytában, míg Matyi ezzel remekelt, Szimath főfelügyelő volt. Csak hébe-hóba mosolyodott el, közben pedig mindent feljegyzett magának, amit Matyi előadott. Aztán összecsattantotta a jegyzetnaplóját, és sietve elbúcsúzott.

- Egy kis esti ájtatosságot kell még beiktatnom a két lóköti számára - mondta.

Matyi utánakiáltott:

- Lopezzal szemben az Interpol is tehetetlen! Túlságosan gazdag az ipse!

A főfelügyelő már az ajtóhoz ért, de még egyszer hátrafordult, s meglepetten, elismerőleg mondta:

- Kicsi a bors, de erős! Ide figyelj! Nem lennél a segédem?

Matyi elegánsan meghajolt.

- Nem, felügyelő uram. Artista vagyok, az is maradok.

Mikor Sürgős Jakab úgy gondolta, hogy most már sürgősen lefekszik, s a kiskabátját a szék hátára vetette, papírzörgést hallott a kabát belső zsebéből. Nevére szóló csekket talált benne, megnézte az összeget, aztán lezökkent az ágy szélére.

- Haláli! - dünnyögte. - Haláli!

Cédula is volt a csekk mellett. Ez állt rajta: „Kedves Jakab, szívből köszönjük a segítségedet. Új barátaid: Matyi és Márkus.” A szám ötjegyű volt. És ha a legkisebb ötjegyű szám is volt, ami létezik, ez akkor is rengeteg pénzt jelentett egy olyan srác számára, akinek az édesapja egy lakberendező vállalat területi képviselője.

(Mellesleg: Melyik is az a legkisebb ötjegyű szám?)

Mikor Márkus Matyival felment a szállodai szobába, a jó öreg gyufaskatulya ott állt az éjjeli-szekrény lapján. A skatulya alatt cédulát találtak, ezzel a szöveggel: „Kedves Emberke, mellékelten küldöm, kívánságodnak megfelelően, a Kiskakas utcából beszállított mennyezetes ágyat. Kovács II. őrmester.”

Matyi kezét dörzsölve jelentette ki:

- Most már mindenem megvan.

22. FEJEZET

*Miért tartott huszonhét perccel tovább az ünnepi díszelőadás? - Zegernyei
direktor felolvas három sürgönyt - Jakab egy kicsit mérgelődik - A rendőrség
sokáig hajlong - Fellépnek a főszereplők - A tapsviharnak nem szakadt vége
VÉGE*

Pénteken aztán igazán elemében volt Zegernyei direktor. Ez aztán szíve szerint való este lett! Majdnem úgy határozott, hogy három hófehér kesztyűt is húz egymás tetejére, s még cilindert is kettőt tesz fel!

Annyi biztos is, hogy az ünnepi díszelőadást akárki megnézhetné. Értett az olyasmihöz a Zegernyei úr, a zegernyész-zimankós mindenit! (Vagy jobban tetszik, ha „zimankós-zegernyész mindenit” mondok?)

A műsor huszonhét perccel tartott tovább, mint különben szokott, és ez se az oroszánokon nem múlt, se az elefántokon, még az artistákon se.

Mindenki olyan pontosan dolgozott, mint bármikor.

Kettőn múlt a dolog.

Az egyik az volt, hogy Zegernyei úr néhányat felolvasott a Matyi címére érkezett legjelentősebb táviratok közül. Háromra még nagyon jól emlékszem.

A Zónakövi Tornaegylet ezt táviratozta:

UEDV EES AALDAAS OERKOEDOETT KEETFELOEL VIGYAAZZBAN MINT OORIAAS-
KELEPNEEL EES SASLENGEESNEEL STOP EELJEN STOP BUESZKEEK VAGYUNK
RAAD STOP = VALAMENNYI ZOONAKOEVI ZOONAKOEROEL +

A második távirat Bombodzsza Királyságból érkezett. Ez mély benyomást gyakorolt a közönségre. Elvégre olyan sok király már nincs manapság. Figyelni kell hát az embernek, s minden életjelet hálásan fogadni. A távirat így szólt:

NAALUNK ROPPANT IZGALOM STOP ELOEBB AGGODALOM FOLYTAN MOST
OEROEMUENK KOEVETKEZTEEBEN STOP HOTELSZOBA AJTAJAARA BIZTONSAAGI
LAANCOT EXPRESSZ KUELDOEM STOP PIHENJ KICSIT BOMBODZSAABAN STOP
KASTEELY KEDVES EMBEREK KEDVESEK STOP UEDVOEZLETEM MAARKUS
PROFESSZORNAK IS STOP = TIZENHATODIK BILEAAM KIRAALY VALAMINT
CSALAADJA EES NEEPE +

A harmadik távirat, amelyre vissza tudok emlékezni, Hollywoodból futott be. A filmgyár, amely egyszer már jelentkezett, most ezt a sürgönyt küldte:

SZOEKTETESHEZ EES OENMEGMENTESHEZ OESZINTE SZERENCSEKIVAANATAINK
STOP KITUENOE FILMTEEMA STOP SZERZOEDEES TERVEZETE MEGY STOP
EUROOPAI FOENOEK NYILT MEGHATALMAZAASSAL HEETFOEN EERKEZIK = +

A második ok az volt, hogy mielőtt Márkus és Matyi felléptek volna, Zegernyei direktor bemutatta az est díszvendégeit, akik három páholyban foglaltak helyet, fényszórók sugárcsőiben.

Elsőnek Sürgős Jakab általános iskolai tanulót, aki a tapsot felemelt karral, kezeit összekulcsolva úgy viszonzta, hogy minden irányba meghajolt, csípőből, mintha birkózó lett volna, aki épp az imént fektette két vállra azt a bizonyos rettegett kanadai favágót.

Majd szép illedelmesen visszaült kedves szülei közé.

- Ne ülj olyan görbén! - sziszegett rá a mamája, s megbokszolta a két lapockája között. (Ismerjük az ilyesmit!)

Jakab arca megfelhősödött. Elhúzódott a mamájától, s odasúgta az édesapjának:

- Nejed, sajnos, megmérgezi rövid idő óta vagyonos fiatok dicsőségének napját. Nem tudom, illőnek tartod-e ezt vagy illetlennek.

Idősb Sürgős az ajkába harapott. Kedvelte Jakab ékes modorát. Válaszolni persze nem volt ideje. Újra felharsant ugyanis az éljenzés, mert Zegernyei direktor bemutatta a három rendőrségi riadóautó személyzetét, majd Kovács II. őrmestert, végül Szimath detektív-főfelügyelőt is, személyesen.

Alig csendesült el az ünneplés zaja, amikor újabb vihar tört ki. Egy falka fiatalember ordította, ahogy a torkán kifért:

- Mutassák a kopasz Ottót! Hol marad a pudingbernát! Hol van az a disznó?

Mivel pedig az emberek olvasták a lapokat, és meghallgatták a rádiót, az óriási sátor csak úgy dülöngött a kacagástól. Istentelen jókedv uralkodott a cirkuszban. Hiszen mindenki tudta, hogy Ottó meg Bernát lakat alatt csücsül, következőleg nem mutogatható a cirkuszban.

Végre aztán Zegernyei direktor felemelt karral kért csendet. Olyan csend támadt, akár a tájfun kellős közepében. Mindenki tudta, mi következik, ki következik. Ha valahol megbotlik egy légy, azt meg lehetett volna hallani. De nem botlott meg egy légy se.

- Most pedig - kiáltotta Zegernyei igazgató -, a nagyérdemű közönség viszontláthatja őt magát, üdvözölheti és megcsodálhatja őt, kedvencét, a mi kedvencünket és mindannyiunk kedvencét, a bűnügyi krónikák legparányibb óriását, a cirkuszok világának legnagyobb törpe artistáját, őt és atyai gondviselőjét, Mágus Márkus professzort, az alkalmazott mágia titkos tanácsosát! Tudom, előre tudom, hogy példa nélkül álló taps fogja őket fogadni. Ne aggódjanak emiatt! Aki tapsolás közben kezét törné, annak számára pótkezet biztosítottunk, amely előadás után a főpénztárnál felvehető!

Zegernyei függőlegesen a magasba lökte jobb kezét. Mint egy lovasgenerális, aki jelet ad a huszárhoamra. Aztán, noha merőben nélkülözte a lovat, vad vágásban hagyta el a porondot.

A zenekar olyan eget és cirkuszt rengető tust húzott, amit lehetetlen volt nem hallani.

A kifutóban pedig megjelent, ruganyosan és elegánsan, mint mindig, Mágus Márkus professzor. Kinyújtott tenyerén ott állt Matyi, és mosolyogva integetett az ezerfejű tömegnek. De mit meséljem olyan hosszan? Az ünneplésnek mindenesetre, ezzel a könyvvel ellentétben, egyszerűen nem szakadt

VÉGE